COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.9.2025
COM(2025) 811 final

ANNEX 1 – PART 2/2

ANEXĂ

la

Propunerea de decizie a Consiliului

privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Acordului interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană și Statele Unite Mexicane

CAPITOLUL 16

SERVICIILE DE TELECOMUNICAȚII

ARTICOLUL 16.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „facilități asociate” înseamnă serviciile, infrastructurile fizice și alte instalații asociate cu o rețea sau un serviciu de telecomunicații care permit sau sprijină furnizarea de servicii prin rețeaua sau serviciul respectiv sau care pot face acest lucru;

(b) „utilizator final” înseamnă un consumator final sau un abonat al unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv un alt furnizor de servicii decât un furnizor de servicii de telecomunicații publice;

(c) „infrastructură esențială” înseamnă infrastructurile unei rețele publice sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:

(i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și

(ii) nu este fezabil din punct de vedere economic sau tehnic să fie înlocuită în vederea furnizării unui serviciu;

(d) „interconectare” înseamnă conectarea rețelelor publice de telecomunicații ale furnizorilor care oferă servicii publice de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii unui alt furnizor și să acceseze serviciile furnizate de orice furnizor care fie este implicat, fie are acces la rețea;

(e) „comunicații în cadrul aceleiași companii” înseamnă telecomunicații prin care o întreprindere comunică în cadrul întreprinderii sau cu sau între filialele, sucursalele sale și, în funcție de legislația părții respective, întreprinderile afiliate, dar nu includ servicii comerciale sau necomerciale care sunt furnizate întreprinderilor care nu sunt filiale, sucursale sau întreprinderi afiliate sau care sunt oferite clienților sau potențialilor clienți[53];

(f) „circuite închiriate” înseamnă servicii sau infrastructură de telecomunicații, inclusiv cele de natură virtuală sau nefizică, între două sau mai multe puncte desemnate, care rezervă capacitate pentru utilizarea exclusivă de către un utilizator sau pentru punerea lor exclusiv la dispoziția acestuia;

(g) „licență” înseamnă orice autorizație pe care o parte o poate solicita unei persoane fizice sau unei întreprinderi, în conformitate cu legislația sa, pentru a oferi un serviciu de telecomunicații, inclusiv, dar fără a se limita la concesiuni, permise, înregistrări sau notificări;

[53] În sensul prezentei definiții, înțelesul termenilor „filiale”, „sucursale” și, după caz, „întreprinderi afiliate” este, în ceea ce privește una dintre părți, cel definit de legislația acesteia.

(h) „furnizor major” înseamnă un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare, în ceea ce privește prețul și oferta, pe o piață relevantă a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații, ca urmare a controlului pe care îl deține asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;

(i) „element de rețea” înseamnă o infrastructură sau un echipament utilizat pentru furnizarea unui serviciu de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau echipamentului în cauză;

(j) „nediscriminatoriu” înseamnă respectarea clauzei națiunii celei mai favorizate, astfel cum este definită la articolele 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și a tratamentului național, astfel cum este definit la articolele 10.7 (Tratamentul național) și 11.6 (Tratamentul național), precum și acordarea unui tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat oricărui alt utilizator de servicii publice de telecomunicații similare în situații similare, inclusiv în ceea ce privește promptitudinea;

(k) „portabilitatea numerelor” înseamnă posibilitatea pe care o au utilizatorii finali ai serviciilor publice de telecomunicații de a-și păstra, la cerere, în aceeași locație în cazul unei linii fixe, aceleași numere de telefon în caz de transfer la un alt furnizor de servicii publice de telecomunicații din aceeași categorie;

(l) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă o rețea de telecomunicații utilizată pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații între punctele terminus ale rețelei;

(m) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă un serviciu de telecomunicații care este oferit publicului larg;

(n) „ofertă de interconectare de referință” înseamnă o ofertă de interconectare a unui furnizor major care este pusă la dispoziția publicului, astfel încât orice furnizor de servicii publice de telecomunicații care dorește să accepte oferta să poată obține interconectarea cu furnizorul major pe această bază;

(o) „telecomunicații” înseamnă transmisia și receptarea de semnale prin cablu, radio, mijloace optice sau prin orice alte mijloace electromagnetice;

(p) „rețea de telecomunicații” înseamnă sisteme de transmisie și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea inactive care permit telecomunicațiile;

(q) „autoritate de reglementare din sectorul telecomunicațiilor” înseamnă organismul sau organismele responsabile cu reglementarea rețelelor și serviciilor de telecomunicații vizate de prezentul capitol;

(r) „serviciu de telecomunicații” înseamnă un serviciu care constă în întregime sau în principal în transmisia și recepția de semnale prin rețele de telecomunicații, inclusiv prin rețele utilizate pentru radiodifuziune, dar nu include serviciile care oferă conținut transmis cu ajutorul rețelelor și serviciilor de telecomunicații sau care exercită control editorial asupra unui astfel de conținut;

(s) „serviciu universal” înseamnă setul minim de servicii care trebuie să fie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, al cărui domeniu de aplicare este definit de partea respectivă și

(t) „utilizator” înseamnă un consumator sau un furnizor de servicii care utilizează o rețea publică sau un serviciu public de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.2

Domeniul de aplicare și principiile cadrului de reglementare

(1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare pentru furnizarea de rețele și servicii de telecomunicații liberalizate în temeiul capitolelor 10 (Liberalizarea investițiilor) și 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de una dintre părți care au un impact asupra comerțului cu servicii publice de telecomunicații.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de una dintre părți care au un impact asupra furnizării serviciilor sau asupra exercitării controlului editorial cu privire la conținutul transmis prin intermediul rețelelor sau serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.3

Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor

(1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații sau de echipamente pentru telecomunicații. În vederea asigurării independenței și imparțialității autorităților de reglementare din sectorul telecomunicațiilor, fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din acest sector nu are un interes financiar și nu menține un rol de exploatare sau de gestionare în cadrul vreunui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații sau de echipamente pentru telecomunicații. Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor furnizori de rețele sau servicii de telecomunicații asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.

(2) Fiecare parte se asigură că deciziile și procedurile de reglementare ale autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor care au legătură cu prezentul capitol sunt imparțiale cu privire la toți participanții de pe piață.

(3) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor acționează independent, fără să solicite sau să accepte instrucțiuni de la vreun alt organism în legătură cu exercitarea sarcinilor care îi sunt atribuite în temeiul legislației părții respective pentru a asigura respectarea obligațiilor prevăzute la articolele 16.5, 16.6, 16.7, 16.9 și 16.10.

(4) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are competența de reglementare și resursele financiare și umane adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile care îi sunt atribuite în vederea asigurării respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol. Această competență se exercită într-un mod transparent și în timp util. Sarcinile autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor sunt făcute publice într-o formă accesibilă și clară, în special în cazul în care sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.

(5) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a se asigura că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații îi transmit cu promptitudine, la cerere, toate informațiile, inclusiv financiare, care sunt necesare pentru a permite autorității de reglementare din acest sector să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu prezentul capitol. Informațiile primite trebuie să fie tratate în conformitate cu cerințele aplicabile în materie de confidențialitate ale părților.

(6) Fiecare parte se asigură că un utilizator sau un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie a autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism independent de autoritatea în cauză și de celelalte părți afectate de decizia respectivă[54]. Până la primirea rezultatului acestei proceduri, decizia autorității de reglementare din sectorul telecomunicațiilor rămâne valabilă, cu excepția cazului în care se acordă măsuri provizorii în conformitate cu legislația părții în cauză.

[54] În cazul Mexicului, normele generale, acțiunile sau omisiunile Comisiei de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)] pot fi contestate numai printr-un proces *amparo* indirect în fața instanțelor federale specializate în domeniul concurenței, al radiodifuziunii și telecomunicațiilor și nu fac obiectul unui ordin de suspendare.

ARTICOLUL 16.4

Procedurile de acordare a licențelor

(1) În cazul în care una dintre părți impune unui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații să dețină o licență, aceasta se asigură că următoarele informații sunt puse la dispoziția publicului:

(a) tipurile de servicii de telecomunicații care necesită licențe;

(b) toate criteriile și procedurile de acordare a licențelor pe care le aplică;

(c) perioada de care are nevoie în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență, dacă este necesară o decizie și

(d) termenele și condițiile general aplicabile unei licențe.

(2) O parte care impune unui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații să dețină o licență decide cu privire la acordarea licenței într-un termen rezonabil, astfel încât furnizorul să poată începe să furnizeze rețelele sau serviciile de telecomunicații fără întârzieri nejustificate.

(3) Toate criteriile de acordare a licențelor, procedurile aplicabile și, dacă este cazul, obligațiile sau condițiile impuse trebuie să vizeze serviciile de telecomunicații furnizate și să fie obiective, proporționale, transparente și nediscriminatorii.

(4) Fiecare parte se asigură că un solicitant sau un titular de licență primește în scris, ca cerință procedurală sau la cerere, motivele pentru:

(a) refuzul acordării unei licențe;

(b) impunerea unor condiții sau obligații specifice furnizorului pentru o licență;

(c) revocarea licenței sau

(d) refuzul de a reînnoi o licență.

(5) Orice taxă administrativă care se aplică furnizorilor trebuie să fie obiectivă, transparentă, nediscriminatorie și proporțională cu costurile administrative generate în mod rezonabil de gestionarea, controlul și asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol[55].

ARTICOLUL 16.5

Interconectare

Fiecare parte se asigură că un furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații are dreptul și, la cererea altui furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, obligația de a negocia interconectarea în vederea furnizării de rețele sau servicii publice de telecomunicații.

[55] Taxele administrative nu includ plățile pentru drepturile de utilizare a resurselor limitate și contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 16.6

Accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora

(1) Fiecare parte se asigură că oricărui furnizor de servicii al celeilalte părți i se acordă dreptul de acces și de utilizare a rețelelor și serviciilor publice de telecomunicații, inclusiv a circuitelor închiriate, oferite pe teritoriul său sau în afara granițelor sale conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii, pentru furnizarea unui serviciu liberalizat în temeiul capitolelor 10 (Liberalizarea investițiilor) și 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii). Această obligație trebuie pusă în aplicare, printre altele, prin respectarea alineatelor (2)-(6).

(2) Fiecare parte se asigură că unui furnizor de servicii al celeilalte părți i se permite:

(a) să cumpere sau să închirieze și să racordeze terminale sau alte echipamente care sunt legate la o rețea publică de telecomunicații;

(b) să furnizeze servicii utilizatorilor finali individuali sau multipli prin intermediul unor circuite închiriate sau deținute;

(c) să conecteze circuitele închiriate sau deținute de sectorul privat cu rețelele și serviciile publice de telecomunicații sau cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii și

(d) să utilizeze protocoalele de exploatare alese de furnizorul de servicii pentru furnizarea oricărui serviciu, altele decât cele necesare pentru a asigura disponibilitatea serviciilor de telecomunicații pentru publicul larg.

(3) Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii ai celeilalte părți pot utiliza rețelele și serviciile publice de telecomunicații pentru transferul informațiilor pe teritoriul său sau în afara granițelor sale, inclusiv pentru comunicațiile interne ale acestor furnizori de servicii și pentru accesul la informațiile cuprinse în baze de date sau stocate sub altă formă care poate fi citită automat pe teritoriul oricărei părți.

(4) Prin excepție de la dispozițiile alineatului (3), o parte poate adopta sau menține măsurile necesare pentru a asigura securitatea și confidențialitatea comunicațiilor, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă sau o restricționare disimulată a comerțului cu servicii.

(5) Fiecare parte se asigură că accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora nu sunt supuse niciunei condiții, în afara celor necesare:

(a) pentru a garanta responsabilitățile de serviciu public ale furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, în special capacitatea acestora de a-și pune serviciile publice de telecomunicații la dispoziția publicului larg; sau

(b) pentru a proteja integritatea tehnică a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații.

(6) Sub rezerva îndeplinirii criteriilor prevăzute la alineatul (5), condițiile de acces la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și de utilizare a acestora pot include:

(a) restricții asupra revânzării sau utilizării în comun a acestor servicii;

(b) cerința de a utiliza interfețe tehnice specifice, inclusiv protocoale de interfață, pentru interconexiunea cu rețelele și serviciile respective;

(c) dacă este necesar, cerințe privind interoperabilitatea serviciilor respective și de a încuraja realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 16.18;

(d) omologarea de tip a echipamentelor terminale sau a altor echipamente care sunt legate la rețea și cerințe tehnice privind racordarea acestor echipamente la rețele respective;

(e) restricții privind interconectarea circuitelor închiriate sau deținute de sectorul privat cu aceste rețele sau servicii sau cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii sau

(f) cerințe privind notificarea, înregistrarea și acordarea de licențe.

ARTICOLUL 16.7

Soluționarea litigiilor privind telecomunicațiile

(1) Fiecare parte se asigură că, într-un litigiu apărut între furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații în legătură cu drepturile și obligațiile prevăzute în prezentul capitol, autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor emite, la cererea oricăreia dintre părțile la litigiu, o decizie cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiul în termenul specificat în legislația părții respective.

(2) Fiecare parte se asigură că decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este pusă la dispoziția publicului, ținând seama de cerințele privind secretul comercial. Fiecare parte se asigură că părțile la litigiu primesc o expunere completă a motivelor pe care se bazează decizia și au dreptul de a contesta decizia în conformitate cu articolul 16.3 alineatul (6).

(3) Alineatele (1) și (2) nu împiedică niciuna dintre părțile la litigiu să introducă o acțiune în fața autorităților judiciare[56].

[56] În cazul Mexicului, normele generale, acțiunile sau omisiunile Comisiei de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)] pot fi contestate numai printr-un proces *amparo* indirect în fața instanțelor federale specializate în domeniul concurenței, al radiodifuziunii și telecomunicațiilor și nu fac obiectul unui ordin de suspendare.

ARTICOLUL 16.8

Garanții concurențiale aplicate furnizorilor majori

(1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri adecvate pentru a preveni adoptarea sau continuarea unor practici anticoncurențiale de către furnizorii de rețele sau servicii publice de telecomunicații care, individual sau împreună, constituie un furnizor major.

(2) Practicile anticoncurențiale menționate la alineatul (1) includ în special:

(a) practicarea unei subvenționări încrucișate anticoncurențiale;

(b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale și

(c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la infrastructura esențială și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

ARTICOLUL 16.9

Interconectare cu furnizorii majori

(1) Fiecare parte se asigură că un furnizor major de rețele și servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură interconectarea cu furnizorii de servicii publice de telecomunicații ai celeilalte părți:

(a) în orice punct posibil din punct de vedere tehnic din rețeaua furnizorului major respectiv;

(b) conform unor termene și condiții nediscriminatorii, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea;

(c) la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea oferită pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale filialelor sale sau ale altor entități afiliate;

(d) în timp util, conform unor termene și condiții (inclusiv privind tarifele[57], standardele tehnice, specificațiile) care să fie transparente, rezonabile, să țină cont de fezabilitatea economică și să fie suficient de degrupate încât furnizorii de servicii publice de telecomunicații să nu fie nevoiți să plătească pentru componente sau infrastructură de rețea de care nu au nevoie pentru serviciul pe care urmează să îl furnizeze și

[57] Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să solicite ca un furnizor major să asigure interconectarea la tarife orientate în funcție de costuri. „Tarife orientate în funcție de costuri” înseamnă tarife bazate pe costuri, care pot include un profit rezonabil și pot implica metodologii diferite de calculare a costurilor pentru diferite infrastructuri sau servicii.

(e) la cerere, în alte puncte decât punctele terminus ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, cu perceperea unor tarife care reflectă costul construirii infrastructurii suplimentare necesare.

(2) Fiecare parte se asigură că furnizorii majori de pe teritoriul său pun la dispoziția publicului, după caz:

(a) o ofertă de interconectare de referință sau o altă ofertă de interconectare standard care conține termenele și condițiile și tarifele pe care furnizorul major le oferă în general furnizorilor de servicii publice de telecomunicații sau

(b) termenele și condițiile unui acord de interconectare care este în vigoare.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului procedurile aplicabile pentru negocierile privind interconectarea purtate cu un furnizor major de pe teritoriul său.

ARTICOLUL 16.10

Accesul la infrastructurile esențiale

(1) Fiecare parte se asigură că un furnizor major de pe teritoriul său acordă acces la infrastructura sa esențială furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații conform unor termene și condiții rezonabile, transparente și nediscriminatorii, bazate pe o ofertă disponibilă la nivel general în scopul furnizării de servicii publice de telecomunicații, cu excepția cazului în care acest lucru nu este necesar pentru realizarea unei concurențe efective pe baza datelor colectate și a evaluării condițiilor de piață efectuate de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor. Infrastructura esențială ale unui furnizor major poate include elemente de rețea, servicii de circuite închiriate și facilități asociate.

(2) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a determina infrastructura esențială care trebuie pusă la dispoziție pe teritoriul său de către un furnizor major și în ce măsură respectiva infrastructură esențială trebuie să fie degrupată. Această determinare se bazează, printre altele, pe obiectivul realizării unei concurențe efective și pe avantajul interesului pe termen lung al utilizatorilor finali.

(3) În cazul în care o parte solicită unui furnizor major să își ofere serviciile publice de telecomunicații pentru revânzare, aceasta se asigură că furnizorul în cauză nu impune condiții nerezonabile sau discriminatorii în privința revânzării serviciilor respective.

ARTICOLUL 16.11

Resurse limitate

(1) Fiecare parte se asigură că alocarea și acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate, inclusiv a spectrului de frecvențe radio, a numerelor și a drepturilor de trecere, se efectuează într-un mod deschis, obiectiv, prompt, transparent, nediscriminatoriu și proporțional și ținând seama de obiectivele de interes general, printre care și promovarea concurenței. Procedurile, condițiile și obligațiile aferente drepturilor de utilizare se bazează pe criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.

(2) Fiecare parte se asigură că utilizarea actuală a benzilor de frecvență alocate este pusă la dispoziția publicului, dar nu este obligatoriu să se furnizeze identificarea detaliată a spectrului de frecvențe radio alocat unor scopuri specifice cu caracter guvernamental.

(3) Pentru a aloca spectrul de frecvențe radio pentru uz comercial, părțile pot utiliza abordări bazate pe piață, cum ar fi procedurile de cereri de oferte.

(4) Măsurile luate de o parte pentru alocarea și atribuirea spectrului de frecvențe radio și pentru gestionarea frecvențelor nu sunt incompatibile în sine cu articolele 10.6 (Accesul pe piață) și 11.4 (Accesul pe piață). Fiecare parte își rezervă dreptul de a adopta și a menține măsuri de gestionare a spectrului și a frecvențelor care pot avea drept efect limitarea numărului de furnizori de servicii de telecomunicații, cu condiția ca măsurile respective să fie conforme cu prezentul acord. Acest drept include posibilitatea de a aloca benzi de frecvență ținând seama de necesitățile actuale și viitoare și de disponibilitatea spectrului de frecvențe radio.

ARTICOLUL 16.12

Portabilitatea numerelor

Fiecare parte se asigură, pe teritoriul său, că furnizorii de servicii publice de telecomunicații asigură portabilitatea numerelor în timp util, fără a afecta calitatea, fiabilitatea sau comoditatea, și conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii.

ARTICOLUL 16.13

Serviciu universal

(1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină.

(2) Fiecare parte administrează orice obligație de serviciu universal într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în ceea ce privește concurența. Fiecare parte se asigură că orice obligație de serviciu universal pe care o impune nu este mai împovărătoare decât este necesar pentru tipul de serviciu universal pe care l-a definit. Obligațiile de serviciu universal definite în conformitate cu aceste principii nu sunt considerate, în sine, ca fiind anticoncurențiale.

(3) Fiecare parte se asigură că procedurile pentru desemnarea furnizorilor serviciului universal sunt deschise tuturor furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații. Desemnarea se face printr-un mecanism eficient, transparent și nediscriminatoriu.

(4) Dacă oricare dintre părți decide să compenseze furnizorii de serviciu universal, aceasta se asigură că respectiva compensare nu depășește nevoile care pot fi atribuite în mod direct obligației de serviciu universal stabilite printr-o procedură competitivă sau o determinare a costurilor nete.

ARTICOLUL 16.14

Confidențialitatea informațiilor

(1) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele sau servicii publice de telecomunicații care obțin informații de la un alt furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații în cadrul negocierii de aranjamente în temeiul articolului 16.5, 16.9 sau 16.10 utilizează aceste informații doar în scopul pentru care au fost oferite și respectă întotdeauna confidențialitatea informațiilor respective.

(2) Fiecare parte asigură confidențialitatea telecomunicațiilor și a datelor privind traficul aferent transmise în cursul utilizării rețelelor sau a serviciilor publice de telecomunicații, sub rezerva cerinței ca măsurile aplicate în acest scop să nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă ori o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

ARTICOLUL 16.15

Neutralitatea tehnologică

Părțile recunosc avantajele neutralității tehnologice, în special în ceea ce privește posibilitatea ca furnizorii de servicii publice de telecomunicații să aleagă tehnologiile pe care doresc să le utilizeze pentru furnizarea serviciilor lor. O parte poate restricționa această alegere prin adoptarea sau menținerea unor cerințe necesare pentru îndeplinirea obiectivelor legitime de politică publică, cu condiția ca aceste cerințe să nu creeze obstacole inutile în calea comerțului.

ARTICOLUL 16.16

Tratamentul aplicat de furnizorii majori

Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a impune, atunci când este cazul, unui furnizor major de pe teritoriul său să acorde furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care furnizorul major îl acordă în situații similare filialelor sale sau entităților afiliate în ceea ce privește:

(a) disponibilitatea, furnizarea, tarifele sau calitatea serviciilor de telecomunicații similare și

(b) disponibilitatea interfețelor tehnice necesare pentru interconectare.

ARTICOLUL 16.17

Roamingul internațional

(1) Părțile depun eforturi pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional, cu scopul de a promova dezvoltarea comerțului între părți și de a spori bunăstarea consumatorilor.

(2) O parte poate spori transparența și concurența în ceea ce privește tarifele de roaming internațional și alternativele tehnologice la serviciile de roaming, în special prin:

(a) asigurarea faptului că informațiile cu privire la tarifele cu amănuntul sunt ușor accesibile consumatorilor și

(b) reducerea la minimum a obstacolelor din calea utilizării unor alternative tehnologice la serviciile de roaming care să le permită consumatorilor, atunci când vizitează teritoriul părții respective, să aibă acces la servicii de telecomunicații utilizând orice dispozitiv doresc.

ARTICOLUL 16.18

Standarde internaționale și organizații

Părțile recunosc importanța standardelor internaționale pentru asigurarea compatibilității și interoperabilității rețelelor și serviciilor de telecomunicații la nivel mondial și promovează aceste standarde prin intermediul activității organismelor internaționale relevante, printre care și Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor și Organizația Internațională de Standardizare.

CAPITOLUL 17

SERVICII ÎN DOMENIUL TRANSPORTULUI MARITIM INTERNAȚIONAL

ARTICOLUL 17.1

Definiții

(1) În sensul prezentului capitol, al capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și al capitolelor 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și 18 (Servicii financiare):

(a) „servicii de staționare și depozitare a containerelor” înseamnă activitățile care constau în depozitarea containerelor, atât în zone portuare, cât și în interiorul teritoriului, în vederea umplerii sau a golirii, a reparării și a punerii lor la dispoziție pentru expedieri;

(b) „servicii de vămuire” înseamnă activitățile care constau în îndeplinirea, în numele altei părți, a formalităților vamale privind importul, exportul sau transportul direct al mărfurilor, în numele unei alte părți, indiferent dacă acest serviciu reprezintă principala activitate a furnizorului de servicii sau o completare obișnuită a activității sale principale;

(c) „operațiuni de transport de la ușă la ușă sau multimodal” înseamnă transportul de mărfuri prin intermediul mai multor moduri de transport, inclusiv transport maritim internațional, pe baza unui singur document de transport;

(d) „servicii de expediere de mărfuri” înseamnă activitatea care constă în organizarea și monitorizarea operațiunilor de transport în numele transportatorilor, prin achiziționarea serviciilor de transport și a serviciilor conexe, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale;

(e) „mărfuri internaționale” înseamnă mărfurile transportate între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru al Uniunii Europene și un port al unui alt stat membru al Uniunii Europene;

(f) „servicii de transport maritim internațional” înseamnă transportul de pasageri sau de mărfuri cu nave maritime între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru al Uniunii Europene și un port al unui alt stat membru al Uniunii Europene, care include contractarea directă cu furnizorii altor servicii de transport, astfel încât operațiunile de transport de la ușă la ușă sau multimodal să fie cuprinse în cadrul unui document de transport unic, dar nu și dreptul de a furniza astfel de alte servicii de transport;

(g) „servicii maritime auxiliare” înseamnă serviciile de manipulare a încărcăturilor maritime, serviciile de vămuire, serviciile de staționare și depozitare a containerelor, serviciile de agenturare maritimă și serviciile de expediere de mărfuri;

(h) „servicii de agenturare maritimă” înseamnă activitățile care constau în reprezentarea, într-o zonă geografică dată, în calitate de agent, a intereselor comerciale ale uneia sau mai multor linii maritime sau companii de transport maritim, având ca scop:

(i) comercializarea și vânzarea serviciilor de transport maritim și a serviciilor conexe, de la cotare la facturare, și emiterea de conosamente în numele companiilor respective, achiziționarea și revânzarea serviciilor conexe necesare, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale sau

(ii) acționarea în numele companiilor respective, organizând escala navei sau preluând încărcăturile atunci când este necesar și

(i) „servicii de manipulare a încărcăturilor maritime” înseamnă activitățile desfășurate de operatori portuari, inclusiv operatorii de terminale, dar care nu includ activitățile directe ale docherilor, atunci când această forță de muncă este organizată independent de operatorii portuari sau de operatorii terminalului; inclusiv organizarea și supravegherea următoarelor operațiuni:

(i) încărcarea sau descărcarea mărfurilor pe sau de pe o navă;

(ii) amararea sau dezamararea mărfurilor; sau

(iii) recepționarea sau livrarea și depozitarea în siguranță a mărfurilor înainte de expediere sau după descărcare.

ARTICOLUL 17.2

Obiectiv

Prezentul capitol stabilește principiile privind liberalizarea serviciilor de transport maritim internațional în temeiul capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor) și al capitolelor 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 17.3

Principii

(1) Sub rezerva oricărei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile, în conformitate cu anexele I (Măsuri existente), II (Măsurile viitoare), III (Angajamente privind accesul pe piață) și VI (Servicii financiare), fiecare parte:

(a) aplică efectiv principiul accesului nerestricționat la piețele și schimburile comerciale maritime internaționale pe o bază comercială și nediscriminatorie și

(b) acordă navelor care arborează pavilionul celeilalte părți sau care sunt exploatate de furnizori de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor nave în ceea ce privește, printre altele, accesul la porturi, utilizarea infrastructurii și a serviciilor portuare și utilizarea serviciilor maritime auxiliare, precum și în ceea ce privește taxele și costurile aferente, instalațiile vamale și alocarea danelor și a instalațiilor de încărcare și descărcare.

(2) La aplicarea principiilor menționate la alineatul (1) literele (a) și (b), părțile:

(a) se abțin să introducă dispoziții privind partajarea încărcăturii în viitoarele acorduri cu țări terțe privind serviciile de transport maritim, inclusiv vracul solid și lichid și traficul de linie, și reziliază, într-un interval rezonabil de timp, astfel de clauze de partajare a încărcăturii, dacă sunt prevăzute în acorduri precedente și

(b) la intrarea în vigoare a prezentului acord, abrogă toate măsurile unilaterale și toate obstacolele administrative, tehnice sau de alt tip care ar putea constitui o restricție disimulată sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra libertății de a furniza servicii de transport maritim internațional și se abțin să introducă astfel de măsuri și obstacole.

(3) Fiecare parte permite furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți să dețină o întreprindere care este stabilită și funcționează pe teritoriul său în conformitate cu anexele I (Măsuri existente), II (Măsurile viitoare), III (Angajamente privind accesul pe piață) și VI (Servicii financiare).

(4) Fiecare parte pune la dispoziția furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți, conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii, următoarele servicii portuare: pilotaj, asistență la remorcare și tracțiune, aprovizionare, alimentare cu combustibil și cu apă, colectarea gunoiului și eliminarea apei de balast, servicii de căpitănie, asistență la navigație, instalații pentru reparații de urgență, servicii de ancorare, dane și servicii de acostare, precum și servicii operaționale la țărm esențiale pentru exploatarea navelor, inclusiv comunicații și aprovizionare cu apă și energie electrică.

CAPITOLUL 18

SERVICII FINANCIARE

ARTICOLUL 18.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „furnizor de servicii financiare transfrontaliere al unei părți” înseamnă o persoană a unei părți care este angajată în furnizarea de servicii financiare pe teritoriul părții în cauză și care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar prin furnizarea transfrontalieră a serviciilor respective;

(b) „comerț transfrontalier cu servicii financiare” sau „furnizare transfrontalieră de servicii financiare” înseamnă furnizarea unui serviciu financiar:

(i) de pe teritoriul uneia dintre părți pe teritoriul celeilalte părți sau

(ii) pe teritoriul uneia dintre părți către un consumator de servicii al celeilalte părți; o astfel de furnizare a unui serviciu financiar nu include furnizarea unui serviciu financiar pe teritoriul uneia dintre părți printr-o investiție pe teritoriul respectiv;

(c) „instituție financiară” înseamnă orice furnizor de servicii financiare care prestează un serviciu financiar, dacă furnizorul respectiv este autorizat să desfășoare activități comerciale, este reglementat sau supravegheat ca instituție financiară în temeiul legislației părții pe al cărei teritoriu se află, inclusiv o sucursală de pe teritoriul părții respective a furnizorului de servicii financiare al cărui sediu central se află pe teritoriul celeilalte părți;

(d) „instituție financiară a celeilalte părți” înseamnă o instituție financiară situată pe teritoriul unei părți care este controlată de o persoană a celeilalte părți;

(e) „serviciu financiar” înseamnă orice serviciu de natură financiară, inclusiv toate serviciile de asigurare și serviciile conexe, precum și toate serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor), cuprinzând următoarele activități:

(i) servicii de asigurări și servicii conexe asigurărilor:

(A) asigurări directe, inclusiv coasigurări:

(1) asigurări de viață;

(2) asigurări generale;

(B) reasigurări și retrocesiuni;

(C) activitățile de intermediere a asigurărilor, ca de exemplu activitățile de brokeraj și de agenție; și

(D) servicii auxiliare de asigurări, ca de exemplu serviciile de consultanță, de actuariat, de evaluare a riscurilor și de soluționare a revendicărilor; și

(ii) servicii bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):

(A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;

(B) împrumuturi de orice tip, inclusiv creditele de consum, creditele ipotecare, factoringul și finanțarea tranzacțiilor comerciale;

(C) leasingul financiar;

(D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărți de credit, carduri de cumpărături și cărți de debit, cecuri de călătorie și cecuri bancare;

(E) garanțiile și angajamentele;

(F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:

(1) instrumente ale pieței monetare (inclusiv cecurile, efectele de comerț, certificatele de depozit);

(2) valută;

(3) produse derivate, inclusiv futures și opțiuni;

(4) instrumente pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse cum ar fi swapurile și contractele forward pe rata dobânzii;

(5) valori mobiliare; și

(6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;

(G) participarea la emisiunile de orice tipuri de titluri de valoare, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și furnizarea de servicii legate de aceste emisiuni;

(H) intermedierea pe piețele interbancare;

(I) gestionarea activelor, ca de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, servicii de custodie, de depozitare și fiduciare;

(J) serviciile de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a titlurilor de valoare, a instrumentelor derivate și a altor instrumente negociabile;

(K) furnizarea și transferul de informații financiare, precum și prelucrarea datelor financiare și furnizarea de programe de calculator aferente de către furnizorii de alte servicii financiare; și

(L) servicii de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la subpunctele (A)-(K), inclusiv furnizarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetări și consultanță privind investițiile și portofoliile de investiții, consultanță privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;

(f) „furnizor de servicii financiare” înseamnă o persoană a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar pe teritoriul părții respective, dar nu include o entitate publică;

(g) „investitor al unei părți” înseamnă un investitor al unei părți astfel cum este definit la articolul 10.1 (Definiții);

(h) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv orice serviciu referitor la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;

(i) „entitate publică” înseamnă:

(i) o autoritate publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, cu excepția unei entități însărcinate în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale; sau

(ii) o entitate privată care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții; și

(j) „organism de autoreglementare” înseamnă orice organism neguvernamental, inclusiv orice bursă sau piață de valori mobiliare sau futures, agenție de compensare sau altă organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare conform legii sau prin delegare de către o parte.

ARTICOLUL 18.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la:

(a) instituțiile financiare ale celeilalte părți;

(b) investitorii celeilalte părți și instituțiile financiare ale investitorilor respectivi pe teritoriul părții respective; și

(c) comerțul transfrontalier cu servicii financiare.

(2) Pentru mai multă certitudine, capitolul 10 (Liberalizarea investițiilor) se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte:

(a) cu privire la investitorii unei părți și la întreprinderile vizate ale investitorilor respectivi în servicii financiare care nu sunt instituții financiare și

(b) altele decât măsurile cu privire la furnizarea de servicii financiare, la investitorii unei părți sau la instituțiile financiare ale investitorilor respectivi.

(3) Prezentul capitol nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:

(a) activități sau servicii care fac parte dintr-un plan public de pensii sau un sistem legal de asigurări sociale sau

(b) activități sau servicii efectuate în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale părții respective, inclusiv ale entităților sale publice,

cu excepția situației în care o parte permite ca oricare dintre activitățile sau serviciile menționate la litera (a) sau (b) să fie realizate de instituțiile sale financiare în concurență cu o entitate publică sau cu o instituție financiară.

(4) Prezentul capitol nu se aplică achizițiilor publice de servicii financiare.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se aplică activităților desfășurate de o bancă centrală, de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în cadrul politicii monetare sau al politicii cursului de schimb.

(6) Dispozițiile capitolelor 10 (Liberalizarea investițiilor) și 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) se aplică măsurilor care intră sub incidența prezentului capitol numai în măsura în care dispozițiile respective sunt încorporate în prezentul capitol și devin parte integrantă din acesta.

(7) Articolele 10.11 (Cerințe formale), 10.13 (Refuzul acordării de beneficii) și 11.9 (Refuzul acordării de beneficii) sunt încorporate în prezentul capitol, devin parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare ale celeilalte părți, la investitorii celeilalte părți și la instituțiile financiare ale investitorilor respectivi pe teritoriul părții în cauză.

(8) În cazul în care apare o neconcordanță între prezentul capitol și orice altă dispoziție a acordului, prezentul capitol prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

ARTICOLUL 18.3

Tratamentul național

(1) Articolul 10.7 (Tratamentul național) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică investitorilor și instituțiilor financiare ale celeilalte părți, precum și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Tratamentul acordat de o parte propriilor investitori și întreprinderilor acestora în temeiul articolului 10.7 (Tratamentul național) înseamnă tratamentul acordat propriilor instituții financiare și întreprinderilor propriilor investitori care sunt instituții financiare.

ARTICOLUL 18.4

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Articolul 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la investitorii și instituțiile financiare ale celeilalte părți și la întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Tratamentul acordat de o parte investitorilor unei țări terțe și investițiilor acestora în temeiul articolului 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate) înseamnă tratamentul acordat instituțiilor financiare ale țării terțe respective și investitorilor țării terțe respective, precum și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

ARTICOLUL 18.5

Accesul pe piață

(1) O parte nu adoptă sau nu menține, în ceea ce privește o instituție financiară a celeilalte părți sau în ceea ce privește accesul pe piață prin constituirea unei instituții financiare de către un investitor al celeilalte părți, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

(a) impune limitări cu privire la:

(i) numărul de instituții financiare, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(ii) restricții privind valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor în raport cu serviciile financiare, sub forma unor contingente numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(iii) numărul total de operațiuni cu servicii financiare sau cantitatea totală de servicii financiare produse, exprimate în unități numerice determinate sub forma unor contingente sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau

(iv) numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector al serviciilor financiare sau pe care o instituție financiară le poate angaja, care sunt necesare pentru prestarea unui anumit serviciu financiar și care se ocupă direct de prestarea acestuia, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice sau

(b) restrânge sau impune anumite tipuri de entități juridice sau de asocieri în participațiune prin care o instituție financiară poate efectua o activitate economică.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să solicite unei instituții financiare să furnizeze anumite servicii financiare prin intermediul unor entități juridice distincte dacă, în conformitate cu legislația părții respective, gama de servicii financiare furnizată de instituția financiară în cauză nu poate fi furnizată prin intermediul unei singure entități.

ARTICOLUL 18.6

Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație

Articolul 10.10 (Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la și instituțiile financiare.

ARTICOLUL 18.7

Comerțul transfrontalier cu servicii financiare

(1) Articolele 11.4 (Accesul pe piață) și 11.6 (Tratamentul național) sunt încorporate în prezentul capitol, fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează serviciile financiare prevăzute în anexa 18-A (Comerțul transfrontalier cu servicii financiare).

(2) Tratamentul acordat de o parte propriilor servicii și furnizori de servicii în temeiul articolului 11.6 (Tratamentul național) înseamnă tratamentul acordat propriilor servicii financiare și furnizori de servicii financiare.

(3) Măsurile pe care o parte nu le adoptă sau nu le menține cu privire la serviciile și furnizorii de servicii ai celeilalte părți în temeiul articolului 11.4 (Accesul pe piață) înseamnă măsurile referitoare la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează servicii financiare.

(4) Articolul 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) este încorporat în prezentul capitol, face parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la furnizorii de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți.

(5) Tratamentul acordat de o parte serviciilor și furnizorilor de servicii ai unei țări terțe în temeiul articolului 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) înseamnă tratamentul acordat serviciilor financiare și furnizorilor de servicii financiare ai unei țări terțe.

(6) Articolul 11.5 (Prezența locală) este încorporat în prezentul capitol, face parte din acesta și se aplică furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți care furnizează serviciile financiare prevăzute în anexa 18-A (Comerțul transfrontalier cu servicii financiare).

(7) Fiecare parte permite persoanelor situate pe teritoriul său, precum și cetățenilor săi, indiferent de locul unde se află, să achiziționeze servicii financiare de la furnizori de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți situați pe teritoriul său. Această obligație nu impune unei părți să permită furnizorilor respectivi să facă afaceri sau să își ofere serviciile pe teritoriul său. Oricare dintre părți poate defini sintagmele „a face afaceri” și „a-și oferi serviciile” în sensul acestei obligații, cu condiția ca aceste definiții să nu fie incompatibile cu alineatul (1).

(8) Prezentul articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte sau să mențină o măsură care prevede cerințe formale în legătură cu furnizarea unui serviciu financiar transfrontalier, cum ar fi înregistrarea sau autorizarea furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere și a instrumentelor financiare, cu condiția ca aceste cerințe să nu fie aplicate în mod discriminatoriu.

ARTICOLUL 18.8

Cerințe privind performanța

(1) Părțile stabilesc împreună discipline privind cerințele de performanță, cum ar fi cele prevăzute la articolul 10.9 (Cerințe privind performanța), care se aplică întreprinderilor care sunt instituții financiare.

(2) În termen de 180 de zile de la stabilirea în comun a disciplinelor privind cerințele de performanță în temeiul alineatului (1), Consiliul pentru comerț modifică printr-o decizie alineatul (1) pentru a integra aceste discipline în prezentul articol și poate modifica, după caz, rezervele și măsurile neconforme ale fiecărei părți din anexa VI (Servicii financiare).

(3) Articolul 18.12 se aplică măsurilor enumerate în ceea ce privește disciplinele referitoare la cerințele de performanță menționate la alineatul (1).

ARTICOLUL 18.9

Servicii financiare noi pentru teritoriul unei părți

(1) Fiecare parte permite unei instituții financiare a celeilalte părți să furnizeze orice serviciu financiar nou pe care prima parte l-ar permite instituțiilor sale financiare în situații similare, în conformitate cu dreptul său intern, fără a adopta o lege sau a modifica o lege existentă.

(2) Prin excepție de la articolul 18.8 alineatul (1) coroborat cu articolul 11.4 (Accesul pe piață), o parte poate stabili forma instituțională și juridică prin care poate fi furnizat serviciul financiar nou și poate solicita o autorizație pentru furnizarea serviciului respectiv. În cazul în care este necesară o astfel de autorizație, se adoptă o decizie într-un termen rezonabil, iar autorizația respectivă poate fi refuzată doar din motive prudențiale.

ARTICOLUL 18.10

Clauză de reexaminare privind fluxurile de date

Părțile reevaluează, în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, necesitatea includerii în acesta a unor dispoziții privind libera circulație a datelor pentru desfășurarea activităților care intră sub incidența prezentului capitol.

ARTICOLUL 18.11

Tratamentul acordat informațiilor

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau protejate deținute de entitățile publice.

ARTICOLUL 18.12

Rezerve și măsuri neconforme

(1) Articolele 18.3-18.7 nu se aplică:

(a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de una dintre părți la nivelul:

(i) Uniunii Europene, astfel cum se prevede în apendicele VI-A (Lista UE) la anexa VI (Servicii financiare);

(ii) unei administrații centrale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în secțiunea A din lista din apendicele său la anexa VI (Servicii financiare);

(iii) unei administrații regionale, astfel cum este prevăzută de partea respectivă în secțiunea A din lista din apendicele său la anexa VI (Servicii financiare) sau

(iv) unei administrații locale;

(b) continuării sau reînnoirii prompte a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau

(c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a), în măsura în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii în forma existentă:

(i) imediat înainte de modificare, cu articolul 18.3, 18.4, 18.5 sau 18.6 sau

(ii) la data intrării în vigoare a acordului, cu articolul 18.7.

(2) Articolele 18.3-18.7 nu se aplică niciunei măsuri pe care o parte o adoptă sau o menține cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile stabilite de partea respectivă în secțiunea B din lista din apendicele său la anexa VI (Servicii financiare).

(3) O rezervă a unei părți cu privire la articolul 10.6 (Accesul pe piață), 10.7 (Tratamentul național), 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate), 10.10 (Membrii echipei de conducere și consiliul de administrație), 11.4 (Accesul pe piață), 11.5 (Prezența locală), 11.6 (Tratamentul național) sau 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) prevăzută în apendicele său la anexa I sau II constituie, de asemenea, o rezervă cu privire la articolul 18.3, 18.4, 18.5, 18.6 sau 18.7, după caz, în măsura în care sectorul, subsectorul sau activitatea care face obiectul rezervei intră sub incidența prezentului capitol.

(4) Niciuna dintre părți nu adoptă o măsură care face obiectul unei rezerve prevăzute în apendicele său la anexa II (Măsurile viitoare) și care impune, direct sau indirect, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o întreprindere vizată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

ARTICOLUL 18.13

Excepție prudențială

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând părțile să adopte sau să mențină măsuri din motive prudențiale[58], inclusiv:

(a) să protejeze investitorii, deponenții, deținătorii de polițe sau persoanele față de care furnizorii de servicii financiare au obligații fiduciare sau

(b) să asigure integritatea și stabilitatea sistemului financiar al părții respective.

(2) În cazul în care aceste măsuri nu sunt compatibile cu celelalte dispoziții ale prezentului acord, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezentul acord.

[58] Părțile recunosc că termenul „motive prudențiale” include menținerea siguranței, solidității, integrității sau responsabilității financiare a furnizorilor individuali de servicii financiare.

ARTICOLUL 18.14

Recunoașterea

(1) O parte poate recunoaște măsurile prudențiale ale celeilalte părți sau ale unei țări terțe atunci când stabilește modul în care se aplică măsurile primei părți referitoare la serviciile financiare. Această recunoaștere poate fi realizată în mod autonom, prin armonizare sau pe baza unui acord sau a unui alt aranjament.

(2) În cazul în care o parte recunoaște o măsură prudențială a unei țări terțe în conformitate cu alineatul (1), partea respectivă îi oferă celeilalte părți o posibilitate adecvată de a demonstra că circumstanțele în care partea a recunoscut măsura prudențială a țării terțe există și în cealaltă parte și că, în aceste circumstanțe, există sau ar exista o reglementare, o supraveghere și o punere în aplicare echivalente și în cealaltă parte, precum și, dacă este cazul, proceduri pentru schimbul de informații între părți.

(3) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți să recunoască o măsură prudențială a celeilalte părți.

ARTICOLUL 18.15

Standarde internaționale

Fiecare parte depune eforturi pentru a asigura implementarea și aplicarea pe teritoriul său a standardelor convenite la nivel internațional privind reglementarea și supravegherea sectorului serviciilor financiare și privind combaterea evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale. Aceste standarde convenite la nivel internațional includ, printre altele, standardele adoptate de G20, de Consiliul pentru Stabilitate Financiară (CSF), de Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară (BCBS), de Asociația internațională a organismelor de supraveghere a asigurărilor (IAIS), de Organizația Internațională a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO), de Grupul de Acțiune Financiară Internațională (GAFI) și de Forumul mondial privind transparența și schimburile de informații în scopuri fiscale al OCDE.

ARTICOLUL 18.16

Organizații de autoreglementare

În cazul în care o parte impune unei instituții financiare sau unui furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți obligația de a fi membru, de a participa sau de a avea acces la un organism de autoreglementare pentru a furniza un serviciu financiar pe teritoriul său, partea respectivă se asigură că organismul de autoreglementare respectă obligațiile prevăzute la articolele 18.3, 18.4 și 18.7.

ARTICOLUL 18.17

Sisteme de plată și de compensare

Fiecare parte acordă instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său acces la sistemele de plată și de compensare operate de entități publice, precum și la facilitățile oficiale de finanțare și refinanțare disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității în conformitate cu termenele și condițiile de acordare a tratamentului național. Prezentul articol nu acordă acces la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale părții.

ARTICOLUL 18.18

Reglementare internă și transparență

(1) Capitolele 13 (Reglementarea internă) și 28 (Bune practici în materie de reglementare) nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la domeniul de aplicare al prezentului capitol.

(2) Fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicare generală care intră sub incidența prezentului capitol sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.

(3) În sensul alineatului (2), în măsura în care este realizabil și în conformitate cu legislația sa, fiecare parte:

(a) publică în prealabil actele cu putere de lege și normele administrative propuse referitoare la aspectele care intră sub incidența prezentului capitol sau publică în prealabil documente care oferă suficiente detalii cu privire la aceste potențiale noi acte cu putere de lege și norme administrative pentru a permite persoanelor interesate și celeilalte părți să evalueze dacă și în ce mod interesele lor ar putea fi afectate în mod semnificativ;

(b) le oferă persoanelor interesate și celeilalte părți o posibilitate rezonabilă de a transmite observații cu privire la măsurile propuse sau la documentele menționate la litera (a) și

(c) ține seama de observațiile primite în conformitate cu litera (b).

(4) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu financiar, autoritățile competente ale părții respective:

(a) permit solicitantului să depună o cerere în orice moment, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizării, acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii;

(c) pun la dispoziția furnizorilor de servicii și a persoanelor care intenționează să furnizeze un serviciu informațiile necesare pentru a se conforma cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective;

(d) furnizează un calendar orientativ pentru prelucrarea unei cereri, în măsura în care acest lucru este realizabil;

(e) depun eforturi pentru a accepta cererile în format electronic;

(f) acceptă copii ale documentelor care sunt autentificate în conformitate cu legislația părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare;

(g) furnizează, la cererea solicitantului, fără întârzieri nejustificate, informații privind stadiul de soluționare a cererii;

(h) dacă o cerere este considerată completă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, se asigură că prelucrarea cererii este finalizată și că solicitantul este informat cu privire la decizie într-un termen rezonabil de la depunerea cererii, în măsura în care este posibil în scris[59];

(i) dacă o cerere este considerată incompletă în vederea prelucrării în temeiul legislației părții în cauză, într-un termen rezonabil și în măsura în care acest lucru este realizabil:

(i) informează solicitantul că cererea este incompletă;

(ii) oferă, la cererea solicitantului, îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă;

(iii) oferă solicitantului posibilitatea[60] de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii și

[59] Autoritățile competente pot îndeplini această cerință informând solicitantul în prealabil în scris, inclusiv printr-o măsură publicată, că absența unui răspuns într-un termen specificat de la data depunerii cererii indică fie acceptarea, fie respingerea cererii. Pentru mai multă certitudine, informarea în scris poate include informații în format electronic.

[60] Pentru mai multă certitudine, această posibilitate nu impune autorității competente să acorde o prelungire a termenelor.

(iv) dacă niciuna dintre variantele de mai sus nu este realizabilă, iar cererea este respinsă din cauză că este incompletă, se asigură că solicitantul este informat în acest sens într-un termen rezonabil;

(j) dacă o cerere este respinsă, informează solicitantul, în măsura în care acest lucru este realizabil, fie din proprie inițiativă, fie la cererea solicitantului, cu privire la motivele respingerii și, după caz, cu privire la procedurile de redepunere a unei cereri;

(k) se asigură că taxele de autorizare[61] percepute de autoritatea sa competentă sunt rezonabile și transparente și nu restricționează în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea oricărei alte activități economice și

(l) se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, sub rezerva termenelor și condițiilor aplicabile.

[61] Taxele de autorizare includ taxele de licență și taxele legate de procedurile de calificare. Acestea nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 18.19

Subcomitetul pentru servicii financiare

(1) Subcomitetul pentru servicii financiare instituit prin articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1) litera (i) se reunește anual, cu excepția cazului în care se prevede altfel, pentru:

(a) a monitoriza punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol;

(b) a examina chestiunile referitoare la serviciile financiare care îi sunt înaintate de una dintre părți;

(c) a oferi un forum de dialog între părți cu privire la reglementarea sectorului serviciilor financiare, cu scopul de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă a sistemelor de reglementare ale părților și de a coopera în vederea elaborării de standarde internaționale;

și

(d) a evalua funcționarea prezentului acord, astfel cum se aplică acesta sectorului serviciilor financiare.

(2) În conformitate cu articolul 33.4 (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1), Subcomitetul pentru servicii financiare include în componența sa experți în servicii financiare și reprezentanți ai autorităților responsabile cu politica în domeniul serviciilor financiare. În cazul Mexicului, autoritatea responsabilă cu politica în domeniul serviciilor financiare este Ministerul Finanțelor și al Creditelor Publice (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) sau succesorul acestuia.

(3) La cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru servicii financiare discută elaborarea unor orientări adecvate pentru interpretarea prezentului capitol. Consiliul pentru comerț poate adopta aceste orientări prin intermediul unei recomandări.

ARTICOLUL 18.20

Consultări

(1) O parte poate solicita, în scris, consultări cu cealaltă parte cu privire la orice chestiune care decurge din prezentul acord sau din acorduri conexe și care are un impact asupra serviciilor financiare. Cealaltă parte examinează cu bunăvoință solicitarea respectivă. Părțile care participă la consultare raportează rezultatele consultărilor lor Subcomitetului pentru servicii financiare.

(2) Fiecare parte se asigură că delegația sa în cadrul consultărilor include funcționari cu experiență relevantă în domeniul serviciilor financiare sau al instituțiilor financiare vizate de prezentul capitol. În cazul Mexicului, această cerință este îndeplinită de funcționarii Ministerului Finanțelor și al Creditelor Publice (*Secretaría de Hacienda y Crédito Público*) sau ai succesorului acestuia.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să deroge de la legislația sa în ceea ce privește schimbul de informații între autoritățile financiare sau de la cerințele unui acord sau aranjament între autoritățile financiare ale părților sau să solicite autorităților financiare să întreprindă acțiuni care ar interfera cu anumite aspecte de reglementare, de supraveghere, administrative sau de asigurare a respectării legislației.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte să solicite informații în scopuri de supraveghere cu privire la o instituție financiară sau la un furnizor de servicii financiare transfrontaliere situat pe teritoriul celeilalte părți. Partea respectivă se poate adresa autorității financiare a celeilalte părți pentru a solicita informațiile în cauză.

ARTICOLUL 18.21

Soluționarea litigiilor

(1) Capitolul 31 (Soluționarea litigiilor), inclusiv anexele 31-A (Regulamentul de procedură) și 31-B (Codul de conduită), se aplică astfel cum a fost modificat prin prezentul articol soluționării litigiilor privind aplicarea și interpretarea dispozițiilor prezentului capitol.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 31.9 (Cerințe pentru membrii comisiei), membrii comisiei trebuie să aibă expertiză sau experiență în dreptul serviciilor financiare sau în practica acestora, ceea ce poate include reglementarea instituțiilor financiare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(3) Comitetul pentru comerț adoptă, în cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care îndeplinesc cerințele prevăzute la alineatul (2) și care doresc și sunt în măsură să îndeplinească funcția de membri ai comisiei. Lista este alcătuită din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane din Uniunea Europeană;

(b) o sublistă de persoane din Mexic și

(c) o sublistă de persoane care vor exercita funcția de președinte al comisiei.

(4) În sensul prezentului capitol, sublistele menționate la alineatul (3) înlocuiesc, după adoptare, sublistele prevăzute la articolul 31.8 (Listele de membri ai comisiei) alineatul (1).

(5) În orice litigiu în care comisia consideră că o măsură este incompatibilă cu obligațiile prevăzute în prezentul acord, iar măsura afectează:

(a) sectorul serviciilor financiare și orice alt sector, partea reclamantă poate suspenda avantajele din sectorul serviciilor financiare care au un efect echivalent cu efectul măsurii în sectorul serviciilor financiare al celeilalte părți sau

(b) doar un sector, altul decât sectorul serviciilor financiare, partea reclamantă nu poate suspenda avantajele din sectorul serviciilor financiare.

CAPITOLUL 19

COMERȚUL DIGITAL

ARTICOLUL 19.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau întreprindere, dacă acest lucru este prevăzut de legislația părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu de telecomunicații disponibil pentru public în scopuri care nu sunt legate de activitatea sa comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională;

(b) „mesaj de date” înseamnă informații generate, trimise, primite sau stocate prin mijloace electronice, optice sau similare;

(c) „serviciu de autentificare electronică” înseamnă un serviciu care permite confirmarea:

(i) identității unei persoane fizice sau a unei întreprinderi sau

(ii) originii și integrității unui mesaj de date din momentul în care a fost generat pentru prima dată în forma sa finală;

(d) „semnătură electronică” înseamnă datele în format electronic aplicate pe un mesaj de date sau asociate logic cu acesta, care pot fi utilizate pentru a identifica semnatarul respectivului mesaj de date și pentru a indica faptul că acesta aprobă informațiile conținute în mesajul de date, pentru a asigura originea și integritatea acestora astfel încât orice modificare ulterioară a datelor să poată fi detectată;

(e) „serviciu electronic de încredere” înseamnă un serviciu electronic care constă în crearea, verificarea și validarea semnăturilor electronice, a mărcilor temporale electronice, a distribuției electronice înregistrate, a serviciilor de digitalizare certificate, a autentificării unui site și a certificatelor aferente serviciilor respective;

(f) „utilizator final” înseamnă orice persoană fizică sau întreprindere, dacă acest lucru este prevăzut în legislația părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu de telecomunicații disponibil pentru public, fie în calitate de consumator, fie în scopuri legate de activitatea comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională;

(g) „furnizor de servicii de încredere” înseamnă o persoană fizică sau o întreprindere care furnizează servicii electronice de încredere și

(h) „mesaj electronic comercial nesolicitat” înseamnă un mesaj electronic care include cel puțin poșta electronică, sistemul de mesaje scurte (SMS) și mesajele din sistemul de mesaje multimedia (MMS), care este trimis în scopuri comerciale, fără consimțământul destinatarului sau în pofida respingerii explicite de către destinatar, direct utilizatorilor finali printr-o rețea de telecomunicații și, în măsura prevăzută de legislația unei părți, prin alte servicii de telecomunicații.

ARTICOLUL 19.2

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au un impact asupra comerțului efectuat prin mijloace electronice.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) serviciilor de jocuri de noroc;

(b) serviciilor de radiodifuziune și televiziune;

(c) serviciile audiovizuale;

(d) serviciilor prestate de notari sau de profesii echivalente;

(e) serviciilor de reprezentare juridică; și

(f) achizițiilor publice, cu excepția articolelor 19.7, 19.8 și 19.11.

ARTICOLUL 19.3

Principii generale

Părțile recunosc creșterea economică și oportunitățile oferite de comerțul digital, precum și importanța adoptării unor cadre care să promoveze încrederea consumatorilor în comerțul digital și a evitării barierelor inutile în calea utilizării și dezvoltării acestuia.

ARTICOLUL 19.4

Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi cele legate de sănătatea publică, serviciile sociale, educația publică, siguranță, mediu, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor, promovarea și protejarea diversității culturale sau concurență.

ARTICOLUL 19.5

Taxe vamale pe transmisiile electronice

(1) Niciuna dintre părți nu impune taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a unei părți și o persoană a celeilalte părți.

(2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) nu împiedică o parte să instituie impozite, taxe sau alte impuneri interne pentru transmisiile electronice, cu condiția ca respectivele impozite, taxe sau impuneri să fie instituite într-un mod compatibil cu prezentul acord.

ARTICOLUL 19.6

Excluderea autorizării prealabile

(1) Fiecare parte se asigură că furnizarea de servicii prin mijloace electronice nu face obiectul unei autorizări prealabile.

(2) Alineatul (1) nu aduce atingere cerințelor de autorizare care nu vizează în mod specific și exclusiv serviciile furnizate prin mijloace electronice sau care se aplică serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 19.7

Contracte electronice

Fiecare parte se asigură că sistemul său juridic permite încheierea de contracte prin mijloace electronice și că acestor contracte nu li se refuză efectul juridic, valabilitatea sau caracterul executoriu numai pe motiv că au fost încheiate prin mijloace electronice[62].

ARTICOLUL 19.8

Servicii electronice de încredere și de autentificare

(1) Niciuna dintre părți nu refuză valabilitatea juridică a unui serviciu electronic de încredere sau de autentificare numai pe baza faptului că serviciul este furnizat în format electronic.

62 Această dispoziție nu se aplică contractelor:
(a) care creează sau transferă drepturi imobiliare;
(b) pentru care legea impune intervenția instanțelor judecătorești, a autorităților publice sau a profesiilor care implică exercițiul autorității publice;
(c) de angajament privind garanțiile și contractelor asupra unor garanții colaterale oferite de persoane care acționează în scopuri care nu sunt legate de activitatea lor comercială, industrială, meșteșugărească sau profesională și
(d) aflate sub incidența dreptului familiei sau a dreptului de succesiune.

(2) O parte nu adoptă și nu menține măsuri de reglementare a serviciilor electronice de încredere și de autentificare care:

(a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metodele electronice corespunzătoare pentru tranzacția lor sau

(b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a stabili în fața autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile electronice de încredere și autentificare.

(3) Prin excepție de la alineatul (2), oricare dintre părți poate impune ca, pentru o anumită categorie de tranzacții electronice, metoda de autentificare electronică să îndeplinească anumite standarde de performanță sau să facă obiectul unei certificări de către o autoritate acreditată în conformitate cu legislația sa. Aceste cerințe trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii și să se refere numai la caracteristicile specifice ale categoriei de tranzacții electronice în cauză.

(4) Părțile încurajează utilizarea serviciilor electronice de încredere și autentificare interoperabile, precum și recunoașterea reciprocă a serviciilor electronice de încredere și autentificare furnizate de furnizori de servicii de încredere recunoscuți.

ARTICOLUL 19.9

Protecția consumatorilor online

(1) Părțile recunosc importanța menținerii și adoptării unor măsuri transparente și eficace care să contribuie la încrederea consumatorilor, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, măsuri care să protejeze consumatorii împotriva practicilor comerciale frauduloase și înșelătoare atunci când aceștia se angajează în tranzacții de comerț electronic.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care contribuie la încrederea consumatorilor, inclusiv măsuri care interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare care cauzează sau pot cauza prejudicii consumatorilor.

(3) Părțile recunosc importanța cooperării între agențiile lor de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile legate de comerțul electronic dintre părți, pentru a spori încrederea consumatorilor și, ca urmare, bunăstarea acestora.

ARTICOLUL 19.10

Mesajele electronice comerciale nesolicitate

(1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care:

(a) impun furnizorilor de mesaje electronice comerciale nesolicitate obligația de a facilita capacitatea utilizatorilor finali de a împiedica primirea în continuare a acestor mesaje sau

(b) necesită, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți, consimțământul destinatarilor pentru a primi mesaje electronice comerciale.

(2) Fiecare parte se asigură că mesajele electronice comerciale nesolicitate sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin toate informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

(3) Fiecare parte asigură existența unor căi de atac împotriva expeditorilor de mesaje electronice comerciale nesolicitate care nu se conformează măsurilor adoptate sau menținute în conformitate cu alineatele (1) și (2).

(4) Părțile depun eforturi pentru a coopera în cazurile corespunzătoare de interes reciproc în ceea ce privește reglementarea mesajelor electronice comerciale nesolicitate.

ARTICOLUL 19.11

Codul sursă

(1) Niciuna dintre părți nu poate să solicite transferul sau accesul la codul sursă al software-ului deținut de o persoană fizică sau o întreprindere a celeilalte părți.

(2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1):

(a) nu împiedică o parte să adopte sau să mențină măsuri pentru a atinge un obiectiv legitim de politică publică, inclusiv pentru a asigura securitatea și siguranța, de exemplu în contextul unei proceduri de certificare, în conformitate cu articolele 18.13 (Excepție prudențială) și 32.1 (Excepții de ordin general) și cu articolul 32.5 (Excepție privind securitatea); și

(b) nu se aplică transferului voluntar sau acordării accesului la codul sursă pe o bază comercială de către o persoană a celeilalte părți, de exemplu în contextul unei tranzacții de achiziții publice sau al unui contract negociat în mod liber.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere:

(a) cerințelor impuse de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a legislației concurenței;

(b) drepturilor de proprietate intelectuală și asigurării respectării acestora și

(c) dreptului unei părți de a întreprinde o acțiune sau de a nu dezvălui informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

ARTICOLUL 19.12

Accesul deschis la internet

Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că, sub rezerva politicilor, a actelor cu putere de lege și a normelor administrative aplicabile, utilizatorii finali de pe teritoriul său pot:

(a) să acceseze, să distribuie și să utilizeze servicii și aplicații la alegere, disponibile pe internet, sub rezerva unei gestionări rezonabile și nediscriminatorii a rețelei;

(b) să conecteze la internet dispozitive la alegere, cu condiția ca aceste dispozitive să nu dăuneze rețelei și

(c) să aibă acces la informații privind practicile de gestionare a rețelei ale furnizorului lor de servicii de acces la internet.

ARTICOLUL 19.13

Cooperare

(1) Recunoscând caracterul mondial al comerțului digital, părțile cooperează în ceea ce privește chestiunile de reglementare și cele mai bune practici prin intermediul dialogurilor sectoriale existente, care abordează, printre altele:

(a) recunoașterea și facilitarea serviciilor electronice de încredere și autentificare interoperabile transfrontaliere;

(b) tratamentul comunicărilor de marketing direct;

(c) dificultățile întâmpinate de întreprinderile mici și mijlocii în comerțul electronic;

(d) protecția consumatorilor și consolidarea încrederii acestora în domeniul comerțului electronic;

(e) chestiuni comune în materie de securitate cibernetică și

(f) orice alte chestiuni relevante pentru dezvoltarea comerțului digital.

(2) Cooperarea privind chestiunile de reglementare și cele mai bune practici menționate la alineatul (1) se axează pe schimbul de informații și de opinii referitoare la legislația părților cu privire la acestea, precum și la punerea în aplicare a acestei legislații.

(3) Părțile afirmă importanța participării active în cadrul forurilor multilaterale pentru a promova dezvoltarea comerțului digital.

ARTICOLUL 19.14

Clauză de reexaminare privind fluxurile de date

Părțile reevaluează, în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, necesitatea includerii în acesta a unor dispoziții privind libera circulație a datelor.

CAPITOLUL 20

CIRCULAȚIA CAPITALURILOR, PLĂȚI ȘI TRANSFERURI ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE TEMPORARE

ARTICOLUL 20.1

Contul curent

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează orice transferuri sau plăți cu privire la tranzacțiile aferente contului curent al balanței de plăți dintre părți care intră sub incidența prezentului acord, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat la Bretton Woods, New Hampshire la 22 iulie 1944, după caz.

ARTICOLUL 20.2

Circulația capitalurilor

Fără a aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează, în ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar al balanței de plăți, libera circulație a capitalurilor în scopul liberalizării investițiilor și a altor tranzacții, astfel cum se prevede în capitolul 10 (Liberalizarea investițiilor), în capitolul 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), în capitolul 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri) și în capitolul 18 (Servicii financiare).

ARTICOLUL 20.3

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative privind circulația capitalurilor, plățile și transferurile

(1) Alineatul (6) litera (a) din articolul 18.2 (Domeniu de aplicare) și articolele 20.1 și 20.2 nu împiedică o parte să aplice propriile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la:

(a) falimentul, insolvența și protecția drepturilor creditorilor;

(b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea instrumentelor financiare;

(c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor atunci când acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților de aplicare a legii sau al autorităților de reglementare financiară;

(d) infracțiuni sau delicte ori practici înșelătoare sau frauduloase;

(e) asigurarea respectării ordinelor sau hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor judiciare sau

(f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau sistemele de economisire obligatorie.

(2) Respectivele acte cu putere de lege și norme administrative nu se aplică în mod arbitrar sau discriminatoriu sau într-o manieră care constituie în alt mod o restricție disimulată a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor.

ARTICOLUL 20.4

Măsuri de salvgardare temporare

(1) În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți grave pentru funcționarea uniunii economice și monetare a Uniunii Europene, Uniunea Europeană poate adopta sau menține măsuri de salvgardare cu privire la circulația capitalurilor, la plăți și la transferuri. Măsurile respective trebuie să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru a face față acestor dificultăți și sunt menținute în vigoare o perioadă de cel mult șase luni.

(2) Măsurile impuse de Uniunea Europeană în temeiul alineatului (1) nu constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între Mexic și o țară terță. Uniunea Europeană informează imediat Mexicul și prezintă un calendar pentru eliminarea unor astfel de măsuri cât mai curând posibil.

ARTICOLUL 20.5

Restricții în caz de dificultăți legate de balanța de plăți, de finanțarea externă sau de situația macroeconomică

(1) O parte poate adopta sau menține măsuri restrictive cu privire la circulația capitalurilor, la plăți sau la transferuri[63]:

(a) în cazul în care există sau riscă să apară dificultăți grave legate de balanța de plăți sau de situația financiară externă[64] sau

(b) în cazul unor circumstanțe excepționale în care plăți sau transferuri legate de circulația capitalurilor cauzează sau riscă să cauzeze dificultăți macroeconomice grave legate de politica monetară și a cursului de schimb din Mexic sau dintr-un stat membru al Uniunii Europene.

(2) Măsurile menționate la alineatul (1):

(a) trebuie să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;

---

63 În cazul Uniunii Europene, astfel de măsuri pot fi adoptate de un stat membru al Uniunii Europene și în alte situații care afectează economia statului membru în cauză decât cele menționate la articolul 20.4.

64 Pentru mai multă certitudine, existența sau riscul de apariție a unor dificultăți grave legate de balanța de plăți sau de situația financiară externă, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (a), poate avea drept cauză, printre alți factori, existența sau riscul de apariție a unor dificultăți macroeconomice grave legate de politica monetară și a cursului de schimb, astfel cum se menționează la alineatul (1) litera (b).

(b) nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru a face față situației descrise la alineatul (1);

(c) trebuie să fie temporare și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația specificată la alineatul (1) se ameliorează;

(d) trebuie să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți;

(e) nu trebuie să trateze cealaltă parte într-un mod mai puțin favorabil decât o țară terță în situații similare și

(f) nu trebuie să fie utilizate ca substitut pentru politicile macroeconomice care sunt necesare pentru o ajustare externă justificată.

(3) În cazul comerțului cu mărfuri, oricare dintre părți poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja situația financiară externă sau balanța de plăți. Respectivele măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din GATT 1994 și cu Înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale Acordului general pentru tarife și comerț din 1994.

(4) În cazul comerțului cu servicii, oricare dintre părți poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja situația financiară externă sau balanța de plăți. Respectivele măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din Acordul GATS.

(5) Fiecare parte depune eforturi pentru a nu adopta sau a nu menține măsuri care iau forma unor suprataxe tarifare, contingente, licențe sau măsuri similare. Partea în cauză explică motivele care stau la baza utilizării acestor măsuri restrictive atunci când notifică măsurile celeilalte părți.

(6) O parte care adoptă sau menține măsurile menționate la alineatul (1) le notifică cu promptitudine celeilalte părți.

(7) În cazul în care se adoptă sau se mențin măsuri restrictive în temeiul articolului 20.4, părțile se consultă în cel mai scurt timp în cadrul Subcomitetului pentru servicii și investiții, cu excepția cazului în care au loc consultări în cadrul altor foruri internaționale în care ambele părți sunt membri. Consultările evaluează dificultățile legate de balanța de plăți sau de situația financiară externă care au condus la măsurile respective, luând în considerare factori precum:

(a) natura și amploarea dificultăților;

(b) mediul economic și comercial extern; și

(c) măsurile corective alternative care pot fi disponibile.

(8) În cadrul consultărilor menționate la alineatul (7) se examinează conformitatea oricăror măsuri restrictive cu articolul 20.4 și cu alineatele (1) și (2) din prezentul articol. Părțile acceptă toate constatările relevante cu caracter statistic sau factual prezentate de Fondul Monetar Internațional („FMI”), dacă sunt disponibile, iar concluziile iau în considerare evaluarea efectuată de FMI privind balanța de plăți și situația financiară externă a părții în cauză.

CAPITOLUL 21

ACHIZIȚII PUBLICE

ARTICOLUL 21.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunurile și serviciile de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;

(b) „servicii de construcții” înseamnă serviciile care au ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din Clasificarea centrală provizorie a produselor (CPC) a Organizației Națiunilor Unite;

(c) „achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:

(i) pentru un bun, un serviciu sau orice combinație a acestora:

(A) astfel cum se specifică pentru fiecare parte în anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau, respectiv, 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) și

(B) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de mărfuri sau servicii care se comercializează sau se revând;

(ii) prin orice mijloace contractuale, inclusiv:

(A) cumpărare;

(B) leasing și

(C) închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiune de cumpărare;

(iii) a cărei valoare, estimată în conformitate cu articolul 21.2, este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat pentru fiecare parte în anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau, respectiv, 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 21.6;

(iv) de către o entitate contractantă și

(v) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de aplicare al articolului 21.2 alineatul (2) sau al anexei 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(d) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele netarifare cuantificabile ale ofertei care au legătură cu criteriile de evaluare, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclasificare a ofertelor;

(e) „în scris” sau „scris(ă)” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodusă și comunicată ulterior și poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;

(f) „licitație restrânsă” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;

(g) „listă multifuncțională” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a hotărât că îndeplinesc condițiile de înscriere pe lista în cauză, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;

(h) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;

(i) „operațiune de compensare” înseamnă orice condiție sau măsură care încurajează dezvoltarea locală sau îmbunătățește contul balanței de plăți al unei părți, cum ar fi utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, investițiile, comerțul în contrapartidă și acțiuni sau cerințe similare;

(j) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;

(k) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența secțiunilor A, B și C din anexele 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(l) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;

(m) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;

(n) „servicii” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;

(o) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;

(p) „furnizor” înseamnă o persoană sau un grup de persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii și

(q) „specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:

(i) prevede caracteristicile bunurilor sau ale serviciilor care fac obiectul achiziției publice, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție ori de furnizare a acestora sau

(ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

ARTICOLUL 21.2

Obiectul și domeniul de aplicare

Aplicarea capitolului

(1) Prezentul capitol se aplică oricărei măsuri privind achizițiile publice reglementate, indiferent dacă sunt sau nu efectuate exclusiv sau parțial prin mijloace electronice.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexele 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului), prezentul capitol nu se aplică:

(a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;

(b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acordurilor de cooperare, granturilor, împrumuturilor, infuziilor de capital, garanțiilor și stimulentelor fiscale;

(c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii legate de vânzarea, de răscumpărarea și de distribuirea datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;

(d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public;

(e) achizițiilor publice efectuate:

(i) în scopul precis de acordare de asistență internațională, inclusiv de ajutor pentru dezvoltare;

(ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor sau la implementarea în comun a unui proiect de către țările semnatare; sau

(iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol.

(3) Angajamentele fiecărei părți privind achizițiile publice reglementate sunt stabilite în anexele 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) în conformitate cu următoarea structură:

(a) în secțiunea A, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(b) în secțiunea B, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol, inclusiv, în ceea ce privește Mexicul, alte entități de la nivel subcentral;

(c) în secțiunea C, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(d) în secțiunea D, bunurile reglementate de prezentul capitol;

(e) în secțiunea E, serviciile, altele decât cele de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;

(f) în secțiunea F, serviciile de construcții reglementate de prezentul capitol;

(g) în secțiunea G, parteneriatele public-privat sau concesiunile de lucrări reglementate de prezentul capitol;

(h) în secțiunea H, eventualele note generale și derogări și

(i) în secțiunea I, mass-media în care partea își publică anunțurile de achiziții publice, anunțurile de atribuire și alte informații legate de sistemul său de achiziții publice.

(4) Prezentul capitol se aplică, de asemenea, în cazul în care legislația unei părți permite ca o achiziție publică reglementată să fie efectuată în numele unei entități contractante de către alte entități sau persoane ale căror achiziții publice nu sunt reglementate în privința bunurilor și serviciilor vizate.

Evaluare

(5) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:

(a) nu împarte achiziția publică în mai multe achiziții publice și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea unei achiziții publice în vederea excluderii totale sau parțiale a acesteia din domeniul de aplicare al prezentului capitol și

(b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:

(i) primele, taxele, comisioanele și dobânzile și

(ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.

(6) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate (denumite în continuare „contracte recurente”), baza de calcul al valorii totale maxime estimate este:

(a) valoarea contractelor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 luni sau

(b) valoarea estimată a contractelor repetitive pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.

(7) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:

(a) pentru contractele cu durată determinată:

(i) în cazul în care durata contractului este egală sau mai mică de 12 luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată sau

(ii) în cazul în care durata este mai mare de 12 luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;

(b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48 și

(c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este determinată, se aplică litera (b).

ARTICOLUL 21.3

Excepții de securitate și excepții de ordin general

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

(2) Sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificabilă între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului internațional, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să instituie sau să aplice măsuri:

(a) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;

(b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;

(c) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale sau

(d) legate de produse sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deținuților.

ARTICOLUL 21.4

Principii generale

Nediscriminare

(1) Fără a aduce atingere domeniului de aplicare prevăzut la articolul 21.2, o întreprindere a unei părți care este stabilită legal prin constituirea, achiziționarea sau menținerea unei prezențe comerciale pe teritoriul celeilalte părți poate participa la achizițiile publice ale celeilalte părți în aceleași condiții ca și întreprinderile celeilalte părți, astfel cum se prevede în legislația celeilalte părți.

(2) În ceea ce privește orice măsură privind achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor celeilalte părți și furnizorilor celeilalte părți care oferă bunurile sau serviciile respective un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care partea respectivă, inclusiv entitățile sale contractante, îl acordă bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.

(3) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia:

(a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare străină la capital sau

(b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

Utilizarea mijloacelor electronice

(4) Atunci când efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, o entitate contractantă:

(a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv cele legate de autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg;

(b) menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertei și să prevină accesul necorespunzător la acestea și

(c) utilizează mijloace electronice de informare și comunicare pentru publicarea anunțurilor și a documentației de licitație în cadrul procedurilor de achiziții publice și, în cea mai mare măsură posibilă, pentru depunerea ofertelor.

Desfășurarea procedurilor de achiziții publice

(5) O entitate contractantă organizează procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care:

(a) este conform cu dispozițiile prezentului capitol, utilizând una dintre metodele următoare: licitație deschisă, selectivă sau restrânsă;

(b) evită conflictele de interese și practicile de corupție, în conformitate cu legislația părții în cauză.

Măsuri anticorupție

(6) Fiecare parte se asigură că dispune de măsuri adecvate pentru a preveni corupția în cadrul achizițiilor sale publice. Printre măsurile respective se numără proceduri prin care se asigură faptul că devin neeligibili pentru participarea la achizițiile publice ale unei părți, fie pe o perioadă nedeterminată, fie pentru o anumită perioadă, furnizorii cu privire la care autoritățile judiciare ale părții respective au stabilit, printr-o hotărâre definitivă, că s-au angajat în acțiuni frauduloase sau în alte acțiuni ilegale în legătură cu achizițiile publice pe teritoriul părții în cauză. Fiecare parte se asigură, de asemenea, că dispune de politici și proceduri pentru a elimina, în măsura posibilului, sau pentru a gestiona orice potențial conflict de interese din partea celor implicați în achiziții publice sau care au influență asupra unei achiziții publice.

Reguli de origine

(7) O parte nu aplică reguli de origine bunurilor importate sau serviciilor furnizate de cealaltă parte în scopul achizițiilor publice reglementate de prezentul capitol care sunt diferite de regulile de origine pe care partea respectivă le aplică în cursul normal al schimburilor comerciale importurilor sau furnizării acelorași bunuri sau servicii.

Refuzul acordării de beneficii

(8) O parte poate refuza beneficiile prevăzute de prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți, sub rezerva notificării și consultării prealabile, în cazul în care partea respectivă stabilește că serviciul este furnizat de o întreprindere care nu desfășoară activități comerciale substanțiale pe teritoriul oricăreia dintre părți.

Compensări

(9) În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu are în vedere, nu solicită și nici nu impune vreo operațiune de compensare.

Măsuri care nu sunt specifice achizițiilor publice

(10) Alineatele (2) și (3) nu se aplică:

(a) taxelor vamale și impunerilor de orice natură aplicate la import sau în legătură cu importul;

(b) metodei de percepere a acestor taxe și impuneri și

(c) altor reglementări sau formalități de import și măsurilor care afectează comerțul cu servicii, altele decât măsurile care guvernează achizițiile publice reglementate.

ARTICOLUL 21.5

Informații privind sistemul de achiziții publice

(1) Fiecare parte:

(a) publică prompt orice acte cu putere de lege, norme administrative, decizii judiciare, hotărâri administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei norme administrative și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația de licitație și în procedura de achiziții publice reglementate, precum și orice modificări ale acestora pe un suport electronic sau de hârtie desemnat oficial, care este difuzat pe scară largă și rămâne accesibil publicului și

(b) furnizează o explicație a acestora oricăreia dintre părți, la cerere.

(2) Fiecare parte enumeră în secțiunea I din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau, respectiv, 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului):

(a) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică informațiile descrise la alineatul (1) litera (a);

(b) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică anunțurile prevăzute la articolul 21.6, la articolul 21.8 alineatul (9) și la articolul 21.15 alineatul (2) și

(c) adresa sau adresele de internet la care partea publică:

(i) statisticile sale privind achizițiile publice menționate la articolul 21.15 alineatul (4) sau

(ii) anunțurile sale cu privire la contractele atribuite, în temeiul articolului 21.15 alineatul (6).

(3) Fiecare parte notifică cu promptitudine Subcomitetului pentru achiziții publice orice modificare a informațiilor sale enumerate în secțiunea I din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului).

ARTICOLUL 21.6

Anunțuri

Anunțul de intenție

(1) Pentru fiecare achiziție reglementată, o entitate contractantă publică un anunț de intenție de achiziții publice, cu excepția situațiilor prevăzute la articolul 21.12.

(2) Cu excepția unor dispoziții contrare din prezentul capitol, fiecare anunț de intenție include:

(a) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și a obținerii tuturor documentelor relevante privind achiziția publică, costurile acestora și condițiile de plată, dacă este cazul;

(b) o descriere a achiziției publice, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau a serviciilor care urmează să fie achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată;

(c) în cazul contractelor repetate, dacă este posibil, o estimare a perioadei publicării următoarelor anunțuri de intenție de achiziții publice;

(d) o descriere a eventualelor opțiuni;

(e) termenul prevăzut pentru furnizarea bunurilor sau a serviciilor sau durata contractului;

(f) metoda de achiziții publice care va fi utilizată și dacă aceasta va implica negocieri sau desfășurarea unei licitații electronice;

(g) atunci când este cazul, adresa și eventualul termen pentru depunerea cererilor de participare la procedura de achiziții publice;

(h) adresa și termenul pentru depunerea ofertelor;

(i) limba sau limbile în care pot fi depuse ofertele sau cererile de participare, dacă acestea pot fi depuse într-o altă limbă decât o limbă oficială a părții entității contractante;

(j) o listă și o scurtă descriere a oricăror condiții privind participarea furnizorilor, inclusiv a oricăror cerințe privind documente sau certificări specifice care trebuie prezentate de furnizori în legătură cu participarea respectivă, cu excepția cazului în care cerințele respective sunt incluse în documentația de licitație care este pusă la dispoziția tuturor furnizorilor interesați odată cu anunțul de intenție;

(k) dacă, în temeiul articolului 21.8, entitatea contractantă intenționează să selecteze un număr limitat de furnizori calificați care să fie invitați să participe la licitație, criteriile care vor fi utilizate pentru a-i selecta și, după caz, orice limită privind numărul de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și

(l) o mențiune conform căreia achiziția publică este reglementată de prezentul capitol.

Anunțul succint

(3) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint care trebuie să fie ușor accesibil, în același moment în care publică anunțul de intenție, în una dintre limbile OMC.

Anunțul succint trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

(a) obiectul contractului de achiziții publice;

(b) ultima zi în care se pot depune oferte sau, după caz, o eventuală ultimă zi în care se pot depune cereri de participare la procedura de achiziție publică sau cereri de includere pe o listă multifuncțională și

(c) adresa la care se pot solicita documentele referitoare la procedura de achiziții publice.

Anunțul privind achizițiile publice planificate

(4) Entitățile contractante sunt încurajate să publice cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare (denumit în continuare „anunțul de achiziții publice planificate”). Anunțul de achiziții publice planificate ar trebui să includă obiectul achiziției publice și data aproximativă a publicării anunțului de intenție de achiziție publică sau perioada aproximativă în care s-ar putea desfășura achiziția publică.

(5) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate la alineatul (2) de care dispune entitatea, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru respectiva procedură de achiziții publice.

Norme generale privind anunțurile

(6) Toate anunțurile de intenție, anunțurile succinte și anunțurile de achizițiile publice planificate trebuie să fie accesibile direct, prin mijloace electronice, în mod gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces online. În plus, anunțurile pot fi publicate, de asemenea, pe un suport de hârtie adecvat, care este difuzat pe scară largă, și trebuie să rămână ușor accesibile publicului, cel puțin până la expirarea termenului indicat în anunț.

ARTICOLUL 21.7

Condiții de participare

(1) O entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacitățile juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.

(2) Atunci când stabilește condițiile de participare, o entitate contractantă:

(a) nu impune condiția ca, pentru ca un furnizor să participe la o procedură de achiziții publice, acesta să trebuiască să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei părți;

(b) poate solicita o experiență anterioară relevantă dacă aceasta este esențială pentru ca furnizorul să îndeplinească cerințele procedurii de achiziții publice și

(c) nu impune ca experiența anterioară pe teritoriul părții să fie o condiție a procedurii de achiziții publice.

(3) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă:

(a) evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia și

(b) își bazează evaluarea pe condițiile pe care le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.

(4) Atunci când există dovezi justificative, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate exclude un furnizor pe motive precum:

(a) falimentul;

(b) falsul în declarații;

(c) deficiențe semnificative sau persistente în îndeplinirea unei cerințe sau obligații de fond în cadrul unui contract anterior;

(d) sentințe definitive privind comiterea unor infracțiuni grave sau a altor încălcări grave în temeiul legislației părții respective;

(e) abateri profesionale sau fapte sau omisiuni care se reflectă negativ asupra integrității comerciale a furnizorului sau

(f) neplata impozitelor.

ARTICOLUL 21.8

Calificarea furnizorilor

Sistemele de înregistrare și procedurile de calificare

(1) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate menține un sistem de înregistrare în cadrul căruia furnizorii interesați sunt obligați să se înregistreze și să furnizeze anumite informații. În acest caz, partea respectivă se asigură că furnizorii interesați au acces deplin, prin mijloace electronice, la informațiile privind sistemul de înregistrare și că pot solicita înregistrarea în orice moment în perioada de valabilitate a acestuia. Autoritatea competentă îi informează într-un termen rezonabil cu privire la decizia de a aproba sau respinge această solicitare. În cazul în care solicitarea este respinsă, decizia este motivată în mod corespunzător.

(2) Fiecare parte se asigură că:

(a) entitățile sale contractante depun eforturi pentru reducerea la minimum a diferențelor dintre procedurile lor de calificare și

(b) în cazul în care entitățile sale contractante mențin sisteme de înregistrare, entitățile depun eforturi în vederea reducerii la minimum a diferențelor în ceea ce privește propriile sisteme de înregistrare.

(3) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu adoptă și nici nu aplică un sistem de înregistrare sau o procedură de calificare care are drept scop sau efect crearea de obstacole inutile în calea participării furnizorilor celeilalte părți în cadrul procedurii sale de ofertare.

Licitația selectivă

(4) Atunci când o entitate contractantă intenționează să utilizeze licitația selectivă, aceasta:

(a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (a), (b), (f), (g), (j), (k) și (l) și invită furnizorii să depună o cerere de participare și

(b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începerea perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (c), (d), (e), (h) și (i) și le notifică acest lucru în conformitate cu articolul 21.10 alineatul (3) litera (b).

(5) O entitate contractantă permite tuturor furnizorilor calificați să participe la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile de selecție a numărului limitat de furnizori. O invitație de a depune o ofertă se adresează unui număr de furnizori necesari pentru a asigura o concurență efectivă.

(6) În cazul în care documentația de atribuire nu este pusă la dispoziția publicului de la data publicării anunțului menționat la alineatul (4), entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (5).

Liste multifuncționale

(7) O entitate contractantă poate menține o listă multifuncțională cu condiția ca un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă să fie publicat anual pe suportul adecvat menționat în secțiunea I din anexele 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) și, în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, să fie pus la dispoziție în mod permanent.

(8) Anunțul prevăzut la alineatul (7) cuprinde:

(a) o descriere a bunurilor sau serviciilor sau a categoriilor acestora pentru care se poate folosi lista;

(b) condițiile de participare care trebuie îndeplinite de către furnizori pentru a figura pe listă și metodele pe care entitatea contractantă le va utiliza pentru a verifica dacă un furnizor îndeplinește condițiile;

(c) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și obținerii tuturor documentelor pertinente privind lista;

(d) perioada de valabilitate a listei și mijloacele de reînnoire sau de încetare a utilizării acesteia sau, dacă nu se prevede perioada de valabilitate, o menționare a metodei prin care se va notifica încetarea utilizării listei și

(e) o mențiune că lista poate fi utilizată pentru achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.

(9) Prin excepție de la alineatul (7), atunci când valabilitatea unei liste multifuncționale este de trei ani sau mai puțin, o entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (7) numai o dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:

(a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare; și

(b) să fie publicat prin mijloace electronice și pus la dispoziție în mod permanent în timpul perioadei de valabilitate.

(10) O entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă multifuncțională și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(11) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă multifuncțională depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă multifuncțională, împreună cu toate documentele necesare, în termenul prevăzut la articolul 21.10 alineatul (2), entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că entitatea contractantă nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale când, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea contractantă nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Alte entități care intră sub incidența secțiunilor B și C din anexele 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului)

(12) O entitate contractantă a unei părți care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) poate utiliza un anunț prin care invită furnizorii să solicite includerea pe o listă multifuncțională ca anunț de intenție de achiziție publică, cu condiția ca:

(a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (7) și să includă informațiile necesare în temeiul alineatului (8), cât mai multe dintre informațiile disponibile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) și o declarație că anunțul reprezintă un anunț de intenție sau că numai furnizorii de pe lista multifuncțională vor primi anunțuri ulterioare de achiziții publice derulate în baza unei liste multifuncționale și

(b) entitatea contractantă să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat interesul pentru o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul articolului 21.6 alineatul (2), în măsura în care aceste informații sunt disponibile.

(13) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) poate permite unui furnizor care a solicitat includerea pe o listă multifuncțională în conformitate cu alineatul (10) să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice dacă entitatea contractantă are suficient timp pentru a analiza dacă furnizorul respectiv îndeplinește condițiile de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(14) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă multifuncțională cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(15) Dacă entitatea contractantă respinge cererea unui furnizor de participare la o procedură de achiziții publice sau solicitarea acestuia de includere pe o listă multifuncțională, dacă nu îl mai recunoaște ca fiind un furnizor calificat sau îl elimină de pe o listă multifuncțională, entitatea contractantă îl informează cu promptitudine pe furnizor și, la cererea acestuia, îi transmite o explicație în scris a motivelor deciziei sale.

ARTICOLUL 21.9

Specificații tehnice și documentația de licitație

Specificații tehnice

(1) O entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu stabilește nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect crearea unor obstacole inutile în calea comerțului dintre părți.

(2) Dacă este cazul, atunci când stabilește specificațiile tehnice pentru mărfurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă:

(a) definește specificațiile tehnice mai degrabă pe baza cerințelor de performanță și de funcționare decât pe baza caracteristicilor de proiectare sau descriptive și

(b) fundamentează specificațiile tehnice pe standardele internaționale, dacă standardele respective există, sau, în caz contrar, pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții.

(3) Atunci când în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de mărfuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația privind licitația.

(4) Entitatea contractantă nu stabilește specificații tehnice care necesită sau care fac trimitere la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, model sau tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există un mod îndeajuns de precis sau de inteligibil de a descrie cerințele respectivei proceduri de achiziții publice și cu condiția includerii de către entitatea contractantă a unor formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația de licitație.

(5) Entitatea contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită la pregătirea sau adoptarea oricărei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care poate avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.

(6) O parte poate permite entităților sale contractante să țină seama de considerentele de mediu și sociale, cu condiția ca acestea să fie nediscriminatorii și să aibă legătură cu obiectul contractului.

(7) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, elabora, adopta sau aplica specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

Documentația de licitație

(8) O entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația privind licitația, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte valabile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție de achiziție publică, documentația de licitație include o descriere completă privind:

(a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, atunci când cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau materiale instructive;

(b) toate condițiile de participare, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în ceea ce privește condițiile de participare;

(c) toate criteriile de evaluare pe care entitatea contractantă le va aplica la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;

(d) atunci când entitatea contractantă va desfășura procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe legate de transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;

(e) atunci când entitatea contractantă va organiza o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor ofertei legate de criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;

(f) atunci când ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;

(g) orice alte termene sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice și

(h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau prestate serviciile.

(9) La stabilirea datei de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare necesar și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.

(10) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție de achiziții publice sau în documentația privind licitația pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.

(11) În cel mai scurt timp posibil, o entitate contractantă:

(a) pune la dispoziție documentația privind licitația pentru a asigura faptul că furnizorii interesați dispun de suficient timp pentru a depune oferte admisibile;

(b) furnizează, la cerere, documentația de licitație oricărui furnizor interesat și

(c) răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante, adresată de orice furnizor interesat sau participant, cu condiția ca astfel de informații să nu ofere furnizorului respectiv un avantaj față de ceilalți furnizori.

Modificări

(12) Dacă, înaintea atribuirii unui contract, entitatea contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedură sau modifică ori reemite anunțul sau documentația de licitație, aceasta transmite în scris orice astfel de modificări sau anunțul ori documentația de licitație modificat(ă) sau reemis(ă):

(a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării, al amendării sau al republicării, dacă aceștia sunt cunoscuți de către entitatea contractantă, și, în toate celelalte cazuri, în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale și

(b) într-un termen adecvat, care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

ARTICOLUL 21.10

Termene

(1) O entitate contractantă acordă furnizorilor, în concordanță cu propriile necesități rezonabile, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum:

(a) natura și complexitatea achiziției;

(b) măsura în care anticipează că va fi necesară subcontractarea și

(c) timpul necesar pentru transmiterea ofertelor prin mijloace neelectronice de la puncte situate pe teritoriul celeilalte părți sau pe teritoriul entității contractante, dacă nu se utilizează mijloace electronice.

Perioadele respective, inclusiv prelungirile acestora, trebuie să fie aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți.

(2) O entitate contractantă care utilizează licitația restrânsă stabilește că termenul pentru depunerea cererilor de participare nu poate fi, în principiu, mai scurt de 25 de zile de la data publicării anunțului de intenție referitor la un contract de achiziții publice. În cazul în care respectarea unei astfel de termen nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă, termenul poate fi redus la nu mai puțin de zece zile.

(3) Cu excepția alineatelor (4), (5), (7) și (8), o entitate contractantă stabilește că termenul de depunere a ofertelor nu poate fi mai scurt de 40 de zile:

(a) în cazul unei licitații deschise, de la data publicării anunțului de intenție; sau

(b) în cazul licitației restrânse, entitatea contractantă le comunică furnizorilor că vor fi invitați să prezinte oferte, indiferent dacă folosește sau nu o listă multifuncțională.

(4) O entitate contractantă poate reduce perioada de depunere a ofertelor, stabilită în conformitate cu alineatul (3), la nu mai puțin de 10 zile în cazul în care:

(a) entitatea contractantă a publicat un anunț de achiziții publice planificate, astfel cum este descris la articolul 21.6 alineatul (4), cu cel puțin 40 de zile și cel mult 12 luni înainte de publicarea anunțului de intenție de achiziție publică, iar anunțul de achiziții publice planificate conține:

(i) o descriere a procedurii de achiziții publice;

(ii) termenele-limită aproximative pentru prezentarea ofertelor sau a cererilor de participare;

(iii) o declarație a faptului că furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul cu privire la achiziție;

(iv) adresa de la care se pot obține documentele referitoare la procedura de achiziții publice și

(v) cât mai multe din informațiile prevăzute a fi incluse în anunțul de intenție de achiziție publică în conformitate cu articolul 21.6 alineatul (2), în măsura disponibilității acestora;

(b) în cazul contractelor recurente, entitatea contractantă indică într-un anunț de intenție inițial faptul că în anunțurile ulterioare se vor preciza perioadele de depunere a ofertelor, în temeiul prezentului alineat sau

(c) respectarea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă.

(5) O entitate contractantă poate reduce cu cinci zile termenul de ofertare stabilit în conformitate cu alineatul (3) pentru fiecare dintre următoarele situații:

(a) anunțul de intenție se publică prin mijloace electronice;

(b) toată documentația de licitație este pusă la dispoziție prin mijloace electronice de la data publicării anunțului de intenție și

(c) entitatea contractantă acceptă depunerea de oferte prin mijloace electronice.

(6) Utilizarea alineatului (5) coroborat cu alineatul (4) nu poate conduce în niciun caz la o reducere a termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la mai puțin de 10 zile de la data publicării anunțului de intenție.

(7) Fără a aduce atingere unei alte dispoziții a prezentului articol, dacă o entitate contractantă achiziționează bunuri sau servicii comerciale ori o combinație a acestora, entitatea respectivă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la nu mai puțin de 13 zile, cu condiția să publice simultan, prin mijloace electronice, anunțul de intenție și documentația de licitație. În plus, dacă acceptă oferte de bunuri sau servicii comerciale prin mijloace electronice, entitatea contractantă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la nu mai puțin de 10 zile.

(8) Dacă o entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) a selectat toți furnizorii calificați sau un număr limitat al acestora, termenul de depunere a ofertelor poate fi stabilit de comun acord între entitatea contractantă și furnizorii selectați. În absența unui acord, termenul nu poate fi mai scurt de 10 zile.

ARTICOLUL 21.11

Negocierea

(1) O parte poate prevedea ca entitățile sale contractante să desfășoare negocieri cu furnizorii în cazul în care:

(a) entitatea contractantă și-a exprimat intenția de a desfășura negocieri în anunțul de intenție prevăzut la articolul 21.6 alineatul (2) sau

(b) din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod clar cea mai avantajoasă în ceea ce privește criteriile specifice de evaluare stabilite în anunțul de intenție sau în documentația de licitație.

(2) O entitate contractantă:

(a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație și

(b) atunci când negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor participanți, un termen comun de depunere a oricăror oferte noi sau revizuite.

ARTICOLUL 21.12

Procedura de licitație restrânsă

(1) Cu condiția să nu aplice prezenta dispoziție în scopul evitării concurenței între furnizori sau într-o manieră care să creeze o discriminare față de furnizorii celeilalte părți sau o protecție în favoarea furnizorilor interni, entitatea contractantă poate recurge la procedura de licitație restrânsă și poate opta să nu aplice articolele 21.6-21.8, articolul 21.9 alineatele (8)-(12) și articolele 21.10, 21.11, 21.13 și 21.14 în oricare dintre următoarele situații:

(a) cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate semnificativ în cazul în care:

(i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;

(ii) nu a fost depusă nicio ofertă care să îndeplinească cerințele esențiale ale documentației privind licitația;

(iii) niciun furnizor nu a îndeplinit condițiile de participare sau

(iv) ofertele care au fost depuse au fost coluzive;

(b) bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit furnizor și nu există bunuri sau servicii alternative sau substitutive rezonabile din oricare dintre următoarele motive:

(i) obiectul licitației este o operă de artă;

(ii) motive legate de protecția brevetelor, a drepturilor de autor sau a altor drepturi exclusive sau

(iii) absența concurenței din motive tehnice;

(c) pentru livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de bunuri și servicii, care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când schimbarea furnizorului de astfel de bunuri sau servicii suplimentare:

(i) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale și

(ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar duplica semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;

(d) în măsura în care este strict necesar dacă, din motive de extremă urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;

(e) pentru mărfuri achiziționate pe o piață de materii prime;

(f) dacă o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială;

dezvoltarea inițială a unui prototip sau a unui bun sau serviciu nou poate include producția sau furnizarea limitată în scopul încorporării rezultatelor testelor de pe teren și pentru a demonstra că bunul sau serviciul este adecvat pentru producția sau furnizarea pe scară largă la standarde acceptate de calitate, însă nu include producția sau furnizarea pe scară largă pentru a stabili viabilitatea comercială sau pentru a amortiza cheltuielile de cercetare și dezvoltare;

(g) pentru achiziții efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă cu ocazia unor acte prin care se dispune în mod atipic de bunuri, precum cele generate de lichidări, de administrări judiciare sau de falimente, și nu pentru achizițiile curente de la furnizori obișnuiți sau

(h) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiectare, cu condiția ca:

(i) modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol, în special referitor la publicarea unui anunț de intenție și

(ii) participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unui câștigător.

(2) O entitate contractantă întocmește un raport în scris cu privire la fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1). Raportul conține denumirea entității contractante, valoarea și tipul de bunuri sau servicii care fac obiectul procedurii de achiziții și o declarație în care se precizează circumstanțele și condițiile descrise la alineatul (1) care au justificat utilizarea procedurii de licitație restrânse.

ARTICOLUL 21.13

Licitații electronice

În cazul în care o entitate contractantă intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

(a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația privind licitația și care va fi utilizată la clasificare sau la reclasificare în timpul licitației;

(b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în dacă contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase și

(c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

ARTICOLUL 21.14

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

Tratarea ofertelor

(1) O entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.

(2) Atunci când o entitate contractantă oferă unui furnizor ocazia de a corecta erori neintenționate de formă în perioada dintre deschiderea ofertelor și atribuirea contractului, entitatea contractantă oferă aceeași ocazie tuturor furnizorilor participanți.

Atribuirea contractelor

(3) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie elaborată în scris și, în momentul deschiderii ofertelor, trebuie să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anunțuri și în documentația privind licitația și să îi aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.

(4) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuie un contract, o entitate contractantă atribuie contractul furnizorului cu privire la care entitatea contractantă a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de atribuire, a depus:

(a) cea mai avantajoasă ofertă sau

(b) atunci când prețul este singurul criteriu, oferta care prevede cel mai mic preț.

(5) În cazul în care când entitatea contractantă primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, aceasta poate verifica împreună cu furnizorul dacă acesta îndeplinește condițiile de participare și poate duce la îndeplinire termenii contractului.

(6) O entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice sau nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care eludează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.

(7) Fiecare parte poate prevedea, ca regulă generală, o perioadă de așteptare între atribuirea și încheierea unui contract, cu scopul de a acorda suficient timp ofertanților necâștigători pentru a examina și a contesta decizia de atribuire.

ARTICOLUL 21.15

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

Informațiile transmise furnizorilor

(1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 21.16 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost considerată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea contractantă nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

Publicarea informațiilor privind atribuirea contractelor

(2) În termen de cel mult 72 de zile de la atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, entitatea contractantă publică un anunț prin mijlocul adecvat de comunicare, electronic sau pe suport de hârtie, menționat în secțiunea I din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului). În cazul în care entitatea contractantă publică anunțul exclusiv pe suport electronic, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul trebuie să includă cel puțin următoarele informații:

(a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate;

(b) numele și adresa entității contractante;

(c) numele și adresa furnizorului declarat câștigător;

(d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;

(e) data atribuirii și

(f) tipul metodei de achiziționare utilizate și, în cazurile în care s-a utilizat procedura de licitație restrânsă în conformitate cu articolul 21.12, o descriere a circumstanțelor care justifică utilizarea acesteia.

Păstrarea documentației, a rapoartelor și a trasabilității electronice

(3) Pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data atribuirii unui contract, o entitate contractantă păstrează:

(a) documentația și rapoartele procedurilor de achiziții și ale contractelor atribuite referitoare la achizițiile publice reglementate, inclusiv rapoartele prevăzute la articolul 21.12 și

(b) datele care asigură trasabilitatea adecvată a desfășurării prin mijloace electronice a achizițiilor publice reglementate.

Schimbul de date statistice

(4) Fiecare parte colectează și face schimb, anual, de date statistice privind propriile achiziții publice reglementate de prezentul capitol[65]. Rapoartele statistice respective trebuie să conțină, în ceea ce privește contractele atribuite de toate entitățile contractante ale părții în cauză care intră sub incidența prezentului capitol, statistici privind valoarea estimată a contractelor atribuite pentru achizițiile publice reglementate pe o bază globală și defalcate pe categorii de entități contractante.

(5) În măsura în care aceste informații sunt disponibile, fiecare parte trebuie să furnizeze statistici cu privire la țara de origine a produselor și a serviciilor achiziționate de entitățile sale contractante. Pentru a asigura comparabilitatea acestor statistici, Subcomitetul pentru achiziții publice instituit în temeiul articolului 21.19 furnizează orientări cu privire la metodele care trebuie utilizate. În vederea asigurării unei monitorizări eficace a achizițiilor publice reglementate de prezentul capitol, Consiliul pentru comerț poate decide să modifice cerințele prevăzute la alineatul (4).

(6) Atunci când o parte solicită ca anunțurile referitoare la contractele atribuite să fie publicate electronic, în temeiul alineatului (2), și când anunțurile sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date unice, într-o formă care permite o analiză a contractelor atribuite, partea în cauză poate să prezinte, în locul unei raportări adresate Subcomitetului pentru achiziții publice, un link către site, împreună cu orice instrucțiuni necesare pentru accesarea și utilizarea datelor respective.

[65] Primul schimb de informații are loc la un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 21.16

Comunicarea informațiilor

Informarea părților

(1) La cererea celeilalte părți, o parte furnizează cu promptitudine orice informații necesare pentru a stabili dacă achiziția publică reglementată s-a desfășurat în mod corect, imparțial și în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv informații privind caracteristicile și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare. Partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor, dacă acest lucru ar aduce prejudicii concurenței în cadrul unor licitații viitoare, decât după obținerea consimțământului părții care a furnizat informațiile.

Nedivulgarea informațiilor

(2) Fără a aduce atingere vreunei alte dispoziții a prezentului capitol, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, nu pune la dispoziția niciunui furnizor informații care ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional să divulge informații confidențiale, în cazul în care această divulgare:

(a) ar împiedica aplicarea legii;

(b) ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori;

(c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale sau

(d) ar fi contrare interesului public.

ARTICOLUL 21.17

Procedura internă de control jurisdicțional

(1) Fiecare parte stabilește o procedură de control administrativ sau jurisdicțional rapidă, eficace, transparentă și nediscriminatorie prin care un furnizor poate reclama, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul respectiv are sau a avut un interes:

(a) o încălcare a prezentului capitol sau

(b) dacă furnizorul nu are dreptul de a reclama direct o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți, nerespectarea măsurilor uneia dintre părți de punere în aplicare a prezentului capitol.

Normele procedurale pentru toate contestațiile se elaborează în scris și sunt puse la dispoziția publicului larg.

(2) În cazul în care un furnizor depune o reclamație în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes, prin care invocă existența unei încălcări sau nerespectări menționate la alineatul (1), partea în cauză își încurajează entitatea contractantă care desfășoară procedura de achiziții publice reglementate și furnizorul să soluționeze plângerea prin consultări. Entitatea contractantă analizează imparțial și în timp util orice astfel de reclamație într-un mod care nu aduce atingere participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau jurisdicțional.

(3) Fiecărui furnizor i se acordă un interval de timp suficient pentru a pregăti și a depune o contestație, interval care în niciun caz nu este mai scurt de 10 zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de motivul reclamației sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.

(4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o plângere depusă de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.

(5) În cazul în care alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) analizează într-o primă etapă o reclamație, partea respectivă se asigură că furnizorul poate ataca hotărârea inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul reclamației.

(6) Fiecare parte se asigură că un organism de control jurisdicțional, care nu este instanță judecătorească, supune decizia sa unui control jurisdicțional sau are garanții procedurale care prevăd că:

(a) entitatea contractantă răspunde în scris contestației și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;

(b) participanții la proceduri (denumiți în continuare „participanții”) au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să ia o decizie cu privire la contestație;

(c) participanții au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;

(d) participanții au acces la toate procedurile;

(e) participanții au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori și

(f) hotărârile sau recomandările organismului de control jurisdicțional se adoptă cu promptitudine, în scris, și includ o explicație a motivelor care stau la baza fiecărei hotărâri sau recomandări.

(7) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd măsuri provizorii prompte menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice. Astfel de măsuri provizorii pot duce la suspendarea procedurii de achiziții publice. Procedurile pot prevedea că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui aplicate astfel de măsuri. Orice justificare a lipsei de acțiune se furnizează în scris.

(8) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd acțiuni corective sau compensații pentru pierderile sau prejudiciile suferite, dacă un organism de control jurisdicțional a stabilit că a avut loc o încălcare sau o nerespectare menționată la alineatul (1). Compensația pentru pierderile sau prejudiciile suferite poate fi limitată fie la costurile de pregătire a ofertei, fie la costurile aferente contestației, fie la ambele.

ARTICOLUL 21.18

Modificări și rectificări privind domeniul de aplicare

(1) Uniunea Europeană poate modifica sau rectifica anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene), iar Mexicul poate modifica sau rectifica anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului).

Modificări

(2) În cazul în care o parte intenționează să modifice anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau, respectiv, 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului), partea respectivă:

(a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți; și

(b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (2) litera (b), o parte nu este obligată să furnizeze ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate contractantă asupra căreia partea respectivă a eliminat efectiv controlul sau influența sa. Controlul sau influența guvernului asupra achizițiilor publice reglementate ale entităților contractante care intră sub incidența secțiunii C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau a sublistei 2 a fiecărui stat din secțiunea B sau C din anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) este considerat(ă) a fi eliminat(ă) efectiv dacă entitatea contractantă este expusă concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.

(4) Cealaltă parte poate formula obiecții cu privire la modificarea propusă, notificată în temeiul alineatului (2), în cazul în care contestă faptul că:

(a) o ajustare propusă în conformitate cu alineatul (2) litera (b) este adecvată pentru a menține un nivel comparabil cu acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol;

(b) modificarea vizează o entitate contractantă asupra căreia partea a renunțat efectiv să exercite control sau influență în conformitate cu alineatul (3).

Obiecția se formulează în scris în termen de 45 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a) sau se consideră că partea respectivă a acceptat ajustarea sau modificarea, inclusiv în sensul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor).

Rectificări

(5) Următoarele modificări ale anexei 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) sunt considerate o rectificare de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol:

(a) o modificare a denumirii unei entități contractante;

(b) fuziunea a două sau mai multe entități care intră sub incidența secțiunilor A-C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) și

(c) separarea unei entități care intră sub incidența secțiunilor A-C din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) în două sau mai multe entități care sunt toate adăugate entităților contractante vizate de aceeași secțiune din anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului).

(6) Fiecare parte notifică celeilalte părți, o dată la trei ani după intrarea în vigoare a prezentului acord, rectificările propuse la anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului).

(7) Oricare dintre părți poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 de zile de la data la care a primit notificarea. În cazul în care o parte transmite o obiecție, aceasta explică motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra reglementării prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este transmisă în scris în termen de 45 de zile de la data primirii notificării, se consideră că cealaltă parte a acceptat rectificarea propusă.

Consultări și soluționarea litigiilor

(8) În cazul în care cealaltă parte ridică obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă, părțile încearcă să soluționeze chestiunea prin consultări. În cazul în care nu se ajunge la un acord în termen de 60 de zile de la data primirii obiecției, partea care dorește să modifice sau să rectifice anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) sau anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului) poate supune chestiunea soluționării litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor). Modificarea sau rectificarea propusă intră în vigoare numai atunci când ambele părți au fost de acord sau dacă acest lucru este prevăzut în hotărârea unei comisii într-un raport final în conformitate cu articolul 31.14 (Raportul final).

ARTICOLUL 21.19

Subcomitetul pentru achiziții publice

Subcomitetul pentru achiziții publice instituit în temeiul articolului 33.4 (Subcomitete și alte organisme) alineatul 1 litera (j) abordează chestiunile legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol, cum ar fi:

(a) modificarea anexelor 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(b) pregătirea pentru Consiliul pentru comerț a deciziilor de modificare a anexelor 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(c) chestiuni referitoare la achizițiile publice care au legătură cu prezentul capitol și care îi sunt transmise de una dintre părți și

(d) orice alte chestiuni legate de aplicarea prezentului capitol.

CAPITOLUL 22

ÎNTREPRINDERILE DEȚINUTE DE STAT, ÎNTREPRINDERILE CĂRORA LI S-AU CONFERIT DREPTURI SAU PRIVILEGII SPECIALE ȘI MONOPOLURILE DESEMNATE

ARTICOLUL 22.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „acord” înseamnă Acordul privind creditele la export care beneficiază de susținere oficială, elaborat în cadrul OCDE sau un angajament ulterior, elaborat în cadrul sau în afara cadrului OCDE, care a fost adoptat de cel puțin 12 membri inițiali ai OMC care erau participanți la acord la 1 ianuarie 1979;

(b) „activități comerciale” înseamnă activitățile al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu, care va fi vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de o întreprindere în condițiile cererii și ofertei, și care sunt întreprinse cu orientare spre profit[66];

[66] Pentru mai multă certitudine, acestea exclud activitățile unei întreprinderi: (a) care își desfășoară activitatea fără scop lucrativ; sau (b) care funcționează pe principiul recuperării costurilor.

(c) „considerente de ordin comercial” înseamnă prețul, calitatea, disponibilitatea, vandabilitatea, transportul și alte termene și condiții de achiziționare sau de vânzare; ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economiei de piață în ramura de activitate relevantă sau sectorul relevant;

(d) „a desemna” înseamnă a stabili sau a autoriza un monopol sau a extinde domeniul de aplicare al unui monopol astfel încât să acopere un bun sau un serviciu suplimentar;

(e) „monopol desemnat” înseamnă o entitate, publică sau privată, inclusiv un consorțiu sau o agenție guvernamentală, care, pe orice piață relevantă de pe teritoriul unei părți, este desemnată ca unic furnizor sau cumpărător al unui bun sau serviciu, dar nu include o entitate căreia i s-a conferit un drept exclusiv de proprietate intelectuală, acest drept exclusiv nefiind în sine suficient ca entitatea să fie considerată drept monopol desemnat[67];

(f) „întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale” înseamnă o întreprindere, publică sau privată, inclusiv o filială, căreia una dintre părți i-a acordat drepturi sau privilegii speciale, în drept sau în fapt; drepturile sau privilegiile speciale iau naștere atunci când una dintre părți desemnează sau limitează numărul întreprinderilor autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu în funcție de criterii care nu sunt obiective, proporționale și nediscriminatorii, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții în mod semnificativ echivalente;

---

67 Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol nu se aplică monopolurilor naturale, cu excepția cazului în care acestea sunt desemnate în înțelesul alineatului (1) litera (d).

(g) „instituție financiară” și „serviciu financiar” au același înțeles ca la articolul 18.1 (Definiții);

(h) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției din GATS și, după caz, din anexa privind serviciile financiare la GATS[68];

(i) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți[69].

ARTICOLUL 22.2

Autoritatea delegată

Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, fiecare parte se asigură că orice persoană, inclusiv o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat, căreia i-a fost delegată o autoritate de reglementare, administrativă sau o altă autoritate guvernamentală de către o parte, acționează, în exercitarea autorității respective, în conformitate cu obligațiile care îi revin părții în temeiul prezentului acord.

[68] Pentru mai multă certitudine, serviciile furnizate în exercitarea autorității guvernamentale includ serviciile furnizate de o bancă centrală, o autoritate monetară, un organism de reglementare financiară sau o autoritate de rezoluție a unei părți.

[69] Pentru stabilirea dreptului de proprietate sau a controlului, toate elementele de drept și de fapt relevante trebuie să fie examinate de la caz la caz.

ARTICOLUL 22.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate care desfășoară activități comerciale. În cazul în care o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au acordat drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat combină activități comerciale și necomerciale[70], numai activitățile comerciale sunt reglementate de prezentul capitol.

(2) Prezentul capitol nu se aplică:

(a) întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate atunci când acționează ca entități contractante care desfășoară achiziții publice reglementate, astfel cum sunt definite la articolul 21.1 (Definiții) litera (c);

(b) niciunui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale;

[70] Aceasta include îndeplinirea unui mandat legitim de serviciu public.

(c) activităților desfășurate de:

(i) o instituție financiară sau o altă entitate juridică, deținută sau controlată de una dintre părți, care este înființată sau funcționează temporar și exclusiv în scopul rezoluției[71];

(ii) o entitate publică, inclusiv o fiducie publică, care, exclusiv în temeiul unui mandat de serviciu public care urmărește să contribuie la dezvoltarea echilibrată și constantă a părții în cauză, furnizează servicii financiare în contul sau cu garanția ori utilizând resursele financiare ale părții respective și

(iii) o entitate publică în temeiul unui mandat de serviciu public legat de un sistem legal de securitate socială sau de planuri publice de pensii și

(d) întreprinderi deținute de stat, întreprinderi cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopoluri desemnate dacă, la momentul stabilirii valorii pragului, în oricare dintre cele trei exerciții financiare consecutive anterioare, venitul anual obținut din activitățile lor comerciale a fost mai mic de 200 de milioane de drepturi speciale de tragere.

[71] Pentru mai multă certitudine: (a) termenul „rezoluție” se interpretează în conformitate cu legislația părții în care este stabilită instituția financiară sau o altă entitate juridică, (b) instituția financiară sau altă entitate juridică nu desfășoară nicio activitate comercială care nu este direct legată de scopurile rezoluției.

(3) Articolul 22.6 nu se aplică furnizării de servicii financiare de către o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat în temeiul unui mandat guvernamental, dacă această furnizare de servicii financiare:

(a) sprijină exporturile sau importurile, cu condiția ca serviciile respective:

(i) să nu urmărească să se substituie finanțărilor comerciale; sau

(ii) să nu fie oferite în condiții mai favorabile decât cele care ar putea fi obținute pentru servicii financiare comparabile pe piața comercială[72];

(b) sprijină investițiile private în afara teritoriului părții, cu condiția ca serviciile respective:

(i) să nu urmărească să se substituie finanțărilor comerciale; sau

(ii) să nu fie oferite în condiții mai favorabile decât cele care ar putea fi obținute pentru servicii financiare comparabile pe piața comercială; sau

[72] În cazul în care pe piața comercială nu sunt oferite servicii financiare comparabile: (a) în sensul literei (a) punctul (ii) și al literei (b) punctul (ii), întreprinderea deținută de stat se poate baza, după caz, pe elementele de probă disponibile pentru a stabili o valoare de referință a condițiilor în care astfel de servicii ar fi oferite pe piața comercială și (b) în sensul literei (a) punctul (i) și al literei (b) punctul (i), se consideră că furnizarea de servicii financiare nu este destinată să înlocuiască finanțarea comercială.

(c) este oferită în condiții conforme cu acordul, cu condiția să intre sub incidența acordului.

(4) Articolul 22.6 nu se aplică sectoarelor prevăzute la articolul 10.5 (Domeniu de aplicare) alineatul (2) literele (c)-(e).

(5) Articolul 22.6 nu se aplică în măsura în care întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate ale unei părți efectuează achiziții și vânzări de bunuri sau servicii în temeiul:

(a) oricărei măsuri neconforme existente pe care partea o menține, o continuă, o reînnoiește sau o modifică în conformitate cu articolul 10.12 (Măsuri neconforme și excepții), 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) sau 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), astfel cum se prevede în anexa I (Măsuri existente) și în secțiunea B din anexa VI (Servicii financiare) sau

(b) oricărei măsuri neconforme pe care partea o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile în conformitate cu articolele 10.12 (Măsuri neconforme și excepții), 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) sau 18.12 (Rezerve și măsuri neconforme), astfel cum se prevede în anexa II (Măsurile viitoare) și în secțiunea B (Măsuri viitoare) din anexa VI (Servicii financiare).

(6) Părțile convin că o măsură adoptată sau menținută în temeiul anexei 22-A (Activități neconforme ale Mexicului) sau exclusă din domeniul de aplicare al prezentului capitol poate fi menținută cu condiția ca măsura respectivă, în cazul în care se încadrează în domeniul de aplicare al Acordului OMC, să fie aplicată în conformitate cu drepturile și obligațiile părții care ia o astfel de măsură în temeiul Acordului OMC[73].

ARTICOLUL 22.4

Activități neconforme

Articolul 22.6 nu se aplică în ceea ce privește activitățile neconforme ale întreprinderilor deținute de stat sau ale monopolurilor desemnate enumerate în anexa 22-A (Activități neconforme ale Mexicului), în conformitate cu termenii din anexa menționată.

[73] Pentru mai multă certitudine, singurul for care poate stabili dacă o măsură a unei părți este aplicată în conformitate cu drepturile și obligațiile care îi revin părții respective în temeiul Acordului OMC este mecanismul de soluționare a litigiilor în temeiul MSL.

ARTICOLUL 22.5

Dispoziții generale

(1) Fără a aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin fiecărei părți în temeiul prezentului capitol, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să înființeze sau să mențină o întreprindere deținută de stat, să confere unei întreprinderi drepturi sau privilegii speciale ori să desemneze sau să mențină un monopol.

(2) O parte nu obligă și nu încurajează o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale ori un monopol desemnat să acționeze într-o manieră incompatibilă cu prezentul capitol.

ARTICOLUL 22.6

Tratamentul nediscriminatoriu și considerentele de ordin comercial

(1) Fiecare parte se asigură că întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate, atunci când desfășoară activități comerciale:

(a) acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial la cumpărarea sau vânzarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care acționează pentru a îndeplini condițiile unui mandat de serviciu public care nu este incompatibil cu litera (b) sau (c);

(b) atunci când achiziționează un bun sau un serviciu:

(i) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi ale părții; și

(ii) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere care este o întreprindere vizată în sensul articolului 10.1 (Definiții) alineatul (1) litera (a) pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă unui bun similar sau unui serviciu similar furnizat de întreprinderile părții pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză și

(c) atunci când vând un bun sau un serviciu:

(i) acordă unei întreprinderi a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții; și

(ii) acordă unei întreprinderi care este o întreprindere vizată în sensul articolului 10.1 (Definiții) alineatul (1) litera (a) pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții respective pe piața relevantă de pe teritoriul părții în cauză[74].

[74] Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se aplică în ceea ce privește cumpărarea sau vânzarea de acțiuni sau alte forme de participații la capital de către o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat pentru a participa la capitalul unei alte întreprinderi.

(2) Dacă aceste termene și condiții diferite sau acest refuz sunt în conformitate cu considerentele de ordin comercial, alineatul (1) nu împiedică întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate:

(a) să achiziționeze ori să furnizeze bunuri sau servicii conform unor termene și condiții diferite, inclusiv privind prețul sau

(b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri sau servicii.

ARTICOLUL 22.7

Cadrul de reglementare

(1) Părțile depun eforturi pentru a respecta și a utiliza în mod optim standardele internaționale relevante, inclusiv Orientările OCDE privind guvernanța corporativă a întreprinderilor deținute de stat.

(2) Fiecare parte se asigură că orice organism de reglementare sau orice altă autoritate competentă care exercită o funcție de reglementare și care este stabilit sau menținut de partea respectivă:

(a) este independent de oricare dintre întreprinderile pe care le reglementează organismul respectiv sau autoritatea competentă respectivă și nu răspunde în fața acestora, astfel încât să se asigure eficacitatea funcției de reglementare și

(b) acționează imparțial[75] în circumstanțe similare cu privire la toate întreprinderile pe care le reglementează organismul de reglementare respectiv sau autoritatea competentă respectivă, inclusiv întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate[76].

(3) Fiecare parte asigură aplicarea consecventă și nediscriminatorie a actelor cu putere de lege și a normelor administrative, inclusiv în ceea ce privește întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate.

---

[75] Pentru mai multă certitudine, imparțialitatea cu care organismul de reglementare sau autoritatea competentă își exercită funcțiile de reglementare trebuie să fie evaluată în funcție de metoda sau practica generală a organismului de reglementare respectiv sau a autorității competente respective.

[76] Pentru mai multă certitudine, în cazul sectoarelor în privința cărora părțile au convenit, în alte capitole, asupra unor obligații specifice referitoare la organismul de reglementare respectiv sau la autoritatea competentă respectivă, prevalează dispoziția relevantă din celelalte capitole.

ARTICOLUL 22.8

Transparența

(1) Fiecare parte furnizează cu promptitudine, la cererea scrisă a celeilalte părți, următoarele informații privind o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat, cu condiția ca cererea să includă o explicație a modului în care activitățile respectivei întreprinderi deținute de stat, întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopol desemnat pot afecta interesele părții solicitante în temeiul prezentului capitol:

(a) procentul de acțiuni pe care partea solicitată, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia îl dețin cumulativ și procentul drepturilor de vot pe care îl dețin cumulativ în cadrul întreprinderii deținute de stat, al întreprinderii căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau al monopolului desemnat;

(b) o descriere a oricăror acțiuni speciale, drepturi de vot speciale sau alte drepturi speciale pe care le dețin partea solicitată, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia, în măsura în care drepturile respective sunt diferite de cele aferente acțiunilor ordinare ale întreprinderii deținute de stat, ale întreprinderii căreia i-au fost conferite drepturi sau privilegii speciale sau ale monopolului desemnat în cauză;

(c) structura organizatorică a întreprinderii deținute de stat, a întreprinderii căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau a monopolului desemnat, componența consiliului său de administrație sau a unui organism echivalent, titlurile oficiale ale oricărui funcționar public cu rol de funcționar responsabil sau de membru al consiliului de administrație sau al organismului echivalent;

(d) o descriere a departamentelor guvernamentale sau a organismelor publice care reglementează sau monitorizează întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi și privilegii speciale sau monopolurile desemnate, o descriere a cerințelor de raportare impuse acestora de către respectivele departamente sau organisme publice, dacă acest lucru este realizabil, precum și drepturile și practicile[77] respectivelor departamente guvernamentale sau organisme publice cu privire la numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului de administrație sau ai oricărui alt organ echivalent;

(e) venitul anual și activele totale ale respectivei întreprinderi deținute de stat, întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat din cea mai recentă perioadă de trei ani pentru care există informații disponibile;

(f) orice derogări și imunități de care beneficiază întreprinderea deținută de stat, întreprinderea căreia i-au fost conferite drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat în temeiul legislației părții solicitate și

[77] Pentru mai multă certitudine, termenul „practici” nu include motivele pentru numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului de administrație sau ai oricărui alt organism echivalent.

(g) orice informații suplimentare privind întreprinderea deținută de stat, întreprinderea căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolul desemnat care sunt disponibile publicului, inclusiv rapoartele financiare anuale și auditurile efectuate de părți terțe.

(2) În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile, partea solicitată precizează motivele, în scris, părții solicitante.

(3) În cazul în care o parte furnizează informații scrise ca urmare a unei cereri efectuate în conformitate cu prezentul articol și informează partea solicitantă faptul că consideră informațiile respective a fi confidențiale, partea solicitantă nu divulgă informațiile respective fără consimțământul prealabil al părții care furnizează informațiile.

CAPITOLUL 23

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

ARTICOLUL 23.1

Principii generale

Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedenaturate în relațiile lor comerciale și de investiții. Părțile recunosc faptul că practicile comerciale anticoncurențiale și intervențiile statului sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și a investițiilor. Părțile împărtășesc opinia potrivit căreia interzicerea unui astfel de comportament, punerea în aplicare a politicii în domeniul concurenței, susținerea acțiunilor de promovare și cooperarea cu privire la chestiunile reglementate de prezentul capitol vor contribui la obținerea avantajelor care decurg din prezentul acord.

ARTICOLUL 23.2

Legislația concurenței și practicile comerciale anticoncurențiale

(1) Fiecare parte menține sau adoptă pe teritoriul său o legislație cuprinzătoare a concurenței care se aplică tuturor sectoarelor economiei[78] și abordează în mod eficace următoarele practici comerciale:

(a) acordurile dintre întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței;

(b) abuzurile comise de una sau mai multe întreprinderi care au, individual sau împreună, o putere substanțială pe piața relevantă, abuzuri care au sau pot avea ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței pe piața relevantă respectivă sau pe orice piață conexă și

[78] Pentru mai multă certitudine, la nivelul UE, legislația concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei organizări comune a pieței produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului, JO L 347, 20.12.2013, p. 671. Pentru mai multă certitudine, *Ley Federal de Competencia Económica* (Legea federală privind concurența economică), publicată în *Diario Oficial de la Federación* (Jurnalul Oficial al Federației) la 23 mai 2014, se aplică tuturor sectoarelor din Mexic pentru care autoritățile de concurență își elaborează propriile reglementări, criterii sau orientări în conformitate cu modificările constituționale din 2013, publicate în *Diario Oficial de la Federación* (Jurnalul Oficial al Federației) la 11 iunie 2013.

(c) concentrările între întreprinderi care conduc sau pot conduce la o diminuare substanțială a concurenței sau care împiedică sau pot împiedica în mod semnificativ concurența efectivă, în special ca urmare a creării sau consolidării unei poziții dominante.

(2) Toate întreprinderile, private sau publice, fac obiectul legislației concurenței menționate în prezentul articol.

(3) Fiecare parte întreprinde acțiunile corespunzătoare în ceea ce privește practicile comerciale anticoncurențiale, cu obiectivul de a promova politica în domeniul concurenței.

(4) În măsura prevăzută de legislația unei părți, aplicarea legislației concurenței nu ar trebui să împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice de interes public care pot fi atribuite întreprinderilor. Derogările de la legislația concurenței ale unei părți ar trebui să fie limitate la sarcini de interes public, să fie proporționale cu obiectivul de politică publică urmărit și să fie transparente.

ARTICOLUL 23.3

Punerea în aplicare

(1) Fiecare parte își păstrează autonomia în ceea ce privește modificarea și asigurarea respectării legislației concurenței.

(2) Fiecare parte instituie sau menține una sau mai multe autorități independente din punctul de vedere al funcționării care sunt responsabile cu punerea în aplicare deplină și asigurarea respectării efective a propriei legislații a concurenței și care sunt dotate în mod corespunzător cu competențele și resursele necesare în acest scop.

(3) Fiecare parte aplică legislația concurenței într-un mod transparent și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale și principiul dreptului la apărare al întreprinderilor în cauză, inclusiv dreptul de a fi audiate înainte de adoptarea unei decizii sau rezoluții finale.

(4) În cadrul politicii lor de asigurare a respectării legislației, autoritatea sau autoritățile de concurență ale unei părți nu discriminează pe baza cetățeniei pârâtului în cadrul unei proceduri de exequatur[79] sau a persoanelor terțe cărora li s-a acordat dreptul de a participa la o astfel de procedură.

(5) Fiecare parte se asigură că, în cadrul unei proceduri de exequatur desfășurate pentru a stabili dacă comportamentul pârâtului încalcă legislația concurenței sau pentru a determina sancțiunile administrative sau măsurile reparatorii care ar trebui dispuse pentru încălcarea legislației respective, pârâtul are posibilitatea de a fi audiat și de a furniza elemente de probă în apărarea sa. În special, fiecare parte se asigură că pârâtul are o posibilitate rezonabilă de a examina și de a contesta elementele de probă pe care se bazează determinarea.

[79] În sensul prezentului articol, o procedură de exequatur înseamnă o procedură judiciară sau administrativă desfășurată în urma unei investigații privind o presupusă încălcare a legislației concurenței.

(6) Fiecare parte garantează că destinatarul unei decizii sau rezoluții care impune o sancțiune administrativă sau o măsură reparatorie pentru încălcarea legislației concurenței are posibilitatea de a solicita controlul jurisdicțional al deciziei sau rezoluției respective.

ARTICOLUL 23.4

Transparența

(1) Părțile recunosc valoarea transparenței în cadrul politicilor lor de asigurare a respectării normelor în materie de concurență.

(2) Fiecare parte își publică normele administrative sau procedurale cuprinse în actele juridice în temeiul cărora se desfășoară investigațiile și procedurile sale de asigurare a respectării legislației concurenței. Aceste norme administrative sau procedurale pot include, în măsura prevăzută de legislația concurenței a fiecărei părți, proceduri cu termene rezonabile pentru furnizarea de elemente de probă în cadrul acestora.

(3) Fiecare parte se asigură că se publică o versiune neconfidențială a oricărei decizii sau rezoluții finale prin care se constată o încălcare a legislației concurenței și, după caz, a oricărui ordin de punere în aplicare a unei rezoluții, pentru a le permite persoanelor interesate să ia cunoștință de acestea.

(4) Fiecare parte se asigură că toate deciziile sau rezoluțiile finale prin care se constată o încălcare a legislației concurenței sunt emise în scris și prezintă constatările de fapt și motivele, inclusiv analiza juridică și, după caz, analiza economică pe care se bazează decizia sau rezoluția.

ARTICOLUL 23.5

Cooperare și coordonare

(1) Părțile recunosc importanța cooperării și coordonării între autoritățile lor de concurență cu privire la chestiunile legate de legislația și politicile lor în domeniul concurenței în zona de liber schimb. În consecință, autoritățile de concurență ale părților depun eforturi pentru a coopera în chestiuni legate de legislația concurenței, inclusiv prin asistență, notificare, consultare și schimb de informații.

(2) Părțile își consolidează cooperarea în ceea ce privește asigurarea respectării legislației concurenței, în măsura în care aceasta este conformă cu legislația și cu interesele lor importante și în limitele resurselor de care dispun în mod rezonabil. În acest scop, autoritățile de concurență ale părților depun eforturi pentru a face schimb de informații neconfidențiale, de experiență și de opinii cu privire la:

(a) legislația, politicile și practicile lor în domeniul concurenței, inclusiv informații cu privire la derogările acordate în temeiul legislației concurenței;

(b) punerea în aplicare a legislației concurenței și

(c) acțiunile lor de promovare.

(3) Părțile depun eforturi pentru a consolida coordonarea dintre autoritățile lor de concurență în domenii de interes reciproc și în măsura în care aceasta este conformă cu legislația și cu interesele lor importante și în limitele resurselor de care dispun în mod rezonabil. În acest scop, părțile depun eforturi pentru a-și coordona, în măsura posibilului, activitățile de asigurare a respectării legislației referitoare la aceleași cazuri sau la cazuri conexe.

(4) Părțile afirmă faptul că autoritățile lor de concurență recunosc utilizarea renunțărilor la obligația de confidențialitate în domeniile lor de asigurare a respectării legislației și confirmă că decizia unei întreprinderi de a renunța la dreptul său la protecția informațiilor confidențiale este voluntară.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu limitează marja de apreciere a autorităților de concurență ale unei părți în ceea ce privește decizia de a da curs anumitor solicitări ale autorităților de concurență ale celeilalte părți.

(6) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică autoritățile de concurență ale oricăreia dintre părți să întreprindă acțiuni în anumite cazuri.

(7) Autoritățile de concurență ale părților pot lua în considerare încheierea unui acord de cooperare separat care să stabilească condițiile stabilite de comun acord pentru punerea în aplicare a cooperării.

ARTICOLUL 23.6

Cooperare tehnică

Părțile consideră că este în interesul lor comun să sprijine obiectivele prezentului acord prin cooperare tehnică în scopul efectuării unui schimb de experiență în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a politicii în domeniul concurenței și asigurarea respectării legislației concurenței, sub rezerva resurselor de care dispune în mod rezonabil fiecare parte.

ARTICOLUL 23.7

Consultări

(1) Pentru a încuraja înțelegerea reciprocă între părți sau pentru a aborda chestiuni specifice privind interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, o parte inițiază, la cererea celeilalte părți, consultări cu privire la chestiunile ridicate de cealaltă parte. Partea care solicită consultări indică, dacă este cazul, impactul pe care îl are chestiunea respectivă asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți.

(2) Părțile discută cu promptitudine orice chestiuni care decurg din interpretarea sau aplicarea prezentului capitol.

(3) Pentru a facilita discutarea chestiunii care face obiectul consultărilor, fiecare parte face eforturi pentru a-i furniza celeilalte părți informații neconfidențiale relevante.

ARTICOLUL 23.8

Confidențialitatea informațiilor

(1) Fără a aduce atingere vreunei alte dispoziții a prezentului capitol, o parte nu este obligată să furnizeze informații în cazul în care furnizarea informațiilor respective este interzisă de legislația părții care deține informațiile.

(2) În cazul în care una dintre părți furnizează informații în temeiul prezentului capitol, cealaltă parte păstrează confidențialitatea informațiilor respective.

(3) În cazul în care autoritățile de concurență ale unei părți primesc informații confidențiale de la autoritățile de concurență ale celeilalte părți, sub rezerva unei renunțări la obligația de confidențialitate, autoritățile de concurență ale părții respective utilizează informațiile primite în conformitate cu condițiile renunțării.

ARTICOLUL 23.9

Autoritățile de concurență

În sensul prezentului capitol, autoritățile de concurență sunt următoarele sau succesorii acestora:

(a) în cazul Uniunii Europene:

Comisia Europeană și

(b) în cazul Mexicului:

(i) Comisia națională antitrust (*Comisión Nacional Antimonopolio*); și

(ii) Comisia de reglementare a telecomunicațiilor [*Comisión Reguladora de Telecomunicaciones* (CRT)].

ARTICOLUL 23.10

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 24

SUBVENȚII

ARTICOLUL 24.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „subvenție acordată pentru bunuri” înseamnă o măsură care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 1.1 din Acordul SMC și este specifică în conformitate cu și în sensul articolului 2 din Acordul SMC;

(b) „subvenție acordată pentru servicii” înseamnă o măsură care implică o contribuție financiară a unei autorități publice sau a unui organism public, care conferă un avantaj și este specifică unei întreprinderi sau unei ramuri de producție sau unui grup de întreprinderi ori de ramuri de producție în conformitate cu și în sensul articolului 2 din Acordul SMC[80].

[80] Această definiție nu aduce atingere rezultatului discuțiilor viitoare din cadrul OMC cu privire la definiția subvențiilor pentru servicii. În funcție de evoluția discuțiilor respective, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de adaptare a prezentului acord în acest sens.

ARTICOLUL 24.2

Principii generale

Părțile recunosc că se pot acorda subvenții atunci când sunt necesare pentru realizarea unui obiectiv de politică publică. Cu toate acestea, părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și investițiilor. În principiu, o parte nu ar trebui să acorde subvenții întreprinderilor care furnizează bunuri sau servicii în cazul în care acestea afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și investițiile.

ARTICOLUL 24.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică subvențiilor acordate tuturor întreprinderilor care desfășoară o activitate economică. În cazul în care o întreprindere combină activități economice cu activități fără caracter economic, prezentul capitol se aplică numai activităților economice ale întreprinderii respective.

(2) Prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate întreprinderilor cărora li s-a încredințat furnizarea anumitor servicii de interes public, inclusiv a celor încredințate prin drepturi sau privilegii speciale, în măsura în care aceste subvenții sunt limitate la suma necesară pentru a acoperi costurile serviciului în cauză.

(3) Prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate pentru produse agricole și subvențiilor acordate pentru pește și produse pescărești.

(4) Cu excepția articolului 24.5, prezentul capitol nu se aplică subvențiilor acordate în sectorul audiovizual.

(5) Articolul 24.7 nu se aplică subvențiilor acordate pentru servicii.

ARTICOLUL 24.4

Relația cu OMC

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XV din GATS, al articolului XVI din GATT 1994 și al Acordului SMC.

ARTICOLUL 24.5

Transparența

(1) În ceea ce privește orice subvenție acordată sau menținută pe teritoriul său, fiecare parte pune la dispoziția publicului următoarele informații:

(a) temeiul juridic al subvenției;

(b) forma subvenției;

(c) cuantumul subvenției sau suma înscrisă în buget pentru subvenție și

(d) dacă este posibil, numele beneficiarului[81].

(2) Se consideră că o parte respectă dispozițiile alineatului (1) dacă:

(a) a transmis o notificare către OMC în temeiul articolului 25.1 din Acordul SMC și, dacă este posibil, numele destinatarului a fost făcut public sau

[81] Alineatul (1) litera (d) se aplică subvențiilor de cel puțin 500 000 de drepturi speciale de tragere.

(b) informațiile necesare în temeiul alineatului (1) au fost puse la dispoziție de partea respectivă sau în numele acesteia pe un site accesibil publicului până la data de 31 decembrie a anului calendaristic următor celui în care a fost menținută sau acordată subvenția[82].

(3) În ceea ce privește subvențiile acordate pentru servicii, prezentul articol se aplică numai dacă:

(a) valoarea subvenției pentru fiecare beneficiar pe o perioadă de trei ani consecutivi depășește 400 000 de drepturi speciale de tragere și

(b) subvenția se acordă pentru furnizarea de servicii în următoarele sectoare: audiovizual, telecomunicații, servicii financiare, transport (inclusiv transportul maritim), energie (inclusiv distribuția energiei electrice), mediu, calculatoare, arhitectură și inginerie, construcții, servicii poștale și de curierat.

[82] Pentru mai multă certitudine, publicarea pe site a unei subvenții sau a unui program de subvenționare nu aduce atingere statutului juridic sau naturii programului în sine.

ARTICOLUL 24.6

Consultări

(1) În cazul în care o parte consideră că o subvenție acordată de cealaltă parte afectează sau este susceptibilă să afecteze negativ comerțul sau investițiile sale, prima parte îi poate comunica celeilalte părți această preocupare și poate solicita consultări cu privire la chestiunea respectivă. Partea solicitată acordă atenție deplină și examinează în spirit pozitiv o astfel de solicitare.

(2) În cursul consultărilor, partea solicitantă poate solicita celeilalte părți să furnizeze informații suplimentare cu privire la subvenție, cum ar fi:

(a) temeiul juridic și obiectivul de politică sau scopul subvenției;

(b) forma subvenției;

(c) datele și durata subvenției și orice alte termene aferente subvenției;

(d) cerințele privind eligibilitatea pentru subvenție;

(e) suma totală sau suma anuală înscrisă în buget pentru subvenție;

(f) numele beneficiarului subvenției, dacă este posibil și

(g) orice alte informații care permit evaluarea efectelor negative ale subvenției asupra comerțului sau a investițiilor.

(3) Partea solicitată furnizează informații relevante privind subvenția în cauză în cel mult 60 de zile de la data primirii solicitării menționate la alineatul (2). În cazul în care în răspunsul scris nu este furnizată nicio informație relevantă solicitată în temeiul alineatului (2), partea solicitată explică absența unor astfel de informații în răspunsul său scris.

(4) În cazul în care, după primirea informațiilor furnizate în temeiul alineatelor (2) și (3), partea solicitantă informează partea solicitată că, în opinia sa, subvenția în cauză are sau poate avea un efect negativ semnificativ asupra comerțului sau a investițiilor sale, partea solicitată depune toate eforturile pentru a elimina sau a reduce la minimum aceste efecte negative semnificative în termen de un an.

ARTICOLUL 24.7

Subvenții supuse unor condiții

(1) Fiecare parte aplică condiții următoarelor subvenții, în măsura în care acestea afectează sau pot afecta negativ comerțul sau investițiile celeilalte părți:

(a) subvențiile sau măsurile juridice prin care o administrație publică își asumă răspunderea de a acoperi datoriile sau pasivele anumitor întreprinderi sunt permise, cu condiția ca acoperirea respectivelor datorii și pasive să fie limitată în privința cuantumului acestora sau în privința duratei răspunderii în cauză;

(b) subvențiile acordate întreprinderilor aflate în dificultate sau insolvabile sau celor aflate în pragul insolvenței sunt permise sub rezerva următoarelor condiții:

(i) a fost elaborat un plan de restructurare credibil; planul respectiv se bazează pe ipoteze realiste pentru a asigura restabilirea viabilității pe termen lung a întreprinderii într-un interval de timp rezonabil și

(ii) întreprinderile, cu excepția întreprinderilor mici și mijlocii, contribuie și ele la costurile de restructurare.

(2) Alineatul (1) litera (b) nu se interpretează ca împiedicând o parte să furnizeze sprijin temporar de lichiditate sub formă de garanții pentru împrumuturi sau împrumuturi pe perioada necesară în mod rezonabil pentru elaborarea unui plan de restructurare. Un astfel de sprijin temporar de lichiditate trebuie să fie limitat la suma necesară pentru a menține întreprinderea în activitate.

ARTICOLUL 24.8

Utilizarea subvențiilor

Fiecare parte se asigură că întreprinderile utilizează subvențiile pe care le-a acordat doar pentru obiectivul de politică sau în scopul pentru care au fost acordate[83].

ARTICOLUL 24.9

Neaplicarea soluționării litigiilor

O parte nu poate recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) cu privire la interpretarea sau aplicarea articolului 24.5, dacă litigiul se referă la subvențiile acordate pentru servicii, și a articolului 24.6 alineatul (4).

[83] Pentru mai multă certitudine, se consideră că o parte îndeplinește această obligație dacă a instituit cadrul legislativ și procedurile administrative adecvate în acest sens.

CAPITOLUL 25

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

ARTICOLUL 25.1

Obiective și principii

(1) Obiectivul prezentului capitol constă în atingerea unui nivel adecvat și eficace de protecție și de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală pentru:

(a) a contribui la promovarea inovării tehnologice și la transferul și difuzarea tehnologiei, în avantajul reciproc al producătorilor și al utilizatorilor de cunoștințe tehnologice, într-un mod care să conducă la bunăstare socială și economică și să asigure un echilibru între drepturi și obligații și

(b) a promova și a reglementa schimburile comerciale dintre părți, precum și pentru a reduce denaturările și obstacolele din calea comerțului.

(2) La elaborarea sau modificarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative, o parte poate adopta măsurile necesare pentru a proteja sănătatea și alimentația publică și pentru a promova interesul public în sectoare de importanță vitală pentru dezvoltarea sa socioeconomică și tehnologică, cu condiția ca aceste măsuri să fie conforme cu prezentul capitol.

(3) O parte poate adopta măsuri adecvate, cu condiția ca acestea să fie conforme cu dispozițiile prezentului capitol, pentru a preveni utilizarea abuzivă a drepturilor de proprietate intelectuală de către titularii de drepturi sau recurgerea la practici care restrâng în mod nejustificat comerțul sau prejudiciază transferul internațional de tehnologie.

(4) Având în vedere obiectivele de politică publică aflate la baza sistemelor interne, părțile recunosc necesitatea:

(a) de a promova inovarea și creativitatea;

(b) de a facilita difuzarea informațiilor, a cunoștințelor, a tehnologiei, a culturii și a artelor și

(c) de a promova concurența și piețele deschise și eficiente,

prin intermediul sistemelor lor de proprietate intelectuală, respectând în același timp principiul transparenței și ținând seama de interesele tuturor părților interesate relevante, inclusiv ale titularilor de drepturi, ale utilizatorilor și ale publicului.

ARTICOLUL 25.2

Natura obligațiilor și domeniul de aplicare al acestora

(1) Părțile se angajează să asigure punerea în aplicare adecvată și efectivă a tratatelor internaționale privind drepturile de proprietate intelectuală la care au aderat, inclusiv a Acordului TRIPS. Prezentul capitol completează și precizează drepturile și obligațiile care le revin părților în temeiul Acordului TRIPS și al altor tratate internaționale în domeniul proprietății intelectuale la care au aderat.

(2) În sensul prezentului capitol, „drepturi de proprietate intelectuală” înseamnă toate categoriile de proprietate intelectuală care intră sub incidența secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului TRIPS, precum și drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante. Protecția drepturilor de proprietate intelectuală include protecția împotriva concurenței neloiale, menționată la articolul 10bis din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită și modificată ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Paris”).

(3) Fiecare parte pune în aplicare dispozițiile prezentului capitol. O parte poate, însă nu este obligată, să ofere o protecție sau o aplicare mai extinsă a drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația sa decât este prevăzut în prezentul capitol, cu condiția ca această protecție sau această aplicare să nu contravină prezentului capitol. Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a prezentului capitol în cadrul propriului sistem juridic și al propriei practici juridice.

ARTICOLUL 25.3

Epuizare

Prezentul capitol nu afectează libertatea părților de a determina dacă și în ce condiții se aplică epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.4

Tratamentul național

(1) Fiecare parte acordă cetățenilor[84] celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor cetățeni în ceea ce privește protecția[85] drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența prezentului capitol, sub rezerva excepțiilor prevăzute în Convenția de la Paris, în Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 9 septembrie 1886, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Paris la 24 iulie 1971 (denumită în continuare „Convenția de la Berna”), în Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma la 26 octombrie 1961 (denumită în continuare „Convenția de la Roma”), sau în Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate încheiat la Washington, D.C. la 26 mai 1989. În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, această obligație se aplică numai pentru drepturile acordate în temeiul prezentului acord.

---

84 În sensul prezentului capitol, se aplică definiția resortisanților din Acordul TRIPS.

85 În sensul prezentei dispoziții, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol.

(2) Niciuna dintre părți nu impune titularilor de drepturi, ca o condiție pentru acordarea tratamentului național în temeiul prezentului articol, să îndeplinească formalități sau condiții pentru a dobândi drepturi de autor și drepturi conexe[86].

(3) O parte se poate prevala de exceptările permise în temeiul alineatului (1) în ceea ce privește procedurile judiciare și administrative, printre care și desemnarea unui domiciliu ales sau numirea unui reprezentant în jurisdicția sa, numai în cazul în care aceste exceptări:

(a) sunt necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative care nu sunt incompatibile cu prezentul capitol și

(b) nu sunt aplicate într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului.

(4) O parte nu are nicio obligație în temeiul prezentului articol în ceea ce privește procedurile prevăzute în acordurile multilaterale încheiate sub auspiciile Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (denumită în continuare „OMPI”) referitoare la dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate intelectuală.

86 Acest lucru nu aduce atingere articolului 11 din Convenția de la Roma.

SECȚIUNEA B

Standardele privind drepturile de proprietate intelectuală

SUBSECȚIUNEA B.1

Drepturile de autor și drepturile conexe

ARTICOLUL 25.5

Tratate internaționale

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a respecta următoarele acorduri internaționale:

(a) Convenția de la Berna;

(b) Convenția de la Roma;

(c) Tratatul OMPI privind dreptul de autor, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996 și

(d) Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996.

(2) Părțile depun toate eforturile rezonabile pentru a respecta dispozițiile Tratatului de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012, și ale Tratatului de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013.

ARTICOLUL 25.6

Autori

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al autorilor de a autoriza sau de a interzice:

(a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;

(b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;

(c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual, și

(d) închirierea comercială către public a originalului sau a copiilor operelor lor.

ARTICOLUL 25.7

Artiști interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

(a) fixarea[87] interpretărilor sau a execuțiilor lor;

(b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

(d) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual;

(e) radiodifuzarea fără fir și comunicarea publică a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare; și

[87] „Fixare” înseamnă încorporarea sunetelor sau a imaginilor în mișcare sau a reprezentării acestora pe un suport care permite perceperea, reproducerea sau comunicarea cu ajutorul unui dispozitiv.

(f) închirierea comercială către public a fixării interpretărilor sau execuțiilor lor.

ARTICOLUL 25.8

Producătorii de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de a autoriza sau de a interzice:

(a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;

(b) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora;

(c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și

(d) închirierea comercială către public a fonogramelor lor.

ARTICOLUL 25.9

Organisme de radiodifuziune și televiziune

Fiecare parte prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice următoarele[88]:

(a) fixarea emisiunilor lor, indiferent dacă aceste emisiuni se transmit prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit;

(b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, totală sau parțială, a fixărilor emisiunilor lor, indiferent dacă aceste emisiuni se transmit prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit;

(c) punerea la dispoziția publicului, prin mijloace cu fir sau fără fir, a fixărilor emisiunilor lor, indiferent dacă aceste emisiuni se transmit prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual;

[88] În cazul Mexicului, această dispoziție nu aduce atingere obligației sale de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul Legii privind telecomunicațiile și radiodifuziunea („Ley en Materia de Telecomunicaciones y Radiodifusión”), astfel cum a fost publicată în Jurnalul Oficial la 16 iulie 2025.

(d) distribuirea către public, prin vânzare sau în alt mod, a fixărilor emisiunilor lor, inclusiv a copiilor acestora, indiferent dacă emisiunile se transmit prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit; și

(e) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor, precum și comunicarea publică a emisiunilor lor, dacă respectiva comunicare este făcută în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

ARTICOLUL 25.10

Radiodifuzarea și comunicarea publică a fonogramelor publicate în scopuri comerciale[89]

(1) Fiecare parte prevede pentru artiștii interpreți sau executanți și pentru producătorii de fonograme dreptul la o remunerație echitabilă unică plătită de utilizator, în cazul în care o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a fonogramei respective este folosită pentru radiodifuzare fără fir sau pentru orice comunicare către public[90].

---

89 Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea publică a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

90 În sensul prezentului articol, „comunicarea publică” nu include punerea la dispoziția publicului a unei fonograme, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

(2) Părțile recunosc că remunerația echitabilă unică ar trebui distribuită între artiștii interpreți sau executanți și producătorii fonogramelor corespunzătoare. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a remunerației echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

ARTICOLUL 25.11

Durata protecției

(1) Drepturile autorului unei opere se aplică pe întreaga durată de viață a autorului respectiv și timp de cel puțin 70 de ani de la decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

(2) Durata de protecție a unei compoziții muzicale cu text încetează după cel puțin 70 de ani de la decesul ultimului supraviețuitor dintre următoarele persoane, indiferent dacă acestea au fost sau nu desemnate drept coautori: autorul textului și compozitorul creației muzicale[91].

[91] O parte poate decide că aplicarea prezentului alineat impune ca ambele contribuții să fi fost create în mod specific pentru respectiva compoziție muzicală cu text.

(3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată în prima teză, durata de protecție care se aplică este cea indicată la alineatul (1).

(4) Durata de protecție a unei opere cinematografice sau audiovizuale încetează după cel puțin 70 de ani de la decesul ultimului supraviețuitor dintre cel puțin următoarele persoane, indiferent dacă acestea au fost sau nu desemnate drept coautori: regizorul principal, autorul scenariului, autorul dialogurilor și compozitorul muzicii[92].

(5) Drepturile organismelor de radiodifuziune și televiziune încetează după cel puțin 50 de ani de la prima difuzare a unei emisiuni, indiferent dacă emisiunea a fost difuzată cu fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

[92] O parte poate decide ca muzica să fie creată în mod specific pentru utilizarea în opera cinematografică sau audiovizuală respectivă.

(6) Fiecare parte prevede[93] că:

(a) durata de protecție a drepturilor artiștilor interpreți sau executanți încetează după 75 de ani de la prima fixare a interpretării sau a executării respective pe o fonogramă sau de la prima interpretare sau executare a unor opere nefixate pe fonograme sau de la transmisia pentru prima dată prin orice mijloace și

(b) durata de protecție a drepturilor producătorilor de fonograme încetează după 75 de ani de la prima fixare a sunetelor pe fonogramă.

Ca alternativă, o parte prevede că:

(c) drepturile artiștilor interpreți sau executanți pentru interpretările sau execuțiile lor fixate în alt mod decât pe fonograme încetează după cel puțin 50 de ani de la fixarea interpretării sau a execuției și, în cazul publicării în această perioadă, după cel puțin 50 de ani de la prima publicare legală și

(d) drepturile artiștilor interpreți sau executanți pentru interpretările sau execuțiile lor fixate pe fonograme și ale producătorilor de fonograme încetează după cel puțin 50 de ani de la fixarea interpretării sau a execuției sau a fonogramei și, în cazul publicării în această perioadă, după cel puțin 70 de ani de la prima publicare legală. Partea respectivă adoptă măsuri eficace pentru a se asigura că profitul generat în cursul celor 20 de ani de protecție, ulteriori perioadei de 50 de ani de la prima publicare legală, este împărțit în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

---

93 Pentru mai multă certitudine, fiecare parte alege între opțiunea menționată la literele (a) și (b) și alternativa menționată la literele (c) și (d), pe baza legislației sale interne.

(7) Duratele protecției prevăzute la prezentul articol se calculează de la data de 1 ianuarie a anului următor evenimentului.

ARTICOLUL 25.12

Dreptul de suită

(1) Fiecare parte prevede, în beneficiul autorului unor opere de artă grafică sau plastică, cu excepția operelor de artă aplicate, un drept de suită, definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a primi o participație[94] la prețul obținut din revânzarea operei respective, după prima înstrăinare a operei respective de către autor[95].

(2) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari, profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă.

94 O parte poate exprima această participație ca procent din prețul de revânzare.
95 O parte poate stabili condiții minime pentru aplicarea dreptului de suită.

ARTICOLUL 25.13

Cooperarea în materie de gestiune colectivă a drepturilor de autor

(1) Părțile promovează cooperarea dintre societățile lor de gestiune colectivă cu scopul de a favoriza disponibilitatea operelor și a altui obiect protejat pe teritoriul părților și transferul veniturilor provenite din drepturile pentru utilizarea acestor opere sau a altui obiect protejat.

(2) Părțile convin să promoveze transparența și nediscriminarea în rândul membrilor abilitați ai societăților de gestiune colectivă, în special cu privire la veniturile provenite din drepturile pe care le colectează, deducerile pe care le aplică unor astfel de venituri, utilizarea drepturilor asupra veniturilor colectate, politica de repartizare și repertoriul lor.

ARTICOLUL 25.14

Excepții și limitări

Fiecare parte restrânge excepțiile sau limitările privind drepturile stabilite în prezenta subsecțiune la anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei, interpretării sau executării, fonogramei sau emisiunii și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului de drepturi.

ARTICOLUL 25.15

Protecția măsurilor tehnologice

(1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva eludării oricăror măsuri tehnologice eficace pe care o persoană o efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește obiectivul eludării.

(2) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva fabricării, importului, distribuirii, vânzării, închirierii, publicității în scopul vânzării sau închirierii ori posesiunii în scopuri comerciale a dispozitivelor, produselor sau componentelor ori împotriva furnizării de servicii, care:

(a) fac obiectul unei promovări, publicități sau vânzări în scopul eludării oricăror măsuri tehnologice eficace;

(b) au din punct de vedere comercial doar un scop sau o utilizare semnificativ(ă) limitat(ă) în afară de eludare; sau

(c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite sau de a facilita eludarea oricăror măsuri tehnologice eficace.

(3) În sensul prezentului articol, „măsuri tehnologice” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cursul normal al funcționării sale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex, conform legislației părții în cauză. Măsurile tehnologice sunt considerate eficiente atunci când utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de către titularul de drepturi prin intermediul aplicării unui cod de acces sau a unui procedeu de protecție, cum ar fi criptarea, bruierea sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care îndeplinește obiectivul de protecție.

(4) Fără a aduce atingere protecției juridice prevăzute la alineatul (1), în absența unor măsuri voluntare luate de titularii de drepturi, fiecare parte poate lua măsuri adecvate, dacă este necesar, pentru a se asigura că protecția juridică adecvată împotriva eludării măsurilor tehnologice eficiente prevăzută în conformitate cu prezentul articol nu îi împiedică pe beneficiarii excepțiilor și limitărilor stabilite în conformitate cu articolul 25.14 să se bucure de respectivele excepții sau limitări.

ARTICOLUL 25.16

Obligații referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

(1) Fiecare parte asigură o protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acte, în cazul în care persoana respectivă știe sau are motive întemeiate să știe că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a unui drept de autor sau a oricăror drepturi conexe:

(a) eliminarea sau modificarea oricăror informații referitoare la gestionarea drepturilor în format electronic; sau

(b) distribuirea, importul în vederea distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizație informațiile privind regimul drepturilor în format electronic.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informație furnizată de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune, autorul sau orice alt titular de drepturi, orice informații despre termenele și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.

(3) Alineatul (2) se aplică atunci când oricare dintre informațiile menționate la alineatul respectiv este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezenta subsecțiune sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau obiectului protejat respectiv.

SUBSECȚIUNEA B.2

Mărci

ARTICOLUL 25.17

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

(a) depune toate eforturile rezonabile pentru a respecta Tratatul privind dreptul mărcilor, întocmit la Geneva la 27 octombrie 1994, și Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, întocmit la Singapore la 27 martie 2006;

(b) aderă la Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid referitor la înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat ultima dată la 12 noiembrie 2007, și la Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, adoptat la Nisa la 15 iunie 1957, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979 (denumit în continuare „Clasificarea de la Nisa”).

ARTICOLUL 25.18

Procedura de înregistrare

(1) Fiecare parte instituie un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă emisă de autoritatea relevantă în materie de mărci, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, se motivează în mod corespunzător și se notifică în scris solicitantului, care are posibilitatea de a o contesta.

(2) Fiecare parte prevede posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare de mărci sau, dacă este cazul, înregistrărilor de mărci și oferă solicitantului înregistrării posibilitatea de a răspunde la o astfel de opoziție[96].

[96] Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adopta o procedură contradictorie în vederea opoziției.

(3) Fiecare parte furnizează o bază de date electronică disponibilă pentru consultare publică conținând cereri de înregistrare și înregistrări ale mărcilor comerciale.

ARTICOLUL 25.19

Drepturi conferite de o marcă

(1) Marca înregistrată conferă titularului său drepturi exclusive. Titularul are dreptul să împiedice orice terț să utilizeze, fără acordul său, în cadrul operațiunilor comerciale:

(a) orice semn identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu cele pentru care este înregistrată marca și

(b) orice semn în cazul căruia, din cauza identității sau a similitudinii sale cu marca și din cauza identității sau a similitudinii produselor ori serviciilor aflate sub incidența mărcii respective și a semnului, există, din partea publicului, un risc de confuzie, care include riscul de asociere între semn și marca în cauză.

(2) Titularul unei mărci înregistrate este îndreptățit să interzică oricărui terț să introducă, în cursul operațiunilor comerciale, produse pe teritoriul părții în care este înregistrată marca fără ca acestea să fie puse în liberă circulație pe teritoriul părții respective, dacă produsele respective, inclusiv ambalajele, provin din țări terțe și poartă, fără a fi autorizate, o marcă care este identică cu marca înregistrată pentru produsele respective sau care nu poate fi diferențiată, în aspectele sale esențiale, de acea marcă[97].

ARTICOLUL 25.20

Mărci notorii

Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6bis din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, fiecare parte aplică Recomandarea comună referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

[97] O parte poate să prevadă că dreptul titularului mărcii se stinge dacă, în cursul procedurilor desfășurate pentru a determina dacă a existat o încălcare a mărcii înregistrate, declarantul sau deținătorul produselor prezintă elemente de probă potrivit cărora titularul mărcii înregistrate nu este îndreptățit să interzică introducerea produselor pe piață în țara de destinație finală.

ARTICOLUL 25.21

Cereri formulate cu rea-credință

Fiecare parte poate să prevadă că o marcă nu poate fi înregistrată dacă cererea de înregistrare a mărcii a fost făcută cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte prevede că o astfel de marcă trebuie declarată nulă dacă a fost înregistrată.

ARTICOLUL 25.22

Anulare

(1) Fiecare parte prevede că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale[98] dacă, în decursul unei perioade stabilite de legislația sa, marca nu a fost utilizată[99] pe teritoriul relevant în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru neutilizare.

[98] Pentru mai multă certitudine, o parte poate defini anularea ca revocare, expirare sau nulitate.

[99] O parte poate solicita ca utilizarea să aibă un caracter efectiv sau să fie realizată pentru o cantitate ori într-o manieră corespunzătoare utilizării comerciale. O parte poate decide, de asemenea, să nu ia în considerare începerea sau reluarea utilizării chiar înainte de depunerea cererii de anulare.

(2) O marcă poate fi anulată dacă, ulterior datei la care a fost înregistrată, ca urmare a activității sau inactivității titularului, a devenit denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată.

(3) De asemenea, o marcă comercială poate fi anulată dacă a fost înregistrată în pofida faptului că poate induce în eroare publicul cu privire la natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor pentru care a fost înregistrată[100].

ARTICOLUL 25.23

Excepții de la drepturile conferite de o marcă

Fiecare parte:

(a) prevede utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi[101] ca excepție limitată de la drepturile conferite de mărci și

[100] Pentru mai multă certitudine, o parte poate să anuleze o marcă și în cazul în care, ca urmare a utilizării acesteia de către titularul mărcii sau cu consimțământul acestuia pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată, poate să inducă în eroare publicul.

[101] Utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi include utilizarea unui semn pentru a indica originea geografică a bunurilor sau a serviciilor, cu condiția ca această utilizare să fie în concordanță cu practicile oneste în materie industrială sau comercială.

(b) poate să prevadă și alte excepții limitate,

cu condiția ca aceste excepții să țină seama de interesele legitime ale titularilor mărcilor și ale terților.

SUBSECȚIUNEA B.3

Desenele sau modelele industriale

ARTICOLUL 25.24

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

ARTICOLUL 25.25

Protecția desenelor sau modelelor industriale înregistrate

(1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor industriale create în mod independent care sunt noi sau originale[102]. Această protecție este furnizată prin înregistrare și conferă titularilor acestora un drept exclusiv în conformitate cu prezenta subsecțiune.

(2) Titularul unui desen sau model industrial înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său cel puțin să utilizeze și în mod special să fabrice, să ofere spre vânzare, să vândă, să introducă pe piață sau să importe un produs ori să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul industrial protejat dacă aceste acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale, aduc atingere în mod nejustificat exploatării normale a desenului sau modelului industrial respectiv sau nu sunt compatibile cu practicile în materie de comerț echitabil.

(3) Un desen sau model industrial aplicat unui produs sau încorporat într-un produs care constituie o parte componentă a unui produs complex este considerat ca fiind nou sau original:

(a) numai dacă, după încorporarea în produsul complex, partea componentă rămâne vizibilă în timpul unei utilizări normale a produsului; și

(b) numai în măsura în care caracteristicile vizibile ale părții componente îndeplinesc, în sine, cerințele în materie de noutate sau de originalitate.

[102] În cazul în care legislația unei părți prevede acest lucru, se poate solicita ca aceste desene sau modele să aibă un caracter individual.

(4) „Utilizarea normală” menționată la alineatul (3) litera (a) înseamnă utilizarea de către utilizatorul final, excluzând lucrările de întreținere, de service sau de reparații.

ARTICOLUL 25.26

Durata protecției

Durata protecției este stabilită de fiecare parte și poate fi reînnoită pentru una sau mai multe perioade de câte cinci ani fiecare, până la o durată totală de protecție de 25 de ani de la data depunerii cererii.

ARTICOLUL 25.27

Excepții și excluderi

(1) Fiecare parte poate să prevadă excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor industriale, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor industriale protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului industrial protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.

(2) Protecția desenelor și modelelor industriale nu se extinde asupra desenelor și modelelor dictate în mod esențial de considerente tehnice sau funcționale. În special, un desen sau model industrial nu trebuie să fie protejat dacă constă în caracteristici ale aspectului unui produs care trebuie să fie reproduse obligatoriu în forma și dimensiunile lor exacte pentru ca produsul în care este încorporat sau căruia i se aplică desenul sau modelul industrial respectiv să poată fi conectat mecanic la un alt produs, să poată fi plasat în interiorul sau în jurul unui alt produs sau pus în contact cu un alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își îndeplinească funcția proprie.

(3) Prin derogare de la alineatul (2), un desen sau model industrial poate conferi drepturi asupra unui desen sau model industrial care are drept obiectiv să permită asamblarea sau conectarea multiplă a unor produse interschimbabile în interiorul unui sistem modular.

ARTICOLUL 25.28

Relația cu dreptul de autor

Un desen sau model industrial este eligibil, de asemenea, să beneficieze de protecția acordată în temeiul legislației privind drepturile de autor ale unei părți începând cu data la care desenul sau modelul industrial a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește măsura și condițiile în care se conferă o astfel de protecție prin drepturi de autor, inclusiv gradul de originalitate necesar.

SUBSECȚIUNEA B.4

Indicații geografice

ARTICOLUL 25.29

Definiții

În sensul prezentei subsecțiuni:

(a) „indicație geografică” înseamnă o indicație care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul unei părți sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv în cazul în care o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică a produsului poate fi atribuită, în mod esențial, originii sale geografice și

(b) „clasă de produse” înseamnă lista claselor care ține seama de Clasificarea de la Nisa.

ARTICOLUL 25.30

Acorduri internaționale

Părțile își reafirmă angajamentul de a proteja indicațiile geografice pe teritoriul lor în conformitate cu articolele 22, 23 și 24 din Acordul TRIPS.

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Acordului de la Lisabona privind denumirile de origine și indicațiile geografic, adoptat la Geneva la 20 mai 2015.

ARTICOLUL 25.31

Domeniu de aplicare

(1) Prezenta subsecțiune se aplică recunoașterii și protecției indicațiilor geografice care identifică produse care se încadrează în clasa de produse relevantă și care sunt enumerate în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice).

(2) Părțile iau în considerare extinderea domeniului de aplicare al indicațiilor geografice vizate de prezenta subsecțiune cu indicații geografice din alte clase de produse decât produsele alimentare și agricole. Din acest motiv, părțile au inclus în anexa 25-C [Indicațiile geografice ale Mexicului menționate la articolul 25.31 alineatul (2)] denumiri de identificare a produselor originare și protejate pe teritoriul lor care, în cazul extinderii domeniului de protecție al prezentului acord, vor fi considerate a fi incluse în domeniul de protecție al prezentului acord sub rezerva încheierii procedurilor prevăzute în prezenta subsecțiune[103].

ARTICOLUL 25.32

Indicații geografice incluse în listă

În sensul prezentei subsecțiuni, indicațiile geografice enumerate în:

(a) secțiunea A din anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) sunt indicații geografice care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul Uniunii Europene sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv și

[103] Părțile recunosc că, în scopul evaluării cererilor de înregistrare a mărcilor, în măsura în care acest lucru este relevant în temeiul legislației unei părți, denumirile respective sunt protejate în țara de origine.

(b) secțiunea B din anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) sunt indicații geografice care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul Mexicului sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul respectiv.

ARTICOLUL 25.33

Indicații geografice recunoscute

După examinarea denumirilor enumerate în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) și după finalizarea unei proceduri de opoziție în conformitate cu anexa 25-A (Elementele principale ale procedurii de opoziție), fiecare parte protejează indicațiile geografice respective în conformitate cu nivelul de protecție stabilit în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.34

Protecția indicațiilor geografice enumerate în
anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice)

(1) Fiecare parte furnizează părților interesate mijloacele juridice necesare pentru a preveni:

(a) utilizarea unei indicații geografice a celeilalte părți inclusă în lista din anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice)[104] pentru un produs care se încadrează în clasa de produse pentru indicația geografică respectivă și care:

(i) nu este originar din locul de origine specificat în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) pentru indicația geografică respectivă sau

(ii) este originar din locul de origine specificat în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) pentru indicația geografică respectivă, dar nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale celeilalte părți care s-ar aplica dacă produsul ar fi destinat consumului pe teritoriul celeilalte părți;

[104] În ceea ce privește lista indicațiilor geografice prevăzută în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice), protecția acordată în conformitate cu prezentul articol nu acoperă termenii individuali care fac parte dintr-o denumire de indicație geografică compusă, astfel cum se prevede în apendicele 25-B-1 (Termeni individuali care fac parte dintr-o indicație geografică compusă).

(b) utilizarea oricăror moduri de descriere sau prezentare a unui produs care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, astfel încât să inducă în eroare publicul cu privire la originea geografică a produsului; și

(c) orice altă utilizare care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10bis din Convenția de la Paris.

(2) Fiecare parte asigură protecția menționată la alineatul (1) litera (a) chiar și atunci când adevărata origine a produsului este indicată sau când indicația geografică este utilizată în traducere sau este însoțită de expresii precum „gen", „tip", „stil", „imitație" sau alte formulări similare.

(3) Fiecare parte prevede asigurarea respectării, prin măsuri administrative și în forma prevăzută de legislația sa, a normelor împotriva:

(a) oricărei utilizări comerciale directe sau indirecte a unei denumiri protejate;

(b) oricărei imitații, variații sau utilizări înșelătoare a unei denumiri protejate;

(c) oricărei indicații false sau înșelătoare a unei denumiri protejate sau

(d) oricărei practici care este probabil să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine, proveniență și natură a produsului.

(4) Indicațiile geografice protejate în temeiul prezentei subsecțiuni nu devin generice pe teritoriile părților.

(5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu obligă o parte să protejeze o indicație geografică a celeilalte părți care nu este protejată sau care a încetat să mai fie protejată pe teritoriul părții de origine. Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. Notificarea respectivă trebuie să aibă loc în termen de trei luni de la data la care autoritatea competentă emite determinarea finală potrivit căreia indicația geografică a încetat să mai fie protejată.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, *mutatis mutandis*, listei de denumiri din anexele I și II la Acordul între Comunitatea Europeană și Statele Unite Mexicane privind recunoașterea reciprocă și protecția denumirilor de băuturi spirtoase, încheiat la Bruxelles la 27 mai 1997, denumit în continuare „Acordul privind băuturile spirtoase”.

ARTICOLUL 25.35

Modificarea listei indicațiilor geografice

(1) În conformitate cu articolul 25.42, Consiliul pentru comerț poate decide să modifice anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) prin adăugarea sau corectarea unor indicații geografice sau prin eliminarea indicațiilor geografice care au încetat să mai fie protejate sau care au fost scoase din uz în locul lor de origine. Deciziile respective sunt pregătite de Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală.

(2) Noile indicații geografice se adaugă printr-o decizie a Consiliului pentru comerț după examinarea denumirilor prezentate și după finalizarea procedurii de opoziție menționate la articolul 25.33.

(3) Consiliul pentru comerț poate modifica printr-o decizie anexele I și II la Acordul privind băuturile spirtoase, în conformitate cu procedura menționată la articolul 25.33, în cazul indicațiilor geografice noi.

ARTICOLUL 25.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

(1) O indicație geografică protejată în temeiul prezentei subsecțiuni poate fi utilizată de orice operator care comercializează un produs care respectă specificațiile tehnice corespunzătoare.

(2) Din momentul în care o indicație geografică este protejată în temeiul prezentei subsecțiuni, utilizarea indicației geografice protejate nu mai face obiectul niciunei înregistrări a utilizatorilor sau al altor cerințe.

(3) Indicațiile, abrevierile și simbolurile referitoare la o indicație geografică pot fi utilizate numai pentru produsul protejat sau înregistrat pe teritoriul respectiv și produs în conformitate cu specificațiile tehnice corespunzătoare.

ARTICOLUL 25.37

Relația dintre mărci și indicațiile geografice

(1) Prezenta subsecțiune nu aduce atingere drepturilor conferite de o marcă anterioară solicitată sau înregistrată cu bună-credință sau dobândită prin utilizarea cu bună-credință pe teritoriul unei părți. Ca excepție limitată de la drepturile conferite de o marcă, în anumite circumstanțe, este posibil ca o marcă anterioară să nu confere titularului său dreptul de a împiedica acordarea protecției sau utilizarea unei indicații geografice înregistrate pe teritoriul părții în care marca este solicitată, înregistrată sau utilizată. Protecția indicației geografice înregistrate nu limitează în niciun alt mod drepturile conferite de marca respectivă, inclusiv posibilitatea de a solicita reînnoiri sau variații ale unui semn distinctiv, cu condiția ca modificarea să nu constituie un act de concurență neloială.

(2) O parte nu este obligată să protejeze o denumire ca indicație geografică în temeiul articolului 25.34 dacă, având în vedere reputația și renumele unei mărci, precum și durata utilizării acesteia, denumirea respectivă este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata identitate a produsului.

(3) Sub rezerva articolului 25.39 și în temeiul articolului 22 alineatul (3) din Acordul TRIPS, în ceea ce privește indicațiile geografice enumerate în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) și care rămân protejate ca indicații geografice de către partea de origine, o parte refuză sau anulează din oficiu, dacă legislația sa permite acest lucru, sau la cererea unei părți interesate, înregistrarea unei mărci comerciale, cu condiția ca:

(a) înregistrarea mărcii pentru produse să fie incompatibilă cu articolul 25.34;

(b) marca să se refere la același produs sau la un produs similar;

(c) marca să se refere la produse care nu au originea indicației geografice în cauză și

(d) cererea de înregistrare a mărcii să fie depusă după data depunerii cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul părții în cauză.

(4) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 25.32, data depunerii cererii de protecție menționate la alineatul (3) litera (d) este data semnării prezentului acord.

(5) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 25.35, data depunerii cererii de protecție este data publicării indicației geografice în procedura de opoziție.

(6) Protecția acordată indicațiilor geografice enumerate în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) începe cel mai devreme la data intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 25.38

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte asigură respectarea protecției prevăzute la articolele 25.34-25.37 prin proceduri administrative sau judiciare adecvate, în conformitate cu legislația și practicile sale. Autoritățile competente asigură respectarea acestei protecții în oricare dintre următoarele moduri sau în ambele moduri:

(a) din proprie inițiativă sau

(b) la cererea unei părți interesate.

ARTICOLUL 25.39

Reguli generale

(1) O parte nu este obligată să protejeze ca indicație geografică o denumire în temeiul prezentei subsecțiuni dacă denumirea respectivă este în contradicție cu denumirea unui soi de plante sau a unei rase de animale și, în consecință, este probabil să inducă în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.

(2) O denumire omonimă care este susceptibilă să inducă în eroare consumatorul făcându-l să creadă că produsul provine dintr-un alt teritoriu nu se înregistrează ca indicație geografică, chiar dacă denumirea este exactă în ceea ce privește teritoriul, regiunea sau localitatea din care este originar produsul în cauză. Fără a aduce atingere articolului 23 din Acordul TRIPS, părțile decid împreună condițiile practice care vor permite diferențierea indicațiilor geografice omonime sau parțial omonime, ținând seama de necesitatea de a asigura un tratament echitabil al producătorilor în cauză și de a evita inducerea în eroare a consumatorilor.

(3) În cazul în care, în contextul negocierilor bilaterale cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice a respectivei țări terțe care este omonimă sau parțial omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca denumirea respectivă să fie protejată.

(4) O specificație tehnică menționată în prezenta subsecțiune se aprobă, inclusiv eventualele modificări, de către autoritățile părții de pe teritoriul căreia provine produsul.

ARTICOLUL 25.40

Excepții

(1) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu obligă o parte să aplice dispozițiile acesteia în ceea ce privește o indicație geografică sau o denumire individuală cuprinsă într-o indicație geografică cu mai multe componente a celeilalte părți pentru produse sau servicii a căror indicație relevantă este identică cu termenul uzual folosit în limbajul curent ca denumire comună pentru astfel de produse sau servicii pe teritoriul părții respective.

(2) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține un termen uzual folosit în limbajul curent ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar conține termenul respectiv, dispozițiile prezentei subsecțiuni nu aduc atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza termenul în asociere cu produsul respectiv pe teritoriul părții în cauză.

(3) Pentru a stabili dacă un termen este termenul uzual în limbajul curent ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți, autoritățile părții respective sunt abilitate să ia în considerare modul în care consumatorii înțeleg termenul respectiv pe teritoriul său. Printre factorii relevanți pentru modul în care îl înțeleg consumatorii se pot număra următorii:

(a) dacă termenul este utilizat pentru a face referire la tipul de produs în cauză, astfel cum este indicat de surse pertinente, precum dicționare, ziare și site-uri relevante și

(b) modul în care produsul la care se referă termenul este comercializat și utilizat în schimburile comerciale pe teritoriul părții în cauză[105].

(4) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea pe teritoriul unei părți, cu privire la orice produs, a unei denumiri uzuale a unui soi de plante sau a unei rase de animale existente pe teritoriul părții respective la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(5) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi, în cursul comercializării, numele propriu sau al predecesorului său, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit într-un mod menit să inducă în eroare publicul.

ARTICOLUL 25.41

Încorporarea acordului existent

(1) Acordul privind băuturile spirtoase este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis*[106].

[105] În sensul prezentului alineat, autoritățile unei părți pot lua în considerare, după caz, dacă termenul este utilizat în standardele internaționale relevante recunoscute de către partea în cauză pentru a desemna un tip sau o clasă de produse de pe teritoriul părții.

[106] Pentru mai multă certitudine, sunt incluse toate modificările anterioare și viitoare ale Acordului privind băuturile spirtoase.

(2) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală instituit prin articolul 33.4. (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1) litera (k) înlocuiește Comitetul mixt instituit prin articolul 17 din Acordul privind băuturile spirtoase și îndeplinește funcțiile prevăzute la articolul respectiv.

ARTICOLUL 25.42

Cooperare

(1) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală instituit în temeiul articolului 33.4. (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1) litera (k) este forumul adecvat pentru monitorizarea punerii în aplicare și a administrării prezentei subsecțiuni.

(2) Părțile își notifică reciproc faptul că o indicație geografică enumerată în anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice) a încetat să mai fie protejată pe teritoriul părții în cauză. În urma unei astfel de notificări, Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală pregătește pentru Consiliul pentru comerț decizia de modificare a anexei 25-B (Lista indicațiilor geografice) în conformitate cu procedurile prevăzute în prezentul acord.

(3) O parte poate, fie direct, fie prin intermediul Subcomitetului pentru proprietatea intelectuală, să solicite celeilalte părți să furnizeze informații referitoare la specificațiile tehnice și la modificările aduse acestora.

(4) Fiecare parte poate face publice specificațiile tehnice corespunzătoare indicațiilor geografice ale celeilalte părți protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, în limba spaniolă sau engleză[107].

(5) Orice chestiune care decurge din specificațiile tehnice ale indicațiilor geografice protejate este tratată de Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală.

ARTICOLUL 25.43

Protecția în temeiul legislației unei părți

Prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului titularului unei indicații geografice de pe teritoriul uneia dintre părți de a solicita recunoașterea și protecția unei indicații geografice pe teritoriul celeilalte părți în temeiul legislației părții respective.

[107] Mexicul poate pune aceste specificații tehnice la dispoziția publicului în limba spaniolă sau engleză.

SUBSECȚIUNEA B.5

Brevete

ARTICOLUL 25.44

Acorduri internaționale

Fiecare parte aderă la Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, încheiat la Washington la 19 iunie 1970, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979 și ultima dată la 3 octombrie 2001, și recunoaște importanța adoptării sau menținerii unor standarde procedurale conforme cu Tratatul privind dreptul brevetelor, adoptat la Geneva la 1 iunie 2000.

ARTICOLUL 25.45

Brevetele și sănătatea publică

(1) Drepturile și obligațiile stabilite în prezenta subsecțiune nu împiedică și nu trebuie să împiedice niciuna dintre părți să ia măsuri pentru a proteja sănătatea publică. Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la Doha la data de 14 noiembrie 2001 (denumită în continuare „Declarația de la Doha”) și își reafirmă angajamentul față de aceasta. În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezenta subsecțiune, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.

(2) Părțile contribuie la punerea în aplicare și la respectarea deciziei Consiliului General al OMC din 30 august 2003 privind punerea în aplicare a punctului 6 din Declarația de la Doha, precum și a Protocolului din 6 decembrie 2005 de modificare a Acordului TRIPS.

ARTICOLUL 25.46

Protecție suplimentară în cazul întârzierilor în acordarea aprobării de comercializare pentru produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice[108]

(1) Părțile recunosc că produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice[109], protejate de un brevet pe teritoriile lor pot să facă obiectul unei proceduri de aprobare administrativă[110] înainte de introducerea pe piață. Ele recunosc că perioada cuprinsă între depunerea cererii de brevet și aprobarea introducerii produsului pe piețele lor, astfel cum este definită în acest scop în legislația relevantă a unei părți, poate să reducă perioada protecției efective în temeiul brevetului.

---

108 Mexicul pune în aplicare obligațiile prevăzute la prezentul articol în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

109 Fiecare parte stabilește produsele care intră sub incidența termenilor „produse farmaceutice” și „produse biologice” în conformitate cu legislația sa în vigoare la 21 aprilie 2018.

110 Pentru mai multă certitudine, termenul „aprobare a comercializării” este echivalent cu termenul „autorizație de comercializare”.

(2) Fiecare parte prevede un mecanism adecvat și eficace de a oferi o compensare titularului brevetului pentru reducerea perioadei efective de valabilitate a brevetului care rezultă din întârzieri nerezonabile[111] în acordarea primei aprobări de comercializare pe teritoriul său. Această compensare ia forma unei protecții *sui generis* suplimentare, egală cu perioada cu care este depășită perioada de doi ani menționată în nota de subsol. Durata maximă a acestei protecții suplimentare nu depășește cinci ani[112].

(3) Ca alternativă la alineatul (2), o parte poate oferi o prelungire, de maximum cinci ani[113], a duratei drepturilor conferite prin brevet drept compensație acordată titularului brevetului pentru reducerea duratei efective a brevetului ca urmare a procedurii de aprobare a comercializării. Această prelungire a duratei intră în vigoare la sfârșitul duratei legale a brevetului pentru o perioadă egală cu perioada scursă între data depunerii cererii de brevet și data primei aprobări de introducere pe piață a produsului pe teritoriul părții respective, redusă cu o perioadă de cinci ani.

---

111 În sensul prezentului articol, o întârziere nerezonabilă înseamnă cel puțin o întârziere de peste doi ani în oferirea primului răspuns solicitantului începând de la data depunerii cererii de acordare a aprobării comercializării. La stabilirea acestei întârzieri nu este necesar să fie luate în considerare întârzierile apărute în acordarea unei aprobări a comercializării din cauza unor perioade imputabile solicitantului sau a oricărei perioade care nu depinde de autoritatea competentă în materie de aprobare a comercializării.

112 În cazul în care una dintre părți respectă prezentul alineat, partea respectivă nu este obligată să respecte alternativa prevăzută la alineatul (3).

113 Această perioadă poate fi prelungită cu șase luni în cazul produselor farmaceutice dacă au fost efectuate studii pediatrice, iar rezultatele studiilor respective sunt reflectate în informațiile referitoare la produs.

(4) La punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate stabili condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să respecte în continuare prezentul articol.

(5) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prelucra cererile de aprobare a comercializării produselor farmaceutice în mod eficient și în timp util, în vederea evitării întârzierilor nerezonabile sau inutile. Pentru a evita întârzierile nerezonabile, o parte poate adopta sau menține proceduri care accelerează prelucrarea cererilor de aprobare a comercializării.

SUBSECȚIUNEA B.6

Soiuri de plante

ARTICOLUL 25.47

Acorduri internaționale

Fiecare parte protejează drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante, în conformitate cu Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, adoptată la Paris la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Geneva la 19 martie 1991, inclusiv excepțiile de la dreptul amelioratorului prevăzute la articolul 15 din convenția respectivă, și cooperează pentru a promova și a asigura respectarea acestor drepturi[114].

[114] Mexicul pune în aplicare această dispoziție în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

SUBSECȚIUNEA B.7

Protecția informațiilor nedivulgate

ARTICOLUL 25.48

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

(1) În cursul asigurării unei protecții eficiente împotriva concurenței neloiale, astfel cum se prevede la articolul 10bis din Convenția de la Paris, fiecare parte furnizează mijloacele juridice, inclusiv proceduri judiciare administrative sau civile[115], pentru ca orice persoană să împiedice divulgarea secretelor comerciale către alte persoane, dobândirea sau utilizarea acestora de către terți fără consimțământul persoanei care deține în mod legal controlul asupra informațiilor, într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale[116]. În sensul prezentei subsecțiuni, secretele comerciale includ informațiile nedivulgate prevăzute la articolul 39 alineatul (2) din Acordul TRIPS.

---

115 Pentru mai multă certitudine, o parte poate furniza mijloacele juridice respective prin intermediul procedurilor penale în conformitate cu legislația sa.

116 O parte poate lua în considerare să nu aplice aceste proceduri dacă faptele contrare practicilor comerciale loiale sunt săvârșite, în conformitate cu legislația sa, pentru a dezvălui abateri, fapte reprobabile sau activități ilegale sau în scopul protejării unui interes legitim recunoscut de legislația sa.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, o parte consideră că sunt contrare practicilor comerciale loiale cel puțin următoarele fapte:

(a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta sau

(b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial fără consimțământul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită de o persoană care a dobândit secretul comercial în mod ilegal sau cu încălcarea unui acord de confidențialitate sau a oricărei alte obligații de a nu divulga secretul comercial sau de a limita utilizarea acestuia[117,118].

---

117 Pentru mai multă certitudine, încălcarea unei obligații de a limita utilizarea unui secret comercial se numără printre criteriile prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți.

118 Pentru mai multă certitudine, Uniunea Europeană consideră că următoarele situații nu intră sub incidența alineatului (2):
(a) descoperirea sau crearea independentă, de către o persoană, a informațiilor relevante;
(b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia acestuia și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;
(c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații, impusă sau permisă de legislația unei părți;
(d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor lor dobândite în mod onest în cursul desfășurării normale a activității lor profesionale sau
(e) divulgarea de informații în exercitarea dreptului la libera expresie și la libera informare.

ARTICOLUL 25.49

Proceduri judiciare administrative sau civile privind secretele comerciale

(1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile menționate la articolul 25.48 alineatul (1) sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care au luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

(2) În cadrul procedurilor menționate la articolul 25.48 alineatul (1), fiecare parte prevede că autoritățile sale competente sunt abilitate cel puțin să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricărui secret comercial sau presupus secret comercial prezentat în cadrul procedurilor. Astfel de măsuri specifice pot include, în conformitate cu legislația fiecărei părți, posibilitatea de a restricționa accesul la anumite documente, integral sau parțial, de a restricționa accesul la audieri și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora, precum și de a pune la dispoziție o versiune neconfidențială a hotărârilor judecătorești din care au fost eliminate sau ocultate fragmentele care conțin secrete comerciale.

ARTICOLUL 25.50

Protecția datelor nedivulgate referitoare la
produsele farmaceutice, inclusiv la produsele biologice[119]

(1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru aprobarea comercializării[120] unor produse farmaceutice noi, inclusiv a unor produse biologice noi[121], prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate provenite din teste preclinice sau studii clinice intervenționale, necesare pentru a determina dacă utilizarea produselor respective este sigură și eficientă, partea respectivă protejează aceste date împotriva divulgării către terți, dacă generarea datelor implică un efort considerabil, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.

---

119 Mexicul pune în aplicare această obligație în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

120 În sensul prezentului articol, termenul „nou” implică faptul că produsele conțin o entitate chimică nouă care nu fusese aprobată anterior pe teritoriul părții sau se referă la un produs biologic sau biotehnologic nou care nu fusese aprobat anterior pe teritoriul părții.

121 Fiecare parte stabilește produsele care intră sub incidența termenilor „produse farmaceutice” și „produse biologice” în conformitate cu legislația sa în vigoare la 21 aprilie 2018.

(2) Pentru produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice, niciuna dintre părți nu acordă unor terți o aprobare a comercializării care le-ar permite acestora, fără consimțământul persoanei care a prezentat anterior datele menționate la alineatul (1), să comercializeze produsul[122] pe baza acestor date sau a aprobării comercializării acordate persoanei care a furnizat datele respective[123], timp de cel puțin șase ani de la data[124] aprobării comercializării noului produs pe teritoriul părții în cauză[125].

(3) Nu există nicio limitare pentru niciuna dintre părți cu privire la punerea în aplicare a unor proceduri de autorizare simplificate pentru astfel de produse pe baza studiilor de bioechivalență și de biodisponibilitate.

---

122 În sensul prezentului alineat, o parte poate prevedea ca termenul „produs” să se refere la același produs sau la un produs similar.

123 Pentru mai multă certitudine, sunt incluse și datele furnizate pentru autorizațiile acordate persoanei care a furnizat aceste informații pe teritoriul părților și al țărilor terțe.

124 Pentru mai multă certitudine, o parte poate limita perioada de protecție acordată în temeiul prezentului alineat la șase ani.

125 O parte poate să prevadă că, pentru produsele biologice, protecția datelor nedivulgate menționată la prezentul articol se aplică numai primei aprobări a comercializării noului produs biologic.

ARTICOLUL 25.51

Protecția datelor nedivulgate referitoare la produsele de protecție a plantelor[126]

(1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru aprobarea comercializării[127] unui produs farmaceutic nou[128], prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate privind siguranța sau eficacitatea produsului[129], partea respectivă protejează datele împotriva divulgării către terți, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.

---

126 Mexicul pune în aplicare această obligație în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

127 În sensul prezentului articol, termenul „aprobare a comercializării” este sinonim cu „aprobare sanitară” în temeiul legislației unei părți.

128 În sensul prezentului articol, termenul „nou” implică faptul că produsul conține o entitate chimică nouă, care nu a fost aprobată anterior pe teritoriul părții în cauză.

129 Pentru mai multă certitudine, prezentul articol se aplică în cazurile în care partea solicită prezentarea unor teste nedivulgate sau a altor date nedivulgate privind doar siguranța produsului, doar eficacitatea acestuia sau ambele.

(2) Pentru produsele de protecție a plantelor, niciuna dintre părți nu acordă unor terți o aprobare a comercializării care le-ar permite acestora, fără consimțământul persoanei care a prezentat anterior datele menționate la alineatul (1), să comercializeze produsul pe baza datelor respective sau a aprobării comercializării acordate persoanei care a furnizat datele respective, timp de cel puțin 10 ani[130] de la data aprobării comercializării noului produs pe teritoriul părții în cauză.

(3) Fiecare parte stabilește norme pentru a se evita repetarea testelor pe animale vertebrate.

(4) Nu există nicio limitare pentru niciuna dintre părți cu privire la punerea în aplicare a unor proceduri de autorizare simplificate pentru astfel de produse pe baza unor studii de echivalență.

130 Pentru mai multă certitudine, o parte poate limita perioada de protecție acordată în temeiul prezentului articol la 10 ani.

SECȚIUNEA C

Asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

SUBSECȚIUNEA C.1

Dispoziții generale

ARTICOLUL 25.52

Obligații generale

(1) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în temeiul Acordului TRIPS, în special al părții III a acestuia. Fiecare parte prevede măsurile complementare, procedurile și măsurile reparatorii în temeiul prezentei secțiuni care sunt necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii respective trebuie să fie corecte și echitabile și să nu presupună o complexitate inutilă sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate.

(2) Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii menționate la alineatul (1) trebuie să fie, de asemenea, eficace, proporționale și disuasive și să se aplice de așa manieră încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.

(3) Prezenta secțiune nu creează nicio obligație pentru o parte de a institui un sistem judiciar pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală diferit de cel pentru asigurarea respectării legii în general și nici nu afectează capacitatea unei părți de a asigura respectarea legislației sale în general. Prezenta subsecțiune nu creează nicio obligație cu privire la modul în care o parte repartizează resursele între asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și asigurarea respectării legii în general.

ARTICOLUL 25.53

Persoanele autorizate să solicite aplicarea de măsuri, proceduri și măsuri reparatorii

Fiecare parte recunoaște ca persoane eligibile să solicite aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii menționate în prezenta secțiune și în partea III a Acordului TRIPS următoarele categorii:

(a) titularii de drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația sa;

(b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze drepturile de proprietate intelectuală respective, în special beneficiarii de licențe, în măsura în care acest lucru este permis și conform cu legislația sa;

(c) organismele de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația sa și

(d) organismele de apărare a intereselor profesionale care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și conform cu legislația sa.

SUBSECȚIUNEA C.2

Proceduri civile și administrative pentru asigurarea respectării normelor

ARTICOLUL 25.54

Mijloace de probă

(1) Fiecare parte se asigură că, încă înainte de începutul procedurilor de examinare pe fond a cauzei, la cererea unei părți care a prezentat mijloace de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale de a fi încălcat, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună adoptarea de măsuri provizorii prompte și eficace pentru a conserva mijloacele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

(2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea materialelor și a echipamentelor utilizate pentru a produce sau a distribui aceste bunuri, precum și a documentelor referitoare la acestea.

(3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a conferi autorităților sale judiciare competente abilitarea de a dispune, în cazurile în care un drept de proprietate intelectuală este încălcat la scară comercială, dacă este cazul și la cererea uneia dintre părțile la procedură, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva asigurării protecției informațiilor confidențiale[131].

[131] Mexicul poate limita această abilitare la procedurile penale, în conformitate cu legislația sa.

ARTICOLUL 25.55

Dreptul la informare

(1) Fiecare parte se asigură că, în procedurile referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună ca autorul încălcării sau orice altă persoană care face parte din procedură sau este martor în cadrul acesteia să furnizeze informațiile privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încalcă un drept de proprietate intelectuală[132].

[132] Uniunea Europeană poate decide că:
(a) „orice altă persoană” înseamnă o persoană:
(i) despre care s-a constatat că deține în scop comercial bunuri care aduc atingere unui drept;
(ii) despre care s-a constatat că folosește în scop comercial servicii care aduc atingere unui drept;
(iii) despre care s-a constatat că prestează în scop comercial servicii utilizate în cadrul unor activități care aduc atingere unui drept sau
(iv) care a fost indicată de către persoana menționată la punctele (i)-(iii) ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuirea unor produse care aduc atingere unui drept sau în furnizarea unor servicii care aduc atingere unui drept;
(b) prin „informație” se înțelege, după caz:
(i) numele și adresele producătorilor, ale fabricanților, ale distribuitorilor, ale furnizorilor și ale altor deținători anteriori ai mărfurilor sau ai serviciilor, precum și ale angrosiștilor și ale vânzătorilor cu amănuntul destinatari; sau
(ii) informațiile privind cantitățile produse, fabricate, livrate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru mărfurile sau serviciile respective.

(2) Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere altor dispoziții ale legislației unei părți care:

(a) acordă titularului de drepturi dreptul de a primi informații suplimentare;

(b) reglementează utilizarea în proceduri civile sau penale a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;

(c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;

(d) oferă posibilitatea de a refuza furnizarea de informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască propria sa participare sau pe cea a rudelor sale apropiate la o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală sau

(e) reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

ARTICOLUL 25.56

Măsuri provizorii și de precauție

(1) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare, la cererea reclamantului, sunt abilitate să emită împotriva presupusului autor al încălcării o ordonanță președințială menită să prevină orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală sau să interzică, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unor daune cominatorii, dacă legislația sa prevede acest lucru, ca presupusele încălcări ale dreptului respectiv să continue sau să condiționeze continuarea lor de furnizarea unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului. De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială, în aceleași condiții, și împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de către un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală. În sensul prezentului articol, termenul „intermediari” include furnizorii de servicii de internet.

(2) De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială în vederea confiscării sau a predării bunurilor asupra cărora există o suspiciune privind încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, astfel încât să se împiedice introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.

(3) Fiecare parte se asigură că, în cazul unei presupuse încălcări, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile ale presupusului autor al încălcării, inclusiv blocarea conturilor sale bancare și a altor active. În acest scop, autoritățile competente pot dispune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante[133].

ARTICOLUL 25.57

Măsuri reparatorii

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a bunurilor despre care s-a constatat că încalcă un drept de proprietate intelectuală. Fiecare parte se asigură că, dacă este cazul, autoritățile judiciare competente pot dispune și distrugerea materialelor și a echipamentelor utilizate preponderent pentru crearea sau fabricarea bunurilor respective.

[133] Mexicul poate limita abilitarea de a dispune comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale la procedurile penale, în conformitate cu legislația sa. Fiecare parte poate limita această abilitare la încălcările comise la scară comercială și la situațiile în care solicitantul demonstrează existența unor circumstanțe care ar putea pune în pericol recuperarea prejudiciului.

(2) Atunci când se examinează o cerere de măsuri reparatorii, se iau în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

ARTICOLUL 25.58

Ordonanțe prezidențiale

Fiecare parte se asigură că, dacă o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să emită o ordonanță prezidențială de interzicere a continuării încălcării împotriva autorului încălcării, precum și împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.59

Daune-interese

(1) Fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare au cel puțin competența de a dispune ca autorul încălcării care, cu bună știință sau având motive rezonabile să știe, s-a implicat în activități care încalcă drepturile de proprietate intelectuală să plătească titularului de drepturi daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul pe care titularul dreptului l-a suferit ca urmare a încălcării dreptului său de proprietate intelectuală[134].

(2) La stabilirea valorii daunelor-interese în temeiul alineatului (1), autoritățile judiciare ale fiecărei părți țin seama de toate aspectele adecvate și sunt abilitate să ia în considerare, printre altele, orice măsură legitimă a valorii pe care titularul de drepturi o prezintă, inclusiv pierderea de profit, valoarea bunurilor sau a serviciilor care fac obiectul încălcării, măsurată prin prețul pieței sau prin prețul de vânzare cu amănuntul sugerat.

(3) Fiecare parte prevede că, cel puțin în cazurile de încălcare a drepturilor de autor sau a drepturilor conexe și de contrafacere a mărcilor, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună ca autorul încălcării, cel puțin în cazurile menționate la alineatul (1), să plătească titularului de drepturi profiturile obținute de autorul încălcării care pot fi atribuite încălcării. O parte poate respecta prezentul alineat prin prezumția că profiturile respective corespund daunelor-interese menționate la alineatul (1).

---

134 O parte poate să prevadă că inițierea unei proceduri de solicitare de daune-interese nu face obiectul unei constatări definitive a unei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală.

(4) Fiecare parte poate să prevadă că autoritățile judiciare pot dispune în favoarea părții prejudiciate recuperarea profiturilor sau plata de daune-interese, care pot fi prestabilite, în cazul în care autorul încălcării a săvârșit încălcarea nefiind în cunoștință de cauză sau neavând motive rezonabile să știe.

ARTICOLUL 25.60

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte se asigură că, în general, partea care cade în pretenții suportă cheltuielile de judecată rezonabile și proporționale, precum și alte cheltuieli efectuate de partea care a avut câștig de cauză, cu excepția situației în care principiile de echitate nu permit acest lucru.

ARTICOLUL 25.61

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fără a aduce atingere legislației sale care reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau protecția datelor cu caracter personal, fiecare parte se asigură că, în cadrul procedurilor judiciare referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare competente sunt abilitate să dispună, la cererea reclamantului, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor cu privire la hotărâre, inclusiv afișarea și publicarea integrală sau parțială a acesteia.

ARTICOLUL 25.62

Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului

(1) Fiecare parte recunoaște că, în scopul aplicării măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii prevăzute în prezenta subsecțiune, până la proba contrară, este suficient ca numele unui autor al unei opere literare sau artistice să apară pe operă în modul obișnuit pentru ca autorul să fie considerat ca atare și, în consecință, să aibă dreptul de a iniția proceduri împotriva nerespectării drepturilor.

(2) Alineatul (1) se aplică *mutatis mutandis* titularilor de drepturi conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul protejat de acestea.

ARTICOLUL 25.63

Proceduri administrative

În măsura în care, ca urmare a unor proceduri administrative pe fondul cauzei, poate fi dispusă o măsură reparatorie civilă pe fondul cauzei, aceste proceduri respectă principii echivalente, în esență, cu cele enunțate în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.64

Inițiative voluntare ale părților interesate

Fiecare parte depune eforturi pentru a facilita inițiative voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul online și pe alte piețe, care să se axeze pe probleme concrete și să caute soluții practice realiste, echilibrate, proporționale și echitabile pentru toate părțile implicate.

SECȚIUNEA D

Asigurarea respectării legislației la frontiere

ARTICOLUL 25.65

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

La punerea în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentului acord, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în temeiul GATT și al Acordului TRIPS și, în special, al articolului 41 și al secțiunii 4 din partea III a Acordului TRIPS.

ARTICOLUL 25.66

Măsuri de asigurare a respectării legislației la frontieră în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală

(1) Fiecare parte trebuie să dispună de proceduri care să permită distrugerea bunurilor care încalcă drepturile de proprietate intelectuală, în conformitate cu articolele 46 și 59 din Acordul TRIPS.

(2) În ceea ce privește bunurile aflate sub control vamal, fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale sunt active, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative și în coordonare cu alte autorități relevante, în ceea ce privește urmărirea și identificarea transporturilor care conțin mărfuri suspectate de încălcarea drepturilor legate de mărci, a drepturilor de autor sau a altor drepturi de proprietate intelectuală. Cel puțin în ceea ce privește mărfurile de import, aceste activități ar trebui să fie efectuate pe baza unei analize a riscurilor.

(3) Fiecare parte adoptă și menține o bază de date electronică gestionată la nivel central privind cel puțin mărcile și desenele și modelele industriale, care servește drept instrument relevant pentru cooperarea dintre autoritățile competente și titularii de drepturi, în mod gratuit, și pentru furnizarea de informații pentru analiza riscurilor. Fiecare parte depune eforturi pentru a extinde baza de date electronică pentru analiza riscurilor la alte drepturi de proprietate intelectuală.

(4) Fiecare parte se asigură că informațiile furnizate de titularul de drepturi sunt incluse automat în baza de date electronică, cu condiția ca acestea să respecte cerințele relevante, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative. Validarea informațiilor furnizate de un titular de drepturi se face automat sau într-un termen rezonabil de către autoritățile competente ale fiecărei părți.

(5) Părțile recunosc avantajele menținerii și îmbunătățirii unei baze de date electronice, cu scopul de a contribui la depistarea încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală și de a furniza elemente pentru inițierea procedurii de suspendare sau reținere a bunurilor aflate sub control vamal.

(6) Fiecare parte prevede că autoritățile sale vamale pot acționa din proprie inițiativă pentru a suspenda temporar eliberarea sau deținerea bunurilor suspectate a aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală ori pentru a informa titularul de drepturi sau autoritățile relevante cu scopul de a le permite să evalueze necesitatea inițierii unei proceduri care ar putea duce la suspendarea sau deținerea bunurilor respective.

(7) Părțile sunt încurajate să dispună de proceduri care să permită distrugerea rapidă a mărcilor contrafăcute și a mărfurilor piratate transmise prin mesageria poștală sau prin serviciile de curierat.

(8) Autoritățile vamale ale fiecărei părți întreține un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării legislației în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală menționate la prezentul articol.

(9) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu bunuri suspectate a aduce atingere drepturilor de proprietate intelectuală și, în special, fac schimb de informații cu privire la acest comerț, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele lor administrative.

(10) Părțile fac schimb periodic de informații cu privire la punerea în aplicare și administrarea corespunzătoare a prezentului articol.

SECȚIUNEA E

Dispoziții finale

ARTICOLUL 25.67

Cooperare și transparență

(1) Părțile cooperează în vederea sprijinirii punerii în aplicare a prezentului capitol.

(2) Domeniile de cooperare includ următoarele activități, fără a se limita la acestea:

(a) schimbul de informații privind evoluțiile politicii interne și internaționale privind drepturile de proprietate intelectuală;

(b) schimbul de informații privind actele cu putere de lege și normele administrative ale părților în materie de proprietate intelectuală, inclusiv inițiativele sau modificările;

(c) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;

(d) coordonarea pentru prevenirea comerțului cu mărfuri contrafăcute, inclusiv cu țările terțe;

(e) asistența tehnică, consolidarea capacităților, schimbul de personal și formarea personalului;

(f) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;

(g) educarea și sensibilizarea cu privire la drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv impactul încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală asupra economiei și a siguranței consumatorilor;

(h) îmbunătățirea cooperării instituționale, în special între autoritățile cu competență în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală;

(i) colaborarea cu IMM-urile, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe IMM-uri, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor și

(j) schimbul de informații între părți cu privire la eforturile de facilitare a inițiativelor voluntare ale părților interesate pe teritoriile lor.

(3) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală instituit în temeiul articolului 33.4. (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1) litera (k) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol, precum și orice alte chestiuni relevante.

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală se reunește cel puțin o dată pe an, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(4) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării, în temeiul prezentului capitol, și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

CAPITOLUL 26

COMERȚ ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

ARTICOLUL 26.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

(1) Obiectivul prezentului capitol este de a consolida integrarea dezvoltării durabile în comerțul și investițiile dintre părți, în special prin stabilirea unor principii și acțiuni privind aspectele legate de muncă[135] și de mediu ale dezvoltării durabile cu relevanță specifică în contextul comerțului și al investițiilor.

[135] În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale OIM din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

(2) Părțile reamintesc Agenda 21 și Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea din 1992, adoptată de Conferința ONU privind mediul și dezvoltarea din 1992; Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002; Declarația Organizației Internaționale a Muncii din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni, Geneva, 10 iunie 2008; documentul final al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012, încorporat în Rezoluția 66/288 adoptată de Adunarea Generală a ONU la 27 iulie 2012, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim” și obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) din documentul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă intitulat „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”.

(3) În conformitate cu instrumentele menționate la alineatul (2), părțile promovează:

(a) dezvoltarea durabilă, care cuprinde dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului, toate trei fiind interdependente și consolidându-se reciproc;

(b) dezvoltarea comerțului și a investițiilor internaționale într-un mod care să contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și

(c) creșterea verde și favorabilă incluziunii și economia circulară, pentru a stimula creșterea economică, asigurând în același timp protecția mediului și promovând dezvoltarea socială.

ARTICOLUL 26.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, de a-și stabili nivelurile de protecție internă a mediului și a muncii și de a adopta sau modifica actele cu putere de lege și normele administrative relevante, precum și politicile pe care le consideră adecvate. Aceste niveluri, acte cu putere de lege și norme administrative trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de standardele și acordurile recunoscute la nivel internațional menționate la articolele 26.3 și 26.4.

(2) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante, precum și politicile sale prevăd și încurajează niveluri ridicate de protecție a mediului și a muncii și continuă să depună eforturi pentru a îmbunătăți aceste acte cu putere de lege și norme administrative, precum și politicile și nivelurile de protecție care stau la baza acestora.

(3) Niciuna dintre părți nu ar trebui să diminueze nivelurile de protecție prevăzute în legislația sa în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(4) Niciuna dintre părți nu renunță și nu face derogări și nu se oferă să renunțe sau să facă derogări de la legislația sa în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul și investițiile.

(5) Niciuna dintre părți nu evită să asigure respectarea efectivă a legislației sale în domeniul mediului sau al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

ARTICOLUL 26.3

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

(1) Părțile își reafirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să conducă la ocuparea integrală și productivă a forței de muncă și la o muncă decentă pentru toți, în special pentru femei, tineri și persoane cu handicap.

(2) În conformitate cu Constituția Organizației Internaționale a Muncii, cu Declarația Organizației Internaționale a Muncii cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și cu acțiunile ulterioare acesteia, adoptate la Geneva la 18 iunie 1998 de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 86-a sesiuni, fiecare parte respectă, promovează și pune în aplicare efectiv principiile privind drepturile fundamentale la locul de muncă, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale Organizației Internaționale a Muncii (denumită în continuare „OIM”), care sunt:

(a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului la negociere colectivă al lucrătorilor;

(b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

(c) abolirea efectivă a muncii copiilor; și

(d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie.

(3) În temeiul alineatelor (1) și (2) și subliniind angajamentul părților de a sprijini guvernanța multilaterală, fiecare parte pune în aplicare efectiv convențiile și protocoalele OIM pe care le-a ratificat.

(4) Fiecare parte depune eforturi continue și susținute în vederea ratificării convențiilor fundamentale ale OIM.

(5) Părțile fac schimb periodic de informații referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea convențiilor fundamentale ale OIM și a protocoalelor conexe, precum și a altor convenții sau protocoale ale OIM la care nu au aderat încă și care sunt considerate actualizate de către OIM.

(6) Părțile se consultă, după caz, și ar trebui să coopereze în ceea ce privește aspectele de interes reciproc legate de comerț ale muncii, inclusiv în contextul OIM.

(7) Reamintind Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele de muncă nu ar trebui utilizate în scopuri comerciale protecționiste.

(8) Fiecare parte promovează munca decentă, astfel cum este definită în Declarația OIM din 2008 privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă. Fiecare parte, în conformitate cu condițiile și prioritățile sale, acordă o atenție deosebită:

(a) elaborării și consolidării măsurilor privind securitatea și sănătatea în muncă, inclusiv compensării în caz de accident de muncă sau boală profesională, astfel cum sunt definite în convențiile relevante ale OIM și în alte angajamente internaționale;

(b) asigurării unor condiții de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește salariile și veniturile salariale, programul de lucru și alte condiții de muncă și

(c) menținerii unui sistem eficient de inspecție a muncii, în conformitate cu angajamentele sale internaționale și cu standardele relevante ale OIM.

(9) Fiecare parte se asigură că procedurile sale administrative, judiciare și de dreptul muncii pentru asigurarea respectării legislației sale în domeniul muncii sunt echitabile, accesibile și transparente și permit acțiuni eficace împotriva încălcării drepturilor fundamentale ale lucrătorilor menționate în prezentul capitol.

ARTICOLUL 26.4

Guvernanță și acorduri multilaterale de mediu

(1) Părțile recunosc importanța Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru mediu (UNEA) a Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) și a guvernanței și acordurilor multilaterale în domeniul mediului ca răspuns al comunității internaționale la provocările globale în materie de mediu sau regionale și vizează consolidarea susținerii reciproce între politicile în materie de mediu și comerț.

(2) În temeiul alineatului (1) și pentru a sprijini guvernanța multilaterală în domeniul mediului, fiecare parte pune în aplicare efectiv acordurile multilaterale de mediu, protocoalele și modificările la care a aderat.

(3) Părțile fac schimb periodic de informații cu privire la inițiativele lor respective referitoare la ratificarea acordurilor multilaterale de mediu, inclusiv a protocoalelor și a modificărilor la acestea.

(4) Părțile se consultă, după caz, și ar trebui să coopereze în ceea ce privește aspectele de interes reciproc legate de comerț ale mediului, inclusiv în contextul acordurilor multilaterale de mediu.

(5) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a invoca articolul 32.1 (Excepții de ordin general) în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

ARTICOLUL 26.5

Comerțul și schimbările climatice

(1) Părțile recunosc importanța atingerii obiectivului final al Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC), adoptată la New York la 9 mai 1992, pentru abordarea amenințării stringente a schimbărilor climatice și recunosc rolul comerțului în acest sens.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare efectiv CCONUSC și Acordul de la Paris, inclusiv prin acțiuni care contribuie la punerea în aplicare a contribuțiilor stabilite la nivel național (CSN) în conformitate cu Acordul de la Paris;

(b) promovează contribuția pozitivă a comerțului la tranziția către o economie durabilă cu emisii scăzute de dioxid de carbon și la o dezvoltare rezilientă la schimbările climatice și

(c) promovează creșterea economică verde pe baza unor acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, inclusiv de adaptare ecosistemică la schimbările climatice, energia din surse regenerabile și soluțiile eficiente din punct de vedere energetic.

(3) Părțile ar trebui să coopereze în ceea ce privește chestiunile legate de comerț referitoare la schimbările climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, după caz, inclusiv în cadrul CCONUSC, al OMC și al Protocolului de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon.

ARTICOLUL 26.6

Comerțul și diversitatea biologică

(1) Părțile recunosc importanța conservării și utilizării durabile a diversității biologice și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective, în conformitate cu Convenția privind diversitatea biologică, adoptată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, și cu protocoalele la aceasta, cu Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție (CITES), semnată la Washington D.C. la 3 martie 1973, și cu alte instrumente internaționale relevante la care au aderat, inclusiv cu deciziile și rezoluțiile adoptate în temeiul acestora.

(2) Părțile recunosc că integrarea conservării și a utilizării durabile a diversității biologice în toate sectoarele relevante ale economiei și consolidarea cadrelor juridice, instituționale și de reglementare interne pot contribui la generarea unor efecte pozitive asupra diversității biologice și a serviciilor ecosistemice ale acesteia, precum și la realizarea dezvoltării durabile.

(3) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a comerțului ilegal cu specii sălbatice, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz;

(b) promovează includerea unor specii de animale și plante în apendicele la CITES în cazul în care starea de conservare a speciilor respective este considerată a fi în pericol din cauza comerțului internațional și efectuează reexaminări periodice, care pot contribui la formularea unei recomandări de modificare a apendicelor la CITES, pentru a se asigura că acestea reflectă în mod corespunzător nevoile de conservare ale speciilor care fac obiectul comerțului internațional;

(c) promovează conservarea pe termen lung și utilizarea durabilă a speciilor enumerate în CITES, inclusiv a comerțului legal și trasabil cu acestea, oferind în același timp avantaje părților interesate din lanțul valoric, în special comunităților locale în care sunt obținute speciile enumerate în CITES;

(d) ia măsuri de conservare a diversității biologice atunci când aceasta este supusă unor presiuni legate de comerț și investiții, în special prin măsuri de prevenire a răspândirii speciilor alogene invazive și

(e) fac schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la inițiativele privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale, cu scopul de a promova conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și de a promova acest tip de comerț.

(4) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, inclusiv cu părțile interesate relevante, cu privire la chestiuni legate de comerț și la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, precum și cu privire la combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de faună și floră, inclusiv prin inițiative de reducere a cererii de produse și specimene ilegale din specii sălbatice și de consolidare a cooperării în materie de aplicare a legii și de schimb de informații.

ARTICOLUL 26.7

Comerțul și gestionarea durabilă a pădurilor

(1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) încurajează conservarea și gestionarea durabilă a pădurilor, precum și promovarea comerțului și a consumului de lemn și de produse din lemn provenit din păduri gestionate în mod durabil;

(b) promovează comerțul cu produse forestiere care nu a dus la defrișări sau la degradarea pădurilor;

(c) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatării forestiere ilegale și a comerțului aferent, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz și

(d) face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la inițiative legate de comerț referitoare la guvernanța în domeniul forestier și la conservarea suprafețelor împădurite și cooperează cu cealaltă parte pentru a maximiza impactul pozitiv și pentru a asigura susținerea reciprocă a politicilor lor de interes reciproc.

(3) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și internațional, inclusiv cu părțile interesate relevante, cu privire la chestiuni legate de comerț și de conservarea pădurilor, precum și de gestionarea durabilă a pădurilor.

ARTICOLUL 26.8

Comerțul și gestionarea durabilă
a resurselor biologice marine și a acvaculturii

(1) Părțile recunosc importanța conservării și gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, precum și a promovării unei acvaculturi responsabile și durabile, cu scopul de a asigura condiții economice, de mediu și sociale durabile, precum și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective.

(2) Părțile recunosc că pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (denumit în continuare „pescuit INN”) are un impact negativ asupra comerțului și a mediului și confirmă necesitatea de a lua măsuri pentru a pune capăt pescuitului INN în vederea soluționării problemelor legate de pescuitul excesiv și de utilizarea nedurabilă a resurselor piscicole.

(3) În temeiul alineatelor (1) și (2), fiecare parte:

(a) acționează în conformitate cu principiile prevăzute în Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, adoptată la Montego Bay la 10 decembrie 1982, în Acordul pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, deschis spre semnare la New York la 4 decembrie 1995, în Acordul Organizației pentru Alimentație și Agricultură privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, aprobat la 24 noiembrie 1993 prin Rezoluția 15/93 în cadrul celei de a 27-a sesiuni a Conferinței Organizației pentru Alimentație și Agricultură, în Codul de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc al Organizației pentru Alimentație și Agricultură, adoptat la 31 octombrie 1995 de Conferința Organizației pentru Alimentație și Agricultură și în Acordul Organizației pentru Alimentație și Agricultură privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, aprobat la 22 noiembrie 2009 în cadrul celei de a 36-a sesiuni a Conferinței Organizației pentru Alimentație și Agricultură;

(b) pune în aplicare măsuri de conservare și gestionare pe termen lung și exploatarea durabilă a resurselor marine vii, astfel cum sunt definite în principalele instrumente ale Organizației Națiunilor Unite și ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO) referitoare la aceste chestiuni[136];

(c) participă activ la activitatea organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului în care ambele părți sunt membre, observatori sau părți necontractante cooperante, cu scopul de a asigura exploatarea, gestionarea și conservarea durabilă a resurselor biologice marine și a mediului marin, inclusiv, dacă este cazul, participarea activă la adoptarea măsurilor de gestionare, conservare și control de către respectivele organizații regionale de gestionare a pescuitului și la punerea în aplicare și asigurarea respectării efective a acestora, inclusiv, după caz, la sistemele de documentare sau de certificare a capturilor;

(d) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a pescuitului INN, inclusiv măsuri de excludere a produselor pescuitului INN din fluxurile comerciale, cooperează și face schimb de informații în acest scop și

[136] Aceste instrumente includ, printre altele și în măsura în care se pot aplica: Convenția ONU asupra dreptului mării, Acordul FAO privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, Acordul ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori și Acordul FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

(e) promovează dezvoltarea unei acvaculturi durabile și responsabile, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor prevăzute în Codul de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc al FAO.

(4) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte și în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului și al altor foruri internaționale cu scopul de a realiza o gestionare durabilă a pescuitului.

ARTICOLUL 26.9

Comerțul și gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

(1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă și prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor care să contribuie la crearea unui mediu propice, precum și rolul comerțului în urmărirea obiectivului de gestionare responsabilă a lanțurilor de aprovizionare.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte:

(a) promovează responsabilitatea socială a întreprinderilor și conduita profesională responsabilă, inclusiv prin încurajarea adoptării practicilor relevante de către întreprinderi și

(b) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977, Pactul mondial al ONU și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011.

(3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor sau al conduitei profesionale responsabile, cum ar fi Orientările OCDE privind diligența necesară pentru lanțuri de aprovizionare responsabile, și promovează activități comune în acest sens, inclusiv în ceea ce privește țările terțe. Fiecare parte promovează adoptarea acestor orientări susținute de partea respectivă.

(4) Fiecare parte face schimb de informații și de bune practici și, după caz, cooperează cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiunile reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.10

Alte inițiative legate de comerț și de investiții
care favorizează dezvoltarea durabilă

(1) Părțile își confirmă angajamentul de a consolida contribuția comerțului și a investițiilor la aspectele economice, sociale și de mediu ale obiectivului dezvoltării durabile.

(2) În temeiul alineatului (1), fiecare parte promovează:

(a) politici comerciale și privind investițiile care sprijină obiectivele Agendei OIM privind munca decentă și sunt conforme cu Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă din 2008, inclusiv politici privind salariile, veniturile și programul de lucru, inclusiv protecția socială, securitatea și sănătatea în muncă și alte aspecte legate de condițiile de muncă;

(b) facilitarea comerțului și a investițiilor în bunuri și servicii de mediu, inclusiv a celor de o importanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice, cum ar fi energia durabilă și din surse regenerabile și produsele și serviciile eficiente din punct de vedere energetic, printre altele prin abordarea barierelor netarifare aferente, prin adoptarea unor cadre de politică care să contribuie la implementarea celor mai bune tehnologii disponibile și prin cooperarea în ceea ce privește inițiativele în acest domeniu și

(c) comerțul cu mărfuri care contribuie la crearea unor condiții sociale mai bune și a unor practici ecologice, inclusiv cu mărfuri care fac obiectul unor scheme voluntare de asigurare a caracterului durabil, cum ar fi schemele de comerț echitabil și de comerț etic și etichetele ecologice.

(3) Fiecare parte ar trebui să coopereze cu cealaltă parte la nivel bilateral, regional și internațional cu privire la aspectele reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.11

Informații științifice și tehnice

(1) Atunci când instituie sau pun în aplicare măsuri ce vizează protecția mediului sau securitatea și sănătatea în muncă ce pot afecta comerțul sau investițiile, fiecare parte ține seama de informațiile științifice și tehnice disponibile, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale relevante.

(2) În cazul în care nu există o certitudine științifică deplină și există riscuri de prejudicii grave sau ireversibile aduse mediului sau securității și sănătății în muncă, o parte poate adopta măsuri eficiente din punctul de vedere al costurilor pe baza principiului precauției. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu prezentul acord sau justificate în temeiul acestuia. Acestea trebuie să se bazeze pe informațiile pertinente disponibile și să facă obiectul unei reexaminări periodice în lumina noilor informații științifice.

ARTICOLUL 26.12

Transparența

Atunci când o parte adoptă și pune în aplicare măsuri cu aplicare generală care vizează protecția mediului și a condițiilor de muncă care ar putea avea un impact asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți ori măsuri comerciale sau de investiții care ar putea avea un impact asupra protecției mediului sau a condițiilor de muncă, partea respectivă face acest lucru în conformitate cu capitolul 27 (Transparența) și oferă persoanelor interesate posibilități rezonabile de a-și prezenta opiniile cu privire la măsurile propuse în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative interne.

ARTICOLUL 26.13

Cooperarea privind comerțul și dezvoltarea durabilă

(1) Părțile recunosc importanța cooperării în vederea atingerii obiectivelor prezentului capitol.

(2) Cooperarea menționată la alineatul (1) poate viza domenii precum:

(a) aspectele legate de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forurilor internaționale, inclusiv, în special, OMC, OIM, Adunarea și Programul Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu și acordurile multilaterale de mediu;

(b) impactul legislației și standardelor în domeniul muncii și al mediului asupra comerțului și investițiilor și

(c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului.

(3) Cooperarea menționată la alineatul (1) poate viza, de asemenea, aspectele legate de comerț privind:

(a) convențiile fundamentale, de guvernanță și alte convenții actualizate ale OIM relevante într-un context comercial;

(b) Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv interconexiunile dintre comerț și ocuparea integrală și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social, dezvoltarea competențelor și egalitatea de gen;

(c) acordurile multilaterale de mediu, inclusiv cooperarea vamală și sprijinul reciproc pentru participarea reciprocă la astfel de acorduri;

(d) actualul și viitorul regim internațional privind schimbările climatice, inclusiv mijloacele de promovare a tehnologiilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon și a eficienței energetice, elaborarea și adoptarea unor măsuri de stabilire a prețului carbonului, inclusiv a unor sisteme de comercializare a certificatelor de emisii, abordările privind adaptarea ecosistemică la schimbările climatice și adaptarea gestionării resurselor de apă;

(e) Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon și Amendamentul de la Kigali la acesta, în special:

(i) măsuri de control al producției, al consumului și al comerțului cu substanțe care epuizează stratul de ozon (ODS) și cu hidrofluorocarburi (HFC);

(ii) introducerea unor alternative ecologice;

(iii) actualizarea standardelor și

(iv) combaterea comerțului ilegal cu substanțe reglementate de acordul respectiv;

(f) promovarea unei creșteri verzi favorabile incluziunii și a unei economii circulare;

(g) schemele publice și private transparente de asigurare a durabilității, inclusiv etichetarea ecologică;

(h) protejarea și refacerea ecosistemelor, accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora, în conformitate cu Protocolul de la Nagoya referitor la accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea acestora la Convenția privind diversitatea biologică, adoptat la Nagoya la 29 octombrie 2010, precum și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora și instrumentele economice conexe;

(i) responsabilitatea socială a întreprinderilor, conduita profesională responsabilă și gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare globale, inclusiv în ceea ce privește aderarea, punerea în aplicare și diseminarea instrumentelor convenite la nivel internațional;

(j) buna gestionare a substanțelor chimice și a deșeurilor;

(k) promovarea conservării și a utilizării durabile a diversității biologice, inclusiv prin combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice, astfel cum se menționează la articolul 26.6;

(l) promovarea conservării și a gestionării durabile a pădurilor în vederea stopării defrișărilor și a exploatării forestiere ilegale, inclusiv promovarea comerțului cu produse forestiere care nu a dus la defrișări sau la degradarea pădurilor, astfel cum se menționează la articolul 26.7 și

(m) promovarea practicilor de pescuit durabile și a comerțului cu produse pescărești gestionate în mod durabil, precum și protejarea și refacerea mediului marin, astfel cum se menționează la articolul 26.8.

ARTICOLUL 26.14

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă

(1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit prin articolul 33.4. (Subcomitete și alte organisme) alineatul (1) litera (l) se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, iar ulterior atunci când este necesar în conformitate cu articolul 33.4. (Subcomitete și alte organisme) alineatul (3).

(2) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă:

(a) facilitează și monitorizează punerea în aplicare efectivă și administrarea prezentului capitol, inclusiv activitățile de cooperare întreprinse în temeiul prezentului capitol;

(b) îndeplinește sarcinile menționate la articolele 26.17-26.19;

(c) face recomandări Comitetului pentru comerț, inclusiv în ceea ce privește subiectele de discuție cu Grupul consultativ intern și cu Forumul societății civile, menționate la articolele 33.5 (Grupurile consultative interne) și 33.6 (Forumul societății civile); și

(d) analizează orice alte chestiuni legate de prezentul capitol convenite de părți.

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă emite un raport public după fiecare dintre reuniunile sale.

(4) Fiecare parte acordă atenția cuvenită comunicărilor și opiniilor publicului cu privire la chestiuni legate de prezentul capitol și informează Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și mecanismele societății civile menționate la articolele 33.5 (Grupurile consultative interne) și 33.6 (Forumul societății civile) cu privire la astfel de comunicări și opinii.

ARTICOLUL 26.15

Puncte de contact pentru comerț și dezvoltarea durabilă

Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice chestiuni legate de punerea în aplicare a prezentului capitol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

ARTICOLUL 26.16

Soluționarea diferendelor

În cazul unui dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile recurg exclusiv la procedurile de soluționare a litigiilor menționate la articolele 26.17 și 26.18.

ARTICOLUL 26.17

Consultări

(1) O parte poate solicita consultări cu cealaltă parte cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți stabilit în conformitate cu articolul 26.15. Cererea trebuie să prezinte motivele pentru care se solicită consultări, inclusiv o descriere a chestiunii în cauză. Consultările încep prompt după ce o parte transmite o cerere de consultări și, în orice caz, nu mai târziu de 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Consultările se desfășoară cu prezență fizică sau, dacă părțile convin astfel, prin mijloace electronice.

(2) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie satisfăcătoare pentru ambele părți. În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile țin seama de informațiile furnizate de OIM sau de organizațiile sau organismele multilaterale relevante din domeniul mediului, pentru a asigura coerența între activitatea părților și activitatea respectivelor organizații sau organisme. În cazul în care acest lucru este relevant și stabilit de comun acord, părțile solicită consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat.

(3) În cazul în care, după 30 de zile de la data primirii cererii menționate la alineatul (1), o parte consideră că respectiva chestiune necesită discuții suplimentare, partea în cauză poate solicita în scris convocarea Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă și notifică cererea punctului de contact menționat la alineatul (1). Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se reunește cu promptitudine și depune eforturi pentru a ajunge la o soluționare reciproc satisfăcătoare a chestiunii.

(4) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă solicită, după caz, avizul grupurilor consultative interne menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne).

(5) Orice rezoluție la care au ajuns părțile este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 26.18

Comisia de experți

(1) În cazul în care, în termen de 90 de zile de la primirea cererii de consultări în temeiul articolului 26.17, părțile nu ajung la o soluție de comun acord, o parte poate solicita instituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea. Cererea respectivă se adresează în scris punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 26.15. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită instituirea unei comisii de experți, inclusiv să indice temeiul juridic al plângerii.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel la prezentul articol, se aplică articolele 31.6 (Instituirea unei comisii), 31.10 (Funcțiile comisiei), 31.20 (Înlocuirea membrilor comisiei), 31.21 (Regulamentul de procedură), 31.22 (Suspendare și încetare), 31.23 (Primirea informațiilor) și 31.24 (Reguli de interpretare) și secțiunea E (Dispoziții comune) din capitolul 31 (Soluționarea litigiilor), precum și anexele 31-A (Regulamentul de procedură) și 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă întocmește, la prima sa reuniune după intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri în cadrul comisiei de experți. Lista este alcătuită din trei subliste: câte o sublistă pentru fiecare parte și o sublistă de persoane care nu sunt cetățeni ai niciuneia dintre părți și care pot exercita funcția de președinte al comisiei de experți. Fiecare parte propune cel puțin cinci persoane pentru sublista sa. Părțile selectează, de asemenea, cel puțin cinci persoane pentru lista președinților. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă se asigură că lista este actualizată în permanență și că numărul de experți este menținut la cel puțin 15 persoane.

(4) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau expertiză în domeniul dreptului muncii sau al mediului, în chestiuni abordate în prezentul capitol sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să fie independente, să își exercite funcțiile în nume propriu, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau guvern cu privire la aspecte legate de dezacordul în cauză, să nu aibă nicio legătură cu guvernul vreunei părți și să respecte dispozițiile prevăzute în anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(5) Se instituie o comisie de experți în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 31.6 (Instituirea unei comisii) alineatele (2) și (3). Experții sunt selectați din rândul persoanelor de pe sublistele menționate la alineatul (3) din prezentul articol, în conformitate cu articolul 31.7 (Componența comisiei).

(6) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la instituirea comisiei de experți, astfel cum este definită la articolul 31.6 (Instituirea unei comisii) alineatul (3), mandatul acesteia este următorul:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 26 (Comerț și dezvoltare durabilă) din prezentul acord, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți, să formuleze constatări și recomandări pentru soluționarea chestiunii în cauză și să prezinte un raport, în conformitate cu articolul 26.18 (Comisia de experți) alineatul (8)”.

(7) În ceea ce privește chestiunile legate de respectarea acordurilor multilaterale menționate în prezentul capitol, comisia de experți depune eforturi pentru a solicita informații și consiliere din partea organismelor relevante ale OIM sau a altor organisme instituite în temeiul acordurilor multilaterale de mediu.

(8) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar în termen de 90 de zile de la instituirea comisiei de experți și un raport final în termen de cel mult 30 de zile de la punerea la dispoziție a raportului intermediar. Aceste rapoarte prezintă faptele constatate, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și justificarea constatărilor și a recomandărilor. Fiecare parte pune la dispoziția publicului raportul final în termen de 15 zile de la prezentarea acestuia de către comisia de experți.

(9) Părțile discută cu privire la măsurile adecvate care urmează să fie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea care pune în aplicare măsurile adecvate informează grupul său consultativ intern menționat la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne) și cealaltă parte cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare, în termen de cel mult trei luni de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului. Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului comisiei de experți și a recomandărilor acestuia. Grupurile consultative interne, menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne), pot prezenta observații Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă în această privință.

ARTICOLUL 26.19

Reexaminare

(1) În vederea consolidării punerii în aplicare efective a prezentului capitol, părțile inițiază, la intrarea în vigoare a acordului, un proces formal de reexaminare, ținând seama, printre altele, de experiența dobândită prin punerea în aplicare a prezentului capitol, de evoluțiile în materie de politici din fiecare parte, de evoluțiile în materie de acorduri internaționale și de opiniile prezentate de părțile interesate. Părțile vor urmări să încheie procesul de reexaminare în termen de 12 luni.

(2) În sensul alineatului (1), părțile discută, în special, în cadrul reuniunilor Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă despre funcționarea dispozițiilor instituționale și în materie de soluționare a litigiilor prevăzute la articolele 26.14-26.18, inclusiv despre o posibilă reexaminare a eficacității acestora și despre îmbunătățirea mecanismului de asigurare a respectării dispozițiilor, inclusiv despre posibilitatea de a aplica o etapă de conformitate, precum și contramăsuri relevante în ultimă instanță.

(3) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă poate pregăti modificări ale dispozițiilor relevante ale prezentul capitol care să reflecte rezultatul discuțiilor menționate la alineatele (1) și (2), în conformitate cu procedura de modificare stabilită la articolul 33.8 (Modificări).

(4) Fără a se aduce atingere rezultatului reexaminării, părțile iau în considerare, de asemenea, posibilitatea și modalitatea de a include Acordul de la Paris ca element esențial al prezentului acord.

CAPITOLUL 27

TRANSPARENȚA

ARTICOLUL 27.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „măsuri cu aplicare generală” înseamnă acte cu putere de lege, norme administrative, proceduri și hotărâri administrative cu aplicare generală;

(b) „persoană interesată” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care poate fi afectată de o măsură cu aplicare generală și

(c) „acțiune administrativă” înseamnă o acțiune sau o decizie cu efect juridic care afectează drepturile și obligațiile unei anumite persoane într-un caz individual și include o acțiune administrativă sau neluarea unei măsuri sau decizii administrative, astfel cum se prevede în legislația părții respective.

ARTICOLUL 27.2

Obiectiv

Părțile urmăresc să promoveze un mediu de reglementare transparent.

ARTICOLUL 27.3

Publicare

(1) Fiecare parte se asigură că orice măsură cu aplicare generală cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord:

(a) este publicată cu promptitudine printr-un mijloc oficial desemnat și, dacă este fezabil, prin mijloace electronice sau este pusă la dispoziție în alt mod, de așa manieră încât să îi permită oricui să ia cunoștință de aceasta și

(b) dacă este adoptată de nivelul central al administrației publice, oferă o explicație a obiectivului său și justifică adoptarea acesteia.

(2) În măsura în care este posibil, atunci când introduce sau modifică o măsură menționată la alineatul (1), fiecare parte acordă suficient timp pentru a se familiariza cu aceasta între data publicării și data intrării în vigoare.

ARTICOLUL 27.4

Furnizarea de informații

(1) La cererea celeilalte părți, fiecare parte furnizează cu promptitudine informații și răspunde la întrebările referitoare la orice măsură cu aplicare generală existentă sau propusă care afectează în mod semnificativ funcționarea prezentului acord.

(2) Informațiile furnizate în temeiul prezentului articol nu aduc atingere conformității măsurii cu prezentul acord.

ARTICOLUL 27.5

Administrarea măsurilor cu aplicare generală

(1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial, consecvent și rezonabil toate măsurile cu aplicare generală cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Atunci când aplică măsuri cu aplicare generală în cazuri specifice anumitor persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți, fiecare parte:

(a) depune eforturi pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanei direct afectate de procedura respectivă un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura, precum și o descriere generală a chestiunilor care fac obiectul vreunui diferend;

(b) acordă unei astfel de persoane o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției sale înaintea adoptării oricărei acțiuni administrative definitive, dacă timpul, natura procedurii și interesul public o permit și

(c) se asigură că procedurile sunt conforme cu legislația sa.

ARTICOLUL 27.6

Reexaminare și recurs

(1) Fiecare parte stabilește sau menține instanțe sau proceduri judiciare, arbitrale sau administrative cu scopul de a asigura o reexaminare promptă și, dacă este cazul, corectarea unei acțiuni administrative cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord[137]. Fiecare parte se asigură că procedurile sale de atac sau de reexaminare sunt efectuate în mod nediscriminatoriu și imparțial de către instanțe care sunt independente de autoritatea însărcinată cu asigurarea respectării normelor administrative și care nu trebuie să aibă niciun interes substanțial în ceea ce privește soluția dată în chestiunea în cauză.

(2) Fiecare parte se asigură că părțile la procedurile menționate la alineatul (1) au dreptul la:

(a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau de a-și apăra pozițiile și

(b) o decizie bazată pe elementele de probă și pe comunicările depuse la dosar sau, în cazul în care acest lucru este impus de legislația sa, pe dosarul constituit de autoritatea administrativă relevantă.

[137] Pentru mai multă certitudine, în vederea reexaminării și corectării unei acțiuni administrative, o parte poate solicita epuizarea măsurilor reparatorii administrative disponibile.

(3) Decizia menționată la alineatul (2) litera (b), sub rezerva exercitării unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare, astfel cum se prevede în legislația părții respective, este pusă în aplicare de către oficiul sau autoritatea însărcinată cu asigurarea respectării normelor administrative și reglementează practica acestuia (acesteia).

CAPITOLUL 28

BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 28.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „autoritate de reglementare” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană: Comisia Europeană și

(ii) pentru Mexic: Administrația Publică Federală, inclusiv orice organisme descentralizate ale Administrației Publice Federale și

(b) „măsuri de reglementare” înseamnă măsurile cu aplicare generală, elaborate de o autoritate de reglementare și adoptate de o parte, a căror respectare este obligatorie și care sunt:

(i) pentru Uniunea Europeană:

(A) regulamentele și directivele, astfel cum sunt prevăzute la articolul 288 din TFUE; și

(B) actele delegate și actele de punere în aplicare, astfel cum sunt prevăzute la articolul 290 și, respectiv, la articolul 291 din TFUE; și

(ii) pentru Mexic:

(A) legile și decretele legislative prezentate de ramura executivă a guvernului federal și

(B) orice alte acte administrative cu aplicare generală, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, regulamente, decrete, acorduri și *Normas Oficiales Mexicanas* („NOM”, standarde oficiale mexicane).

ARTICOLUL 28.2

Principii generale

(1) Părțile recunosc importanța:

(a) utilizării bunelor practici în materie de reglementare în procesul de planificare, proiectare, emitere, punere în aplicare, evaluare și reexaminare a măsurilor de reglementare în vederea atingerii obiectivelor de politică internă și

(b) menținerii și sporirii beneficiilor prezentului acord prin utilizarea bunelor practici în materie de reglementare pentru facilitarea comerțului cu bunuri și servicii și creșterea investițiilor între părți.

(2) Fiecare parte are dreptul să își stabilească abordarea cu privire la bunele practici în materie de reglementare în temeiul prezentului acord într-un mod compatibil cu cadrul său juridic, cu practicile și cu principiile juridice fundamentale[138] care stau la baza sistemului său de reglementare.

[138] Pentru Uniunea Europeană, aceste principii le includ pe cele cuprinse în TFUE și derivate din acesta.

(3) Dispozițiile prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți:

(a) să se abată de la procedurile interne de identificare a priorităților sale în materie de reglementare și de pregătire și adoptare a măsurilor de reglementare care asigură nivelurile de protecție pe care le consideră adecvate;

(b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau

(c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 28.3

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor de reglementare referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Prezentul capitol nu se aplică autorităților de reglementare și nici măsurilor, practicilor sau abordărilor de reglementare ale statelor membre.

ARTICOLUL 28.4

Consultarea internă și coordonarea elaborării reglementărilor

(1) Părțile recunosc că punerea în aplicare a bunelor practici de reglementare poate fi facilitată prin mecanisme interne care să îmbunătățească consultarea și coordonarea la nivel intern necesare pentru procesele sau mecanismele de elaborare a măsurilor de reglementare.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține procese sau mecanisme interne de coordonare sau reexaminare cu privire la măsurile de reglementare pe care le elaborează autoritatea sa de reglementare.

(3) Astfel de procese sau mecanisme ar trebui să urmărească, printre altele:

(a) să promoveze bunele practici în materie de reglementare, inclusiv pe cele prevăzute în prezentul capitol;

(b) să consolideze consultările și coordonarea la nivel intern pentru identificarea și evitarea suprapunerilor inutile și a inconsecvenței cerințelor din cadrul măsurilor de reglementare ale părții respective;

(c) să promoveze luarea în considerare, în cadrul procesului decizional ulterior, a impactului potențial al măsurilor de reglementare în curs de elaborare, inclusiv a impactului asupra întreprinderilor mici și mijlocii;

(d) să asigure respectarea obligațiilor internaționale în materie de comerț și investiții și

(e) să promoveze luarea în considerare a evoluțiilor relevante din cadrul forurilor internaționale și al altor foruri.

(4) Părțile recunosc că procesele sau mecanismele menționate la alineatul (2) pot varia în funcție de circumstanțele în care se desfășoară. În acest sens, fiecare parte poate, în conformitate cu normele și procedurile sale interne, să își îmbunătățească sistemul de reglementare prin mecanisme interne suplimentare de consultare și coordonare.

(5) Fiecare parte poate institui sau menține un organism central de coordonare.

ARTICOLUL 28.5

Transparența proceselor și mecanismelor de reglementare

Fiecare parte pune la dispoziția publicului descrieri ale proceselor și mecanismelor utilizate de către autoritatea sa de reglementare pentru pregătirea, evaluarea sau reexaminarea măsurilor de reglementare. Descrierile respective fac trimitere la orientările, normele sau procedurile relevante, inclusiv la cele privind posibilitățile de care dispune publicul pentru a formula observații.

ARTICOLUL 28.6

Informarea timpurie privind măsurile de reglementare planificate

(1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului, cel puțin o dată pe an, o listă a măsurilor de reglementare majore[139] planificate pe care autoritatea sa de reglementare preconizează în mod rezonabil că le va adopta în cursul anului.

(2) Cu privire la fiecare dintre măsurile de reglementare incluse în lista menționată la alineatul (1), fiecare parte ar trebui să pună la dispoziția publicului, de asemenea:

(a) o descriere succintă a domeniului său de aplicare și a obiectivelor sale; și

(b) termenul estimat pentru adoptarea acesteia, inclusiv, dacă este posibil, perioada prevăzută pentru consultarea publică.

[139] Pentru mai multă certitudine, „măsură de reglementare majoră” înseamnă o măsură care are un impact semnificativ în materie de reglementare, astfel cum este stabilit de fiecare parte, în conformitate cu normele și procedurile sale.

ARTICOLUL 28.7

Consultări publice

(1) Atunci când elaborează o măsură de reglementare majoră, fiecare parte, în conformitate cu normele și procedurile sale:

(a) publică fie un proiect al măsurii de reglementare, fie documente de consultare care conțin suficiente detalii cu privire la noua măsură de reglementare aflată în curs de pregătire pentru a-i permite oricărei persoane să evalueze dacă și în ce mod interesele sale ar putea fi afectate semnificativ;

(b) oferă oricărei persoane, în mod nediscriminatoriu, posibilități rezonabile de a formula observații și

(c) analizează observațiile primite.

(2) Fiecare parte ar trebui să utilizeze mijloace electronice de comunicare și să încerce să utilizeze un punct unic de acces dedicat pentru furnizarea de informații legate de consultările publice, inclusiv cu privire la modul de prezentare a observațiilor.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului orice observații pe care le primește, precum și un rezumat al rezultatelor consultărilor. Această obligație nu se aplică în măsura în care acest lucru este necesar pentru a proteja informații confidențiale sau date cu caracter personal sau pentru a nu divulga un conținut necorespunzător.

ARTICOLUL 28.8

Evaluarea impactului reglementărilor

(1) Fiecare parte își reafirmă intenția de a se asigura că autoritatea sa de reglementare efectuează, în conformitate cu normele și procedurile aplicabile, evaluări ale impactului atunci când elaborează măsuri de reglementare majore.

(2) Atunci când efectuează o evaluare a impactului reglementărilor în conformitate cu alineatul (1), autoritatea de reglementare a fiecărei părți instituie și menține procese și mecanisme care promovează luarea în considerare a următorilor factori:

(a) necesitatea elaborării unei măsuri de reglementare, inclusiv natura și importanța problemei pe care măsura de reglementare respectivă urmărește să o abordeze;

(b) orice alternative fezabile și adecvate de reglementare și de altă natură, inclusiv opțiunea de a nu reglementa, care ar atinge obiectivul de politică publică al părții respective;

(c) în măsura în care este posibil și relevant, costurile și beneficiile potențiale și impactul social, economic și de mediu al acestor alternative, inclusiv asupra comerțului și investițiilor internaționale și asupra întreprinderilor mici și mijlocii; recunoașterea faptului că unele costuri și beneficii sunt dificil de cuantificat și de exprimat în termeni monetari;

(d) măsura în care opțiunile avute în vedere au legătură cu standardele internaționale relevante, inclusiv motivele eventualelor divergențe, după caz, și

(e) modul în care obiectivele de politică publică sunt realizate cel mai bine în ceea ce privește eficacitatea și eficiența.

(3) Atunci când efectuează o evaluare a impactului reglementărilor în conformitate cu alineatul (1), autoritatea de reglementare se bazează pe cele mai bune dovezi care pot fi obținute în mod rezonabil, inclusiv pe informații științifice, tehnice, economice sau de altă natură.

(4) În ceea ce privește o evaluare a impactului reglementărilor efectuată de o autoritate de reglementare pentru o măsură de reglementare, partea în cauză întocmește un raport final care prezintă în detaliu factorii luați în considerare de autoritatea de reglementare în evaluarea sa și constatările relevante. Un astfel de raport este pus la dispoziția publicului cel târziu la data la care măsura de reglementare este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 28.9

Evaluare retrospectivă

(1) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți menține procese sau mecanisme de promovare a evaluărilor sau reexaminărilor retrospective periodice ale măsurilor sale de reglementare la intervalele pe care le consideră adecvate.

(2) Atunci când efectuează o evaluare retrospectivă periodică, autoritățile de reglementare ale unei părți analizează dacă există posibilitatea de a realiza într-un mod mai eficace obiectivele de politică publică și de a reduce sarcinile de reglementare inutile, inclusiv cele care le revin întreprinderilor mici și mijlocii. Pe baza respectivelor evaluări retrospective periodice, fiecare parte ar trebui să stabilească dacă măsurile sale de reglementare ar trebui modificate, raționalizate, extinse sau abrogate.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului planurile sale privind evaluările retrospective periodice și rezultatele acestora.

ARTICOLUL 28.10

Registrul de reglementare

Fiecare parte se asigură, în conformitate cu normele și procedurile sale, că măsurile de reglementare în vigoare sunt disponibile pe un site unic, accesibil în mod liber. Acest site ar trebui să permită căutarea unei măsuri de reglementare utilizând citate sau anumit cuvânt și să fie actualizat periodic.

ARTICOLUL 28.11

Punct de contact

(1) Punctele de contact pentru comunicarea între părți cu privire la chestiunile care decurg din prezentul capitol sunt:

(a) pentru Mexic, Direcția Generală pentru Disciplinele care vizează Comerțul Internațional din cadrul Subsecretariatului de Comerț Exterior al Ministerului Economiei (*Dirección General de Disciplinas de Comercio Internacional de la Subsecretaría de Comercio Exterior de la Secretaría de Economía*) sau succesorul acesteia și

(b) pentru Uniunea Europeană, Direcția Generală Comerț sau succesoarea acesteia.

(2) Fiecare punct de contact este responsabil pentru consultarea și coordonarea în cadrul autorității sale de reglementare, după caz, cu privire la chestiuni care decurg din prezentul capitol.

(3) Fiecare parte îi notifică celeilalte părți datele de contact ale punctului său de contact și îi aduce la cunoștință cu promptitudine orice modificare a datelor de contact respective.

ARTICOLUL 28.12

Cooperare și schimb de informații

(1) Părțile cooperează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol. Această cooperare poate include organizarea oricăror activități relevante, inclusiv asistența reciprocă, în vederea consolidării cooperării dintre autoritățile lor de reglementare.

(2) În termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, părțile fac schimb de informații cu privire la normele și procedurile lor existente privind bunele practici de reglementare și, dacă este cazul, cu privire la orice măsuri luate pentru punerea în aplicare a prezentului capitol.

ARTICOLUL 28.13

Soluționarea litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește aplicarea sau interpretarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 29

ÎNTREPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII (IMM-URI)

ARTICOLUL 29.1

Obiectiv

Părțile recunosc importanța consolidării cooperării cu privire la chestiunile relevante pentru întreprinderile mici și mijlocii (denumite în continuare „IMM-uri”) prin mijloacele prevăzute în prezentul capitol, precum și prin alte dispoziții ale prezentului acord care ar putea prezenta alte avantaje deosebite pentru IMM-uri.

ARTICOLUL 29.2

Schimb de informații

(1) Fiecare parte stabilește sau menține un site accesibil publicului care conține informații referitoare la prezentul acord, inclusiv:

(a) textul prezentului acord, inclusiv toate anexele;

(b) un rezumat al prezentului acord și

(c) informații destinate utilizării de către IMM-urilor, care trebuie să conțină:

(i) o descriere a dispozițiilor prezentului acord pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-urile ambelor părți și

(ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezentul acord.

(2) Fiecare parte include pe site-ul web menționat la alineatul (1) linkuri către:

(a) site-ul web echivalent al celeilalte părți; și

(b) site-urile autorităților sale guvernamentale și ale altor entități adecvate despre care partea consideră că ar furniza informații utile IMM-urilor interesate de comerț sau afaceri pe teritoriul părții în cauză.

(3) Site-urile menționate la alineatul (2) litera (b) includ informații referitoare la următoarele:

(a) acte cu putere de lege și norme administrative în domeniul vamal și proceduri de import, export și tranzit, precum și formulare și documente necesare în acest sens;

(b) acte cu putere de lege și norme administrative și proceduri privind drepturile de proprietate intelectuală;

(c) reglementări tehnice și, în cazurile în care evaluarea conformității de către terți este obligatorie, astfel cum se prevede în capitolul 9 (Bariere tehnice în calea comerțului), proceduri obligatorii de evaluare a conformității și linkuri către listele organismelor de evaluare a conformității;

(d) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export;

(e) normele privind achizițiile publice, o bază de date care conține anunțurile de achiziții publice și dispozițiile relevante ale capitolului 21 (Achiziții publice);

(f) procedurile de înregistrare a întreprinderilor; și

(g) alte informații pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-uri.

(4) Fiecare parte include pe site-ul menționat la alineatul (1) un link către o bază de date în care se pot face căutări pe cale electronică utilizând codul din nomenclatura tarifară. Această bază de date:

(a) trebuie să includă următoarele informații cu privire la accesul mărfurilor pe piața sa:

(i) nivelurile taxelor vamale și ale contingentelor tarifare, dacă este cazul, aplicabile țărilor care beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizate și țărilor care nu beneficiază de aceasta, precum și nivelurile preferențiale ale taxelor vamale și ale contingentelor tarifare;

(ii) accizele;

(iii) taxa pe valoarea adăugată;

(iv) taxele vamale sau alte taxe, inclusiv taxele specifice produselor;

(v) regulile de origine prevăzute în capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii) și

(vi) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor; și

(b) trebuie pe cât posibil să includă următoarele informații cu privire la accesul mărfurilor pe piața sa:

(i) alte măsuri tarifare;

(ii) rambursarea sau amânarea taxelor vamale sau alte tipuri de exonerare care permit reducerea sau rambursarea taxelor vamale ori scutirea de acestea;

(iii) dacă este cazul, cerințele privind marcarea țării de origine, inclusiv amplasarea marcajului și metoda de marcare;

(iv) informațiile necesare pentru procedurile de import și

(v) informațiile referitoare la măsurile netarifare.

(5) Fiecare parte actualizează periodic informațiile și linkurile transmise în temeiul alineatelor (1)-(4) pentru a se asigura că sunt exacte.

(6) Fiecare parte se asigură că informațiile furnizate în conformitate cu prezentul articol sunt prezentate într-un mod adecvat pentru utilizarea acestora de către IMM-uri. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.

(7) Niciuna dintre părți nu aplică o taxă pentru accesul la informațiile furnizate în temeiul alineatelor (1)-(4) niciunei persoane a unei părți.

ARTICOLUL 29.3

Puncte de contact pentru IMM-uri

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact („punct de contact pentru IMM-uri”) responsabil cu funcțiile prevăzute la prezentul articol și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. Părțile își notifică reciproc, cu promptitudine, orice modificări ale respectivelor date de contact.

(2) Punctele de contact pentru IMM-uri:

(a) se asigură că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare în contextul punerii în aplicare a prezentului acord și analizează modalitățile de sporire a oportunităților comerciale și de investiții pentru IMM-uri prin consolidarea cooperării dintre părți cu privire la chestiuni legate de IMM-uri;

(b) identifică modalități și fac schimb de informații pentru ca IMM-urile părților să profite de noile oportunități create în temeiul prezentului acord;

(c) se asigură că informațiile incluse pe site-urile menționate la articolul 29.2 sunt actualizate și relevante pentru IMM-uri și iau în considerare includerea pe aceste site-uri a oricăror informații suplimentare pe care un punct de contact pentru IMM-uri le-ar recomanda;

(d) abordează orice altă chestiune de interes pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentului acord în ceea ce privește IMM-urile, inclusiv prin:

(i) schimb de informații;

(ii) participarea, dacă este cazul, la lucrările subcomitetelor și ale grupurilor de lucru instituite în temeiul prezentului acord și aducerea în atenția subcomitetelor și grupurilor de lucru respective, în domeniile lor specifice de activitate, a chestiunilor și recomandărilor care prezintă un interes deosebit pentru IMM-uri, evitând în același timp suprapunerea programelor de lucru și

(iii) identificarea și propunerea unor posibile soluții reciproc acceptabile pentru îmbunătățirea capacității IMM-urilor de a se angaja în schimburi comerciale și investiții între părți;

(e) raportare periodică cu privire la activitățile lor în vederea examinării de către Comitetul pentru comerț și

(f) examinarea oricărei alte chestiuni care decurge din prezentul acord și care se referă la IMM-uri, după cum convin părțile.

(3) Punctele de contact pentru IMM-uri se reunesc atunci când este necesar și își desfășoară activitatea prin canalele de comunicare adecvate convenite de punctele de contact pentru IMM-uri, care pot include poșta electronică, videoconferințele sau alte mijloace.

(4) Punctele de contact pentru IMM-uri pot încerca să coopereze cu experți și cu organizații externe, după caz, în desfășurarea activităților lor.

ARTICOLUL 29.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Părțile nu pot recurge la soluționarea litigiilor în temeiul capitolului 31 (Soluționarea litigiilor) în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului capitol.

CAPITOLUL 30

MATERII PRIME

ARTICOLUL 30.1

Definiții

În sensul prezentului capitol:

(a) „autorizație” înseamnă permisul, licența, concesiunea sau un instrument administrativ ori contractual similar prin care autoritatea competentă a unei părți îi permite unei entități să desfășoare o anumită activitate economică pe teritoriul său;

(b) „entitate” se referă la orice persoană fizică, întreprindere sau grup de întreprinderi; și

(c) „materii prime” înseamnă substanțele utilizate la fabricarea produselor industriale, cu excepția produselor pescărești prelucrate și a produselor agricole, care constau în sare, sulf, pământuri și pietre, ipsos, var și ciment (SA 25); minereuri, zgură și cenușă (SA 26); bunurile incluse în SA 27; produsele chimice anorganice (SA 28); produsele chimice organice (SA 29); îngrășămintele (SA 31); cauciucul natural (SA 40); pieile brute (altele decât pieile cu blană) și pieile finite (SA 41) și metalele comune și prețioase și mineralele prelucrate (ex SA 71, 72; 74-76; 78-81), cu excepția uraniului și a toriului (SA 26.12) și a elementelor radioactive și a izotopilor radioactivi (SA 28.44, 28.45).

ARTICOLUL 30.2

Principii

(1) Fiecare parte își păstrează dreptul suveran de a stabili dacă există zone disponibile pentru explorarea și producerea de materii prime pe teritoriul său, stabilite în conformitate cu legislația sa și cu Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982.

(2) În conformitate cu dispozițiile prezentului capitol, părțile își rezervă dreptul de a adopta, de a menține și de a pune în aplicare măsurile necesare pentru urmărirea obiectivelor legitime de politică publică, precum asigurarea aprovizionării cu materii prime, protejarea societății, a mediului, a sănătății publice și a consumatorilor și promovarea securității și a siguranței publice.

ARTICOLUL 30.3

Monopolizare la export și la import

Niciuna dintre părți nu stabilește și nu menține un monopol la import sau la export pentru materii prime. În sensul prezentului articol, monopol la import sau la export înseamnă dreptul exclusiv sau autorizarea exclusivă, acordată de una dintre părți unei entități, de a importa materii prime din cealaltă parte sau de le a exporta către cealaltă parte[140].

[140] Pentru mai multă certitudine, această dispoziție nu aduce atingere dispozițiilor capitolului 10 (Investiții) și ale capitolului 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii) sau anexelor la acestea și nu include niciun drept care rezultă din acordarea unui drept exclusiv de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 30.4

Prețuri de export

Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, prin intermediul oricărei măsuri, pentru exporturile de materii prime către cealaltă parte, un preț mai mare decât prețul perceput pentru produsele respective atunci când acestea sunt destinate pieței interne.

ARTICOLUL 30.5

Prețuri interne

(1) Părțile pot reglementa prețul aprovizionării interne cu materii prime (denumit în continuare „preț reglementat”) numai prin impunerea unei obligații de serviciu public.

(2) În cazul în care o parte impune o obligație de serviciu public, aceasta se asigură că obligația:

(a) este clar definită, transparentă și proporțională și

(b) nu este menținută dacă circumstanțele sau obiectivele care au condus la impunerea ei nu mai există.

(3) O parte care reglementează prețul asigură publicarea metodologiei care stă la baza calculării prețului reglementat, menționat la alineatul (2), înainte de intrarea lui în vigoare.

ARTICOLUL 30.6

Cooperarea privind materiile prime

Părțile cooperează în domeniul materiilor prime, printre altele pentru:

(a) a reduce sau a elimina măsurile care denaturează comerțul și investițiile în țările terțe care au un impact asupra materiilor prime;

(b) a-și coordona pozițiile în cadrul forurilor internaționale în care sunt discutate aspecte privind comerțul și investițiile legate de materiile prime și pentru a promova programe internaționale în domeniul materiilor prime;

(c) a încuraja schimbul de date de piață în domeniul materiilor prime;

(d) a promova responsabilitatea socială a întreprinderilor în conformitate cu standardele internaționale, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale și Orientările OCDE privind diligența necesară;

(e) a promova cercetarea, dezvoltarea, inovarea și formarea în domenii relevante de interes comun în ceea ce privește materiile prime;

(f) a încuraja schimbul de informații și de bune practici privind evoluțiile politicii interne; și

(g) a promova utilizarea eficientă a resurselor, inclusiv prin îmbunătățirea proceselor de producție, precum și a durabilității, a posibilității de reparare, a proiectării în vederea dezasamblării, a facilitării reutilizării și a reciclării produselor.

CAPITOLUL 31

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

Obiectiv și domeniu de aplicare

ARTICOLUL 31.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili un mecanism eficace și eficient de evitare sau de soluționare a litigiilor dintre părți referitoare la interpretarea și aplicarea prezentului acord, pentru a se ajunge, dacă este posibil, la o soluție convenită de comun acord.

ARTICOLUL 31.2

Domeniu de aplicare

Cu excepția cazului în care se prevede altfel, prezentul capitol se aplică cu privire la orice litigiu dintre părți referitor la interpretarea sau aplicarea dispozițiilor prezentului acord (denumite în continuare „dispozițiile vizate”), dacă o parte consideră că o măsură[141] a celeilalte părți este incompatibilă cu oricare dintre dispozițiile vizate.

ARTICOLUL 31.3

Definiții

În sensul prezentului capitol, se aplică definițiile prevăzute în anexele 31-A (Regulamentul de procedură) și 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

[141] Pentru mai multă certitudine, orice acțiune sau omisiune imputabilă unei părți poate fi o măsură a părții respective în sensul prezentului capitol. O măsură propusă de una dintre părți poate face obiectul unor consultări în temeiul articolului 31.5. Nu se instituie o comisie pentru a reexamina o măsură propusă.

ARTICOLUL 31.4

Alegerea forului

(1) În cazul în care apare un litigiu cu privire la o măsură cu privire la care se susține că este incompatibilă cu o obligație prevăzută în prezentul acord și cu o obligație substanțial echivalentă prevăzută în alt acord internațional la care ambele părți au aderat, inclusiv Acordul OMC, partea care solicită o măsură reparatorie alege forul în care să se soluționeze litigiul.

(2) Odată ce o parte a inițiat procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sau al unui alt acord internațional, partea respectivă nu inițiază proceduri de soluționare a litigiilor în cadrul unui alt for cu privire la măsura menționată la alineatul (1), cu excepția cazului în care forul ales inițial nu pronunță o hotărâre din motive procedurale sau jurisdicționale.

(3) În sensul prezentului articol:

(a) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 31.6;

(b) procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC se consideră a fi inițiate în urma cererii unei părți de instituire a unei comisii în temeiul articolului 6 din MSL și

(c) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord sunt inițiate în conformitate cu dispozițiile relevante ale acordului respectiv.

(4) Fără a aduce atingere alineatului (2), nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile au aderat. Acordul OMC sau orice alt acord internațional încheiat între părți nu trebuie invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligațiile prevăzute în prezentul acord.

SECȚIUNEA B

Consultări

ARTICOLUL 31.5

Consultări

(1) Părțile depun eforturi pentru soluționarea litigiilor menționate la articolul 31.2, prin inițierea de consultări cu bună-credință, cu scopul de a se ajunge la o soluție de comun acord.

(2) O parte solicită consultări printr-o cerere scrisă adresată celeilalte părți, în care precizează măsura în cauză și dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile.

(3) Partea căreia îi este adresată cererea de consultări răspunde la aceasta cu promptitudine și în orice caz în termen de cel mult 10 zile de la data primirii cererii. Consultările se organizează în termen de cel mult 30 de zile de la data primirii cererii și au loc pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Consultările sunt considerate încheiate la 30 de zile de la data primirii cererii, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(4) Consultările cu privire la chestiuni urgente, inclusiv cele privind mărfurile perisabile, se organizează în termen de 15 zile de la data primirii cererii. Consultările sunt considerate încheiate în termenul de 15 zile, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(5) În cursul consultărilor, fiecare parte furnizează celeilalte părți suficiente informații factuale pentru a permite o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea afecta aplicarea prezentului acord. Fiecare parte depune eforturi pentru a asigura participarea unor membri ai personalului autorităților sale publice competente care au expertiză cu privire la chestiunea care face obiectul consultărilor.

(6) Consultările, în special opiniile exprimate de părți în cursul acestora, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricăror proceduri ulterioare. Fiecare parte protejează orice informații confidențiale primite în cursul consultărilor solicitate de partea care furnizează informațiile.

(7) Dacă partea căreia îi este adresată cererea de consultări nu răspunde în termen de 10 zile de la data primirii acesteia, dacă consultările nu sunt organizate în termenul prevăzut la alineatul (3) sau (4), dacă părțile convin să nu organizeze consultări sau dacă consultările se încheie fără a se ajunge la o soluție de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la procedura menționată la articolul 31.6.

SECȚIUNEA C

Procedurile comisiei

ARTICOLUL 31.6

Instituirea unei comisii

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze litigiul prin recurgerea la consultări, astfel cum se prevede la articolul 31.5, partea care a solicitat consultări poate solicita instituirea unei comisii.

(2) Cererea de instituire a unei comisii se face printr-o cerere scrisă adresată celeilalte părți. Partea reclamantă identifică măsura în cauză în cererea sa și explică modul în care măsura respectivă este incompatibilă cu dispozițiile vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

(3) În urma transmiterii cererii se instituie o comisie.

ARTICOLUL 31.7

Componența comisiei

(1) Comisia este alcătuită din trei membri.

(2) În termen de 15 zile de la data primirii de către partea pârâtă a cererii scrise de instituire a unei comisii, părțile se consultă pentru a ajunge la un acord privind componența comisiei. În acest scop, fiecare parte desemnează, în termen de 10 zile de la data primirii cererii scrise în temeiul articolului 31.6, câte un membru al comisiei, care poate fi cetățean al părții respective, și propune celeilalte părți până la trei candidați pentru exercitarea funcției de președinte. Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra desemnării președintelui dintre candidații la funcția de președinte în termen de 15 zile de la data primirii cererii scrise, în temeiul articolului 31.6. O parte se poate opune unui membru desemnat de cealaltă parte dacă consideră că persoana respectivă nu respectă cerințele prevăzute la articolul 31.9.

(3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la componența comisiei, în termenul prevăzut la alineatul (2), părțile aplică procedurile prevăzute la alineatele de mai jos pentru a alcătui o comisie.

(4) În termen de șapte zile de la expirarea termenului prevăzut la alineatul (2), fiecare parte numește câte un membru din sublista sa menționată la articolul 31.8.

(5) În cazul în care partea reclamantă nu numește un membru al comisiei în termenul specificat la alineatul (4), procedura de soluționare a litigiilor expiră la sfârșitul perioadei respective.

(6) În cazul în care partea pârâtă nu numește un membru al comisiei în termenul specificat la alineatul (4), partea reclamantă poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate în regulamentul de procedură din anexa 31-A să selecteze membrul respectiv prin tragere la sorți. Autoritatea împuternicită să facă numiri selectează membrul respectiv prin tragere la sorți din sublista părții pârâte, menționată la articolul 31.8, în termen de 15 zile de la primirea cererii părții reclamante.

(7) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la numirea președintelui în termenul prevăzut la alineatul (2), partea reclamantă sau, în cazul procedurilor desfășurate în temeiul articolului 31.18, oricare dintre părți poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate în regulamentul de procedură din anexa 31-A să selecteze prin tragere la sorți președintele comisiei din sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8, în termen de șapte zile de la expirarea termenului respectiv. Autoritatea împuternicită să facă numiri selectează președintele în termen de 15 zile de la primirea cererii părții respective.

(8) În sensul alineatelor (6) și (7), autoritățile împuternicite să facă numiri, menționate în regulamentul de procedură din anexa 31-A, selectează membrii comisiei în conformitate cu dispozițiile prezentului capitol și cu regulamentul de procedură din anexa 31-A.

(9) În cazul în care vreuna dintre listele menționate la articolul 31.8 nu a fost adoptată de Comitetul pentru comerț, membrii comisiei sau președintele sunt numiți dintre persoanele desemnate de una sau de ambele părți și notificate în scris celeilalte părți.

ARTICOLUL 31.8

Listele de membri ai comisiei

(1) Comitetul pentru comerț adoptă, în cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri ai unei comisii. Lista se compune din următoarele trei subliste:

(a) o sublistă de persoane din Uniunea Europeană;

(b) o sublistă de persoane din Mexic și

(c) o sublistă a persoanelor care pot exercita funcția de președinte al comisiei.

(2) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Sublista menționată la alineatul (1) litera (c) nu trebuie să conțină persoane fizice care sunt cetățeni ai uneia dintre părți.

(3) Comitetul pentru comerț poate adopta liste suplimentare de persoane cu expertiză în sectoare specifice vizate de prezentul acord. Sub rezerva acordului părților, aceste liste suplimentare se utilizează pentru a alcătui comisia în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 31.7.

ARTICOLUL 31.9

Cerințe pentru membrii comisiei

(1) Fiecare membru al comisiei trebuie:

(a) să dețină o expertiză dovedită în domeniul dreptului, al comerțului internațional și în alte chestiuni vizate de prezentul acord, cum ar fi soluționarea litigiilor care decurg din alte acorduri comerciale internaționale;

(b) să fie independent față de părți, să nu aibă nicio legătură cu acestea și să nu primească instrucțiuni din partea niciuneia dintre ele;

(c) să își exercite funcțiile în nume propriu și să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau guvern cu privire la aspecte legate de litigiu și

(d) să respecte Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori din anexa 31-B.

(2) Președintele trebuie să aibă, de asemenea, experiență în procedurile de soluționare a litigiilor.

(3) În funcție de obiectul unui anumit litigiu, părțile pot conveni să deroge de la cerințele enumerate la alineatul (1) litera (a).

ARTICOLUL 31.10

Funcțiile comisiei

Comisia:

(a) evaluează în mod obiectiv chestiunea care i-a fost sesizată, inclusiv elementele concrete ale cazului, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și conformitatea măsurilor în cauză cu dispozițiile vizate;

(b) prezintă, în deciziile și rapoartele sale, faptele constatate, aplicabilitatea dispozițiilor vizate, motivele care au stat la baza oricăror constatări și concluzii și, dacă părțile au solicitat în comun acest lucru, eventuale recomandări și

(c) ar trebui să se consulte periodic cu părțile și să ofere posibilități adecvate pentru găsirea unei soluții de comun acord.

ARTICOLUL 31.11

Mandat

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, în termen de cinci zile de la data numirii ultimului membru al comisiei, acesteia îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale prezentului acord citate de părți, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei; să facă constatări cu privire la conformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile prezentului acord menționate la articolul 31.2 (Domeniu de aplicare); să formuleze recomandări, în cazul în care părțile au solicitat în comun acest lucru și să prezinte un raport în conformitate cu articolele 31.13 (Raportul intermediar) și 31.14 (Raportul final).”

(2) În cazul în care convin asupra unui alt mandat, părțile notifică mandatul convenit comisiei în termenul prevăzut la alineatul (1).

ARTICOLUL 31.12

Decizie privind chestiunile urgente

(1) În cazul în care una dintre părți solicită acest lucru în termen de cel mult cinci zile de la data cererii de instituire a comisiei, comisia decide, în termen de 10 zile de la numirea ultimului membru al comisiei, dacă respectivul caz se referă sau nu la chestiuni urgente. Cealaltă parte are posibilitatea de a prezenta observații cu privire la cerere în termen de cinci zile de la data primirii cererii.

(2) În caz de urgență, termenele aplicabile prevăzute în secțiunea C sunt reduse la jumătate din perioada prevăzută în secțiunea menționată, cu excepția perioadelor prevăzute la articolele 31.6 și 31.11.

ARTICOLUL 31.13

Raportul intermediar

(1) Comisia prezintă părților un raport intermediar în termen de 90 de zile de la data numirii ultimului membru al comisiei. În cazul în care comisia consideră că acest termen-limită nu poate fi respectat, președintele comisiei notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să își prezinte raportul intermediar. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data numirii ultimului membru al comisiei.

(2) Fiecare parte poate transmite comisiei o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte precise ale raportului intermediar în termen de 10 zile de la primirea acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de șase zile de la transmiterea acesteia.

ARTICOLUL 31.14

Raportul final

(1) În termen de cel mult 120 de zile de la data instituirii sale, comisia prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia consideră că acest termen-limită nu poate fi respectat, președintele comisiei notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să își prezinte raportul final. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul final mai târziu de 150 de zile de la data instituirii sale.

(2) Raportul final trebuie să includă o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și trebuie să răspundă cu claritate la observațiile primite în legătură cu acesta. După analizarea eventualelor cereri scrise și observații formulate de părți cu privire la raportul intermediar, comisia își poate modifica raportul și poate efectua orice examinare suplimentară pe care o consideră oportună.

(3) Decizia comisiei prezentată în raportul final este definitivă și obligatorie pentru părți.

ARTICOLUL 31.15

Măsuri de conformare

(1) Părțile recunosc importanța conformării cu promptitudine constatărilor și concluziilor comisiei prevăzute în raportul final, pentru a asigura o soluționare eficientă a litigiului. Partea pârâtă ia toate măsurile necesare pentru a se conforma cu promptitudine constatărilor și concluziilor prezentate în raportul final, astfel încât să respecte dispozițiile vizate.

(2) În termen de cel mult 30 de zile de la primirea raportului final, partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la măsurile pe care le-a luat sau pe care intenționează să le ia pentru a se conforma.

(3) Cu excepția cazului în care părțile ajung la o soluție de comun acord în temeiul articolului 31.33, soluționarea unui litigiu necesită eliminarea oricăror măsuri incompatibile cu prezentul acord.

ARTICOLUL 31.16

Perioadă rezonabilă

(1) În cazul în care nu este posibilă conformarea imediată, partea pârâtă transmite părții reclamante, în termen de cel mult 30 de zile de la primirea raportului final, o notificare cu privire la perioada rezonabilă de care va avea nevoie pentru a se conforma. Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unei perioade rezonabile în care să se conformeze raportului final. Perioada rezonabilă nu ar trebui să depășească 15 luni de la prezentarea raportului final în temeiul articolului 31.14.

(2) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la o perioadă rezonabilă, partea reclamantă poate, cel mai devreme la 20 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (1), să solicite în scris comisiei inițiale să stabilească perioada rezonabilă. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 20 de zile de la data primirii cererii.

(3) Partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la progresele pe care le-a realizat în vederea conformării cu raportul final cu cel puțin o lună înainte de încheierea perioadei rezonabile.

(4) Părțile pot conveni să prelungească perioada rezonabilă.

ARTICOLUL 31.17

Controlul conformării

(1) Partea pârâtă transmite părții reclamante, până cel târziu la data încheierii perioadei rezonabile, o notificare cu privire la orice măsuri luate în vederea conformării cu raportul final.

(2) În cazul în care părțile nu sunt de acord cu privire la existența unor măsuri întreprinse în vederea conformării sau cu privire la compatibilitatea acestora cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate solicita în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Cererea trebuie să precizeze măsurile în cauză și să explice modul în care acestea ar fi incompatibile cu dispozițiile vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 60 de zile de la data primirii cererii.

ARTICOLUL 31.18

Măsuri reparatorii temporare

(1) La cererea părții reclamante și după consultarea acesteia, partea pârâtă prezintă o ofertă de compensație temporară în cazul în care:

(a) partea pârâtă notifică în scris părții reclamante că nu este posibilă conformarea cu raportul final sau

(b) partea pârâtă nu notifică nicio măsură întreprinsă în vederea conformării în termenul menționat la articolul 31.15 sau înainte de data încheierii perioadei rezonabile sau

(c) comisia consideră că nu a fost întreprinsă nicio măsură în vederea conformării sau că măsura întreprinsă în vederea conformării nu este compatibilă cu dispozițiile vizate.

(2) În oricare dintre condițiile menționate la alineatul (1) literele (a)-(c), partea reclamantă poate transmite o notificare scrisă părții pârâte cu privire la intenția sa de a suspenda aplicarea obligațiilor care decurg din dispozițiile vizate dacă:

(a) partea reclamantă decide să nu transmită o cerere în temeiul alineatului (1) sau

(b) atunci când se formulează o cerere în temeiul alineatului (1), părțile nu convin asupra compensației temporare în termen de 20 de zile de la:

(i) data notificării de către partea pârâtă a faptului că nu este posibilă conformarea cu raportul final;

(ii) încheierea perioadei rezonabile sau

(iii) prezentarea deciziei comisiei în conformitate cu articolul 31.17.

(3) În notificare se precizează nivelul suspendării preconizate a obligațiilor. Atunci când analizează avantajele care trebuie suspendate, partea reclamantă ar trebui să încerce mai întâi să suspende avantajele în același sector sau în aceleași sectoare care au fost afectate de măsura despre care comisia a considerat că este incompatibilă cu prezentul acord sau că determină anularea ori reducerea avantajelor. Suspendarea concesiilor sau a altor obligații poate fi aplicată altor sectoare reglementate de prezentul capitol decât cele în care comisia a constatat anularea sau reducerea avantajelor, în special dacă partea reclamantă consideră că această suspendare în celălalt sector este realizabilă sau eficace în ceea ce privește determinarea conformării. Nivelul suspendării concesiilor sau a altor obligații nu trebuie să depășească nivelul echivalent anulării sau reducerii avantajelor cauzate de încălcare.

(4) Partea reclamantă poate suspenda obligațiile în termen de 15 zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (2), cu excepția cazului în care partea pârâtă a depus o cerere în temeiul alineatului (5).

(5) În cazul în care consideră că nivelul notificat de suspendare a concesiilor sau a altor obligații depășește nivelul echivalent anulării sau reducerii avantajelor cauzate de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale, înainte de expirarea termenului de 15 zile prevăzut la alineatul (4), să se pronunțe în această privință. Comisia stabilește nivelul avantajelor pe care îl consideră echivalent și transmite decizia sa părților în termen de 30 de zile de la data cererii. Partea reclamantă nu suspendă nicio obligație până când comisia nu își pronunță decizia. Suspendarea obligațiilor trebuie să fie compatibilă cu această decizie.

(6) Suspendarea obligațiilor sau a compensației menționate în prezentul articol este temporară și nu se aplică după ce:

(a) părțile au ajuns la o soluție stabilită de comun acord în temeiul articolului 31.33;

(b) părțile au convenit că măsura întreprinsă în vederea conformării asigură conformitatea părții pârâte cu dispozițiile vizate sau

(c) o măsură întreprinsă în vederea conformării pe care comisia a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât să se asigure conformarea părții pârâte cu dispozițiile respective.

ARTICOLUL 31.19

Evaluarea măsurilor întreprinse în vederea conformării
după adoptarea măsurilor reparatorii temporare

(1) Partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la orice măsură întreprinsă în vederea conformării în urma suspendării obligațiilor sau în urma aplicării compensației temporare, după caz. Cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea obligațiilor în termen de 30 de zile de la primirea notificării. În cazurile în care a fost aplicată o compensație, cu excepția cazurilor prevăzute la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației respective în termen de 30 de zile de la data la care a primirii notificării privind conformarea sa.

(2) Dacă, în termen de 30 de zile de la data primirii notificării, părțile nu ajung la un acord cu privire la faptul că măsura notificată asigură conformarea părții pârâte cu dispozițiile vizate, partea reclamantă solicită în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 60 de zile de la data primirii cererii. În cazul în care comisia constată că măsura întreprinsă în vederea conformării este compatibilă cu dispozițiile vizate, suspendarea obligațiilor sau, după caz, a compensației încetează. Dacă este cazul, nivelul suspendării obligațiilor sau a compensației se ajustează în funcție de decizia comisiei.

ARTICOLUL 31.20

Înlocuirea membrilor comisiei

În cazul în care, în cursul procedurilor de soluționare a litigiilor, un membru al comisiei nu poate participa, se retrage sau trebuie înlocuit, deoarece nu îndeplinește cerințele Codului de conduită pentru membrii comisiei și mediatori din anexa 31-B, se numește un nou membru, în conformitate cu articolul 31.7 și cu regulamentul de procedură din anexa 31-A. Termenul pentru prezentarea raportului sau a deciziei se prelungește, în funcție de necesități, până la numirea noului membru al comisiei.

ARTICOLUL 31.21

Regulamentul de procedură

(1) Procedurile comisiei prevăzute în prezenta secțiune sunt reglementate de prezentul capitol și de regulamentul de procedură din anexa 31-A.

(2) Regulamentul de procedură se asigură în special că:

(a) părțile au dreptul la cel puțin o audiere în fața comisiei, în cadrul căreia fiecare parte își poate prezenta oral punctul de vedere;

(b) fiecare parte are posibilitatea de a prezenta o comunicare inițială și o obiecție scrisă;

(c) sub rezerva protejării informațiilor confidențiale, fiecare parte pune la dispoziția publicului comunicările sale scrise, versiunea scrisă a declarațiilor orale și răspunsurile scrise la o cerere sau la o întrebare a comisiei, dacă este cazul, cât mai curând posibil după transmiterea documentelor respective și cel târziu la data prezentării raportului final și

(d) orice informații transmise de una dintre părți comisiei sunt tratate drept confidențiale de către comisie și de către părți.

(2) Orice audiere a comisiei este deschisă publicului, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

ARTICOLUL 31.22

Suspendare și încetare

(1) La cererea ambelor părți, comisia își suspendă activitatea în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 luni consecutive. Comisia își reia activitatea înainte de încheierea perioadei de suspendare la cererea scrisă a ambelor părți sau în ultima zi a perioadei de suspendare la cererea scrisă a oricăreia dintre părți. Partea solicitantă transmite o notificare celeilalte părți în acest sens.

(2) În cazul în care niciuna dintre părți nu solicită reluarea activității comisiei înainte de încheierea perioadei de suspendare, autoritatea comisiei expiră, iar procedura de soluționare a litigiilor încetează. Acest lucru nu aduce atingere dreptului părții respective de a iniția o nouă procedură cu privire la aceeași chestiune.

(3) În cazul suspendării activității comisiei, termenele relevante prevăzute în prezenta secțiune se prelungesc cu o perioadă egală cu cea în care a fost suspendată activitatea comisiei.

ARTICOLUL 31.23

Primirea informațiilor

(1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita părților informațiile pe care le consideră necesare și oportune. Părțile răspund prompt și complet la orice cerere de astfel de informații din partea comisiei.

(2) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita orice informație pe care o consideră oportună din orice sursă. De asemenea, comisia are dreptul de a solicita avizul unor experți sau consiliere tehnică din partea acestora, după cum consideră necesar și sub rezerva oricăror termene și condiții convenite de părți, după caz.

(3) Comisia ține seama de observațiile amicus curiae primite din partea persoanelor fizice ale unei părți sau a persoanelor juridice stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, în conformitate cu regulamentul de procedură din anexa 31-A.

(4) Orice informații obținute de comisie în temeiul prezentului articol sunt puse la dispoziția părților, iar părțile pot prezenta observații cu privire la informațiile respective.

ARTICOLUL 31.24

Reguli de interpretare

(1) Comisia interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu normele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor. Comisia ia în considerare și interpretările relevante din rapoartele elaborate de grupurile speciale de soluționare a litigiilor ale OMC și de Organul de apel al OMC și adoptate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

(2) Rapoartele și deciziile comisiei nu pot extinde sau restrânge drepturile și obligațiile părților prevăzute în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.25

Rapoartele și deciziile comisiei

(1) Deliberările comisiei rămân confidențiale. Comisia depune toate eforturile pentru ca rapoartele elaborate și deciziile pronunțate să fie adoptate prin consens. În cazul în care acest lucru nu este posibil, comisia decide cu majoritate de voturi. În niciun caz nu se fac publice opiniile separate ale membrilor comisiei.

(2) Deciziile și rapoartele comisiei sunt acceptate necondiționat de către părți. Acestea nu creează drepturi sau obligații în ceea ce privește persoanele fizice sau juridice.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția publicului rapoartele și deciziile comisiei cât mai curând posibil după data transmiterii acestora către părți, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

SECȚIUNEA D

Mecanismul de mediere

ARTICOLUL 31.26

Obiectiv

Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.

ARTICOLUL 31.27

Deschiderea procedurii de mediere

(1) O parte poate solicita în orice moment celeilalte părți, în scris, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a celeilalte părți care afectează comerțul sau investițiile dintre părți. Nu sunt necesare consultări înainte de inițierea procedurii de mediere.

(2) Cererea trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune cu claritate îngrijorările părții solicitante și trebuie:

(a) să precizeze măsura în cauză;

(b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitante, le are sau le va avea măsura asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți și

(c) să explice motivul pentru care partea solicitantă consideră că respectivele efecte sunt legate de măsura în cauză.

(3) Procedura de mediere poate fi inițiată numai cu acordul comun al părților. Partea căreia i se adresează cererea o examinează în spirit pozitiv și transmite în scris părții solicitante acceptarea sau respingerea acesteia în termen de 10 zile de la primirea ei. În caz contrar, cererea se consideră respinsă.

ARTICOLUL 31.28

Alegerea mediatorului

(1) Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unui mediator, dacă este posibil în termen de cel mult 15 zile de la primirea acceptării cererii.

(2) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la mediator în termenul prevăzut la alineatul (1), oricare dintre părți poate solicita uneia dintre autoritățile împuternicite să facă numiri menționate în regulamentul de procedură din anexa 31-A să selecteze prin tragere la sorți mediatorul, în termen de cinci zile de la transmiterea cererii, din sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8.

(3) În cazul în care sublista persoanelor care pot exercita funcția de președinte, menționată la articolul 31.8, nu a fost adoptată de Comitetul pentru comerț în momentul formulării unei cereri în temeiul articolului 31.27, mediatorul este tras la sorți dintre persoanele desemnate de una sau de ambele părți pentru sublista respectivă, după caz.

(4) Mediatorul nu poate fi cetățean al uneia dintre părți, nici angajat de una dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(5) Mediatorul trebuie să respecte Codul de conduită al membrilor comisiei și al mediatorilor din anexa 31-B.

ARTICOLUL 31.29

Regulamentul procedurii de mediere

(1) În termen de 10 zile de la numirea mediatorului, partea care a solicitat procedura de mediere furnizează mediatorului și celeilalte părți o descriere detaliată în scris a motivelor sale de îngrijorare, în special în ceea ce privește funcționarea măsurii în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți. În termen de 20 de zile de la primirea acestei descrieri, cealaltă parte poate prezenta observații scrise cu privire la descrierea respectivă.

(2) Mediatorul asistă părțile în mod transparent pentru a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau investițiilor dintre părți. În special, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, să consulte părțile împreună sau individual, să consulte experți și părți interesate sau să solicite asistența acestora și să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Mediatorul se consultă cu părțile înainte de a consulta experți și părți interesate relevante sau de a solicita asistența acestora.

(3) Mediatorul poate acorda consiliere și poate propune o soluție care să fie examinată de părți. Părțile pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu acordă consiliere și nu formulează observații referitoare la compatibilitatea măsurii în cauză cu prezentul acord.

(4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea de inițiere a procedurii de mediere sau, de comun acord, în orice alt loc sau prin orice alt mijloc de comunicare.

(5) Părțile depun eforturi pentru a găsi o soluție de comun acord în termen de 60 de zile de la numirea mediatorului. Pentru a ajunge la o astfel de soluție, părțile pot lua în considerare îndeplinirea oricăror proceduri interne necesare. Până la un acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii, în special dacă măsura se referă la mărfuri perisabile.

(6) La cererea oricăreia dintre părți, mediatorul transmite părților un proiect de raport faptic care cuprinde:

(a) un scurt rezumat al măsurii în cauză;

(b) procedurile urmate și

(c) orice soluție stabilită de comun acord, inclusiv orice posibilă soluție provizorie.

(7) Mediatorul prevede un termen de 15 zile în care părțile pot să prezinte observații privind proiectul de raport faptic. După examinarea observațiilor părților, mediatorul transmite părților, în termen de 15 zile, un raport faptic final. Raportul faptic nu poate să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

(8) Procedura se încheie:

(a) prin adoptarea unei soluții de comun acord de către părți, la data adoptării acestei soluții;

(b) prin acordul părților în orice etapă a procedurii, la data respectivului acord;

(c) printr-o declarație scrisă emisă de mediator după consultarea părților prin care se indică faptul că o continuare a medierii ar fi inutilă, la data declarației respective sau

(d) printr-o declarație scrisă emisă de una dintre părți după examinarea soluțiilor stabilite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea recomandărilor și soluțiilor propuse de mediator, la data declarației respective.

ARTICOLUL 31.30

Confidențialitate

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice recomandare sau soluție propusă, sunt confidențiale. Fiecare parte poate divulga publicului faptul că este în curs o procedură de mediere.

(2) În cazul în care părțile convin astfel, soluțiile stabilite de comun acord sunt puse la dispoziția publicului. Versiunea făcută publică nu poate conține informații pe care una dintre părți le-a desemnat drept confidențiale.

ARTICOLUL 31.31

Relația cu procedurile de soluționare a litigiilor

(1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor părților prevăzute în secțiunile B și C sau în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord internațional. Pentru mai multă certitudine, o procedură de mediere poate fi inițiată sau poate continua în timp ce procedurile comisiei sunt în desfășurare.

(2) O parte nu introduce ca probe și nu se bazează, în alte proceduri de soluționare a litigiilor prevăzute în prezentul acord sau în orice alt acord, pe următoarele elemente, iar comisia nu ia în considerare:

(a) pozițiile adoptate de cealaltă parte în cursul procedurii de mediere sau informațiile colectate exclusiv în conformitate cu articolul 31.29 alineatul (2);

(b) faptul că cealaltă parte și-a exprimat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii sau

(c) consilierea acordată sau propunerile făcute de mediator.

(3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, un mediator nu poate avea calitatea de membru al unei comisii în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord referitor la aceeași chestiune pentru care a avut calitatea de mediator.

SECȚIUNEA E

Dispoziții comune

ARTICOLUL 31.32

Cerere de informații

(1) Înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.5 sau, respectiv, 31.27, o parte poate solicita informații cu privire la o măsură care afectează în mod negativ comerțul sau investițiile dintre părți. Partea căreia i se adresează o astfel de cerere prezintă, în termen de 20 de zile de la primirea cererii, un răspuns scris care conține observațiile sale privind informațiile solicitate.

(2) În mod normal, o parte trebuie să solicite informații în temeiul alineatului (1) înainte de a solicita consultări sau de a iniția o procedură de mediere sau alte proceduri de cooperare sau consultări relevante în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 31.33

Soluția stabilită de comun acord

(1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu care intră sub incidența articolului 31.2.

(2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii comisiei sau al procedurii de mediere ori în cursul unor mijloace alternative de soluționare a litigiilor convenite de părți, inclusiv al procedurilor de bune oficii sau de conciliere, părțile notifică în comun soluția respectivă președintelui comisiei sau mediatorului, după caz. În urma unei astfel de notificări, procedura comisiei sau procedura de mediere respectivă încetează.

(3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord, în termenul convenit.

(4) Cel târziu la data expirării termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția stabilită de comun acord informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură pe care a adoptat-o în acest scop.

ARTICOLUL 31.34

Termene

(1) Toate termenele prevăzute în prezentul capitol se calculează în zile calendaristice începând cu ziua următoare celei în care s-a produs actul la care se face referire.

(2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi modificat prin acordul părților.

(3) În temeiul secțiunii C, comisia poate propune părților, în orice moment, să modifice un termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.

ARTICOLUL 31.35

Costuri

(1) Fiecare parte suportă cheltuielile aferente participării sale la procedura comisiei sau la procedura de mediere.

(2) Părțile răspund în solidar pentru cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv pentru remunerația și cheltuielile membrilor comisiei și ale mediatorului, și le împart în mod egal. Remunerația membrilor comisiei se stabilește în conformitate cu regulamentul de procedură din anexa 31-A. Remunerația mediatorului se stabilește în conformitate cu cea prevăzută pentru președintele unei comisii, în conformitate cu regulamentul de procedură din anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.36

Administrarea procedurii de soluționare a litigiilor

(1) Fiecare parte:

(a) desemnează un birou responsabil pentru administrarea procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol și

(b) notifică în scris celeilalte părți locul și datele de contact ale biroului respectiv în termen de trei luni de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Fiecare parte este responsabilă pentru funcționarea și costurile aferente respectivului birou desemnat.

(3) Fără a aduce atingere alineatului (1), părțile pot conveni să încredințeze împreună unui organism extern rolul de a furniza sprijin pentru anumite sarcini administrative aferente procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului capitol.

ARTICOLUL 31.37

Drepturi private

O parte nu prevede un drept de acțiune în temeiul dreptului său intern împotriva celeilalte părți pe motiv că o măsură a celeilalte părți este incompatibilă cu prezentul acord.

ARTICOLUL 31.38

Modificarea anexelor

Consiliul pentru comerț poate modifica anexele 31-A (Regulamentul de procedură) și 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

CAPITOLUL 32

EXCEPȚII

ARTICOLUL 32.1

Excepții de ordin general

(1) Articolul XX din GATT 1994, inclusiv notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* capitolelor 2 (Comerțul cu mărfuri), 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), 4 (Proceduri vamale și facilitarea comerțului), 6 (Măsuri sanitare și fitosanitare), 8 (Energie), 9 (Bariere tehnice în calea comerțului), 22 (Întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate), 10 (Liberalizarea investițiilor) și 30 (Materii prime).

(2) Părțile sunt de acord că:

(a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 includ măsurile de mediu[142] necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor și

142 Părțile recunosc dreptul de a invoca articolul XX litera (b) din GATT 1994 în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

(b) Articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor legate de conservarea resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile.

(3) În cazul în care o parte intenționează să ia măsuri în conformitate cu articolul XX literele (i) și (j) din GATT 1994, partea respectivă oferă celeilalte părți:

(a) toate informațiile relevante și

(b) la cerere, o posibilitate rezonabilă de consultare în legătură cu orice chestiune referitoare la astfel de măsuri, în vederea găsirii unei soluții reciproc acceptabile.

Părțile pot conveni asupra oricăror mijloace necesare pentru a soluționa chestiunile care fac obiectul consultărilor menționate la alineatul (3) litera (b).

În cazul în care împrejurări excepționale și critice, care necesită măsuri imediate, fac imposibile furnizarea de informații sau consultarea în prealabil, partea care intenționează să ia măsurile în cauză poate să ia imediat măsurile necesare pentru a gestiona situația și informează imediat cealaltă parte cu privire la acestea.

(4) Articolul XIV literele (a), (b) și (c) din GATS este încorporat în prezentul acord, face parte integrantă din acesta și se aplică *mutatis mutandis* capitolelor 11 (Comerțul transfrontalier cu servicii), 12 (Prezența temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri), 13 (Reglementarea internă), 14 (Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale), 16 (Serviciile de telecomunicații), 17 (Servicii în domeniul transportului maritim internațional), 18 (Servicii financiare), 19 (Comerțul digital), 22 (Întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate) și capitolului 10 (Liberalizarea investițiilor).

(5) Părțile sunt de acord că măsurile menționate la articolul XIV litera (b) din GATS includ măsurile de mediu[143] necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, animalelor sau plantelor.

ARTICOLUL 32.2

Fiscalitate

(1) În sensul prezentului articol:

(a) „reședință” înseamnă reședința fiscală; și

(b) „convenție fiscală” înseamnă o convenție ce vizează evitarea dublei impuneri sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate și la care a aderat una dintre părți.

[143] Părțile recunosc dreptul de a invoca articolul XIV litera (b) din GATS în legătură cu măsurile luate în temeiul acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat.

(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu afectează drepturile și obligațiile unei părți în temeiul unei convenții fiscale. În cazul unei neconcordanțe între prezentul acord și o astfel de convenție fiscală, convenția fiscală prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

(3) Articolele 10.8 (Clauza națiunii celei mai favorizate), 11.7 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și 18.4 (Clauza națiunii celei mai favorizate) și articolul 18.7 (Comerțul transfrontalier cu servicii financiare) alineatul (4) nu se aplică unui avantaj acordat de una dintre părți în temeiul unei convenții fiscale.

(4) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți, dacă există condiții similare sau o restricție disimulată privind comerțul și investițiile, nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice orice măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe care:

(a) stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde capitalurile lor au fost investite sau

(b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în conformitate cu dispozițiile unei convenții fiscale sau ale legislației fiscale interne.

ARTICOLUL 32.3

Comunicarea informațiilor

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca obligând părțile să comunice informații confidențiale a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar fi contrară interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private.

(2) Comunicarea informațiilor pe parcursul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord este reglementată de dispozițiile capitolelor aplicabile.

(3) Atunci când una dintre părți transmite celeilalte părți, în temeiul prezentului acord, inclusiv prin intermediul organismelor instituite în temeiul prezentului acord, informații care sunt considerate confidențiale în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care le transmite convine altfel.

ARTICOLUL 32.4

Derogări OMC

În cazul în care un drept sau o obligație stabilită printr-o dispoziție a prezentului acord se suprapune cu o dispoziție din Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o decizie de derogare adoptată în temeiul articolului IX alineatele (3) și (4) din Acordul OMC este considerată a fi conformă cu dispoziția din prezentul acord.

ARTICOLUL 32.5

Excepție privind securitatea

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:

(a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi acces la orice informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității; sau

(b) ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:

(i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, precum și de traficul sau tranzacțiile cu alte produse și materiale, efectuate direct sau indirect, în scopul aprovizionării unei unități militare;

(ii) referitoare la furnizarea de servicii și tehnologii, precum și la activitățile economice, desfășurate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;

(iii) legată de materialele fisionabile și fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea;

(iv) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale;

(c) ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune în scopul de a-și îndeplini obligațiile internaționale care îi revin în temeiul Cartei ONU pentru menținerea păcii și a securității internaționale.

CAPITOLUL 33

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINALE

SECȚIUNEA A

Dispoziții instituționale

ARTICOLUL 33.1

Consiliul pentru comerț

(1) Prin prezentul acord se instituie un Consiliu pentru comerț. Consiliul pentru comerț:

(a) supraveghează îndeplinirea obiectivelor prezentului acord;

(b) supraveghează funcționarea și punerea în aplicare a prezentului acord; și

(c) examinează orice aspecte care apar în cadrul prezentului acord.

Consiliul pentru comerț este compus din reprezentanți ai Uniunii responsabili cu aspectele legate de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanți ai Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, sau din persoanele desemnate de aceștia. Consiliul pentru comerț este coprezidat de un reprezentant al Uniunii și de un reprezentant al Mexicului.

(2) Consiliul pentru comerț poate, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentului acord, să modifice:

(a) anexa 2-A (Programul de eliminare a tarifelor) și anexa 2-E (Măsuri relevante privind produsele vitivinicole și băuturile spirtoase);

(b) capitolul 3 (Reguli de origine și proceduri de determinare a originii), inclusiv anexele 3-A – 3-D;

(c) listele relevante ale Mexicului în temeiul articolului 10.12 (Măsuri neconforme și excepții) alineatul (6) și al articolului 11.8 (Măsuri neconforme și excepții) alineatul (4);

(d) anexa 21-A (Achiziții publice reglementate ale Uniunii Europene) și anexa 21-B (Achiziții publice reglementate ale Mexicului);

(e) anexa 25-B (Lista indicațiilor geografice);

(f) anexa 31-A (Regulamentul de procedură) și anexa 31-B (Codul de conduită pentru membrii comisiei și mediatori).

(3) Consiliul pentru comerț poate, de asemenea, în vederea îndeplinirii obiectivelor prezentului acord:

(a) să adopte interpretări obligatorii ale dispozițiilor prezentului acord;

(b) să ia orice altă decizie prevăzută în prezentul acord; și

(c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți.

(4) Consiliul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură.

(5) Deciziile și recomandările Consiliului pentru comerț se adoptă cu acordul părților, după finalizarea procedurilor lor interne necesare pentru adoptare. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare. Fiecare parte pune în aplicare, în conformitate cu procedurile sale juridice aplicabile, orice modificare menționată la alineatul (2) litera (a) într-un termen convenit de părți.

(6) Consiliul pentru comerț se reunește de comun acord, la o dată și cu o ordine de zi convenite în prealabil de către părți, alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico. La cererea uneia dintre părți pot fi convocate reuniuni speciale, de comun acord. Reuniunile pot avea loc, de asemenea, prin orice mijloace tehnice de care dispun părțile.

(7) Consiliul pentru comerț se reunește la trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord pentru a discuta:

(a) modificările care să fie aduse capitolului 8;

(b) modificările următoarelor linii tarifare din anexa 2-A-2:

(i) contingentul tarifar pentru carne de vită: liniile tarifare: 0201 20 20, 0201 20 30, 0201 20 50, 0201 20 90, 0201 30 00, 0202 20 10, 0202 20 30, 0202 20 50, 0202 20 90, 0202 30 10, 0202 30 50, 0202 30 90, 0210 20 10 și 0210 20 90,

(ii) contingentul tarifar pentru organele de bovine: liniile tarifare: 0206 10 95, 0206 29 91 și 0210 99 51,

(iii) contingentul tarifar pentru păsările de curte: liniile tarifare: ex 0207 13 10, 0207 13 20, 0207 13 50, 0207 13 60, 0207 13 70, ex 0207 14 10, 0207 14 20, 0207 14 50, 0207 14 60, 0207 14 70, 0207 27 10, 1602 32 11, 1602 32 19, 1602 32 30 și 1602 32 90,

(iv) contingentele tarifare pentru etanol: liniile tarifare: 2207 10 00, 2207 20 00 și 2208 90 99;

(c) posibilitatea de a revizui regulile de origine specifice produselor de la capitolul 28, capitolul 38 (subpoziția tarifară 3824 90), capitolul 85 (poziția tarifară 8507) și capitolul 87 (pozițiile tarifare 8701-8707) din secțiunea B a anexei 3-A, în vederea eventualei alinieri a normelor aplicabile Mexicului la cele aplicabile UE, ținând seama, printre altele, de o evaluare a pieței relevante pentru vehicule electrice de la momentul respectiv.

ARTICOLUL 33.2

Comitetul pentru comerț

(1) Prin prezentul acord se instituie un Comitet pentru comerț. Comitetul pentru comerț este responsabil de punerea în aplicare generală a prezentului acord.

(2) Comitetul pentru comerț este compus din reprezentanți la nivel înalt ai Uniunii responsabili cu aspectele legate de comerț și de investiții, pe de o parte, și din reprezentanți ai Ministerului Economiei din Mexic, pe de altă parte, în conformitate cu cerințele fiecărei părți, sau din persoanele desemnate de aceștia. Comitetul pentru comerț este coprezidat de un reprezentant al Uniunii și de un reprezentant al Mexicului.

(3) Comitetul pentru comerț:

(a) asistă Consiliul pentru comerț în exercitarea funcțiilor sale;

(b) răspunde de implementarea și de aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor prezentului acord și de evaluarea rezultatelor obținute în urma aplicării sale;

(c) fără a aduce atingere capitolului 31 (Soluționarea litigiilor), încearcă să prevină și să soluționeze dezacordurile sau litigiile care pot apărea cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului acord;

(d) supraveghează activitatea subcomitetelor și a altor organisme instituite în temeiul prezentului acord și

(e) discută modalități de consolidare în continuare a comerțului și a investițiilor între părți.

(4) La îndeplinirea atribuțiilor sale prevăzute la alineatul (3), Comitetul pentru comerț poate:

(a) să instituie subcomitete și alte organisme față de cele instituite în prezentului acord, compuse din reprezentanți ai părților, să le atribuie responsabilități care țin de competența sa și să decidă modificarea funcțiilor atribuite subcomitetelor și celorlalte organisme pe care le instituie, precum și să le dizolve;

(b) să recomande Consiliului pentru comerț adoptarea de decizii în conformitate cu obiectivele specifice ale prezentului acord, inclusiv modificările menționate la articolul 33.1 (Consiliul pentru comerț) alineatul (2) litera (a), sau să adopte astfel de decizii și să exercite funcțiile Consiliului pentru comerț, astfel cum se prevede în prezentul acord, în intervalele dintre reuniunile Consiliului pentru comerț sau atunci când Consiliul pentru comerț nu se poate întruni și

(c) să întreprindă, în exercitarea funcțiilor sale, orice altă acțiune convenită între părți sau conform instrucțiunilor Consiliului pentru comerț.

(5) Comitetul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură.

(6) Deciziile și recomandările Comitetului pentru comerț se adoptă cu acordul părților, în conformitate cu regulamentul său de procedură, după finalizarea procedurilor lor interne necesare pentru adoptare. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare.

(7) Comitetul pentru comerț se reunește de comun acord, la o dată și cu o ordine de zi convenite în prealabil de către părți, alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico. La cererea uneia dintre părți pot fi convocate reuniuni speciale, de comun acord. Reuniunile pot avea loc, de asemenea, prin orice mijloace tehnice de care dispun părțile.

ARTICOLUL 33.3

Coordonatori

(1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezentul acord și notifică acest lucru celeilalte părți în termen de șaizeci de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(2) Coordonatorii:

(a) facilitează comunicarea între părți cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord, precum și cu privire la alte puncte de contact instituite în temeiul acesteia;

(b) întocmesc în comun ordinea de zi și efectuează toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț în conformitate cu prezentul articol și

(c) monitorizează deciziile Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț, după caz.

ARTICOLUL 33.4

Subcomitete și alte organisme

(1) Părțile instituie următoarele subcomitete și alte organisme, compuse din reprezentanți ai Uniunii, pe de o parte, și din reprezentanți ai Mexicului, pe de altă parte:

(a) Comitetul pentru comerțul cu bunuri

(b) Subcomitetul pentru agricultură

(c) Subcomitetul pentru comerțul cu vin și băuturi spirtoase

(d) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

(e) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare

(f) Grupul de lucru comun privind bunăstarea animalelor și rezistența la antimicrobiene

(g) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului

(h) Subcomitetul pentru servicii și investiții

(i) Subcomitetul pentru servicii financiare

(j) Subcomitetul pentru achiziții publice

(k) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală

(l) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă

(2) Comitetul pentru comerț adoptă un regulament de procedură care stabilește componența, sarcinile și funcționarea subcomitetelor și a altor organisme.

(3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord sau se convine altfel între părți, subcomitetele și alte organisme se reunesc în funcție de necesități sau la cererea uneia dintre părți sau a Comitetului pentru comerț. Reuniunile au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnice aflate la dispoziția părților. Atunci când se desfășoară cu prezență fizică, reuniunile au loc alternativ la Bruxelles și la Ciudad de Mexico.

(4) Subcomitetele și alte organisme sunt coprezidate de un reprezentant al Uniunii și de un reprezentant al Mexicului.

(5) Subcomitetele și alte organisme menționate la alineatul (1) prezintă Comitetului pentru comerț rapoarte cu privire la activitățile lor și pot face recomandări corespunzătoare în cazurile prevăzute în prezentul acord. Recomandările se fac de comun acord.

(6) Instituirea oricăruia dintre subcomitete sau alte organisme nu împiedică niciuna dintre părți să sesizeze orice chestiune în mod direct Comitetului pentru comerț.

ARTICOLUL 33.5

Grupurile consultative interne

(1) Fiecare parte desemnează unul sau mai multe grupuri consultative interne în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Grupul (grupurile) consultativ(e) intern(e) consiliază partea în cauză cu privire la chestiunile reglementate de prezentul acord.

(3) În cazul în care sunt desemnate mai multe grupuri consultative interne, fiecare grup consultativ intern poate avea membri diferiți, dar asigură o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de afaceri și a sindicatelor care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.

(4) Fiecare parte are reuniuni cu grupul sau grupurile sale consultative interne cel puțin o dată pe an. Fiecare parte ia în considerare opiniile sau recomandările prezentate de grupul sau grupurile sale consultative interne cu privire la chestiunile relevante pentru prezentul acord.

(5) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupul sau grupurile consultative interne, fiecare parte publică lista organizațiilor care participă la acestea, precum și un punct de contact pentru fiecare astfel de grup.

(6) Părțile își încurajează grupurile consultative interne respective să interacționeze între ele.

ARTICOLUL 33.6

Forumul societății civile

(1) Părțile facilitează organizarea unui Forum al societății civile cu participanți ai părților în vederea desfășurării unui dialog public cu privire la chestiuni relevante pentru prezentul acord.

(2) Forumul societății civile se întrunește în același timp cu reuniunea Comitetului pentru comerț. Părțile pot, de asemenea, să faciliteze participarea la Forumul societății civile prin mijloace tehnologice.

(3) Forumul societății civile este deschis participării organizațiilor independente ale societății civile înființate pe teritoriile părților, inclusiv a membrilor fiecăruia dintre grupurile consultative interne menționate la articolul 33.5 (Grupurile consultative interne). Părțile promovează o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a organizațiilor de afaceri și a sindicatelor care își desfășoară activitatea în domeniul economic, al dezvoltării durabile, social, al drepturilor omului, al mediului și în alte domenii.

(4) Reprezentanții părților care participă la Comitetul pentru comerț pot, după caz, să ia parte la o sesiune a reuniunii Forumului societății civile pentru a prezenta informații cu privire la chestiuni legate de funcționarea prezentului acord și pentru a se angaja într-un dialog cu Forumul societății civile.

(5) Sesiunea respectivă este prezidată de copreședinții Comitetului pentru comerț sau de reprezentanții acestora, după caz. Fiecare parte publică declarațiile oficiale pe care le-a prezentat în cadrul Forumului societății civile.

SECȚIUNEA B

Dispoziții finale

ARTICOLUL 33.7

Aplicare teritorială

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, prezentul acord se aplică în ceea ce privește Uniunea Europeană și teritoriile care intră sub incidența TUE și TFUE și în condițiile prevăzute în tratatele respective. Dispozițiile privind tratamentul tarifar al mărfurilor, regulile de origine și procedurile de determinare a originii se aplică și teritoriului vamal al Uniunii care nu fac obiectul primei teze. Termenul „teritoriu” menționat în capitolul 4 (Proceduri vamale și facilitarea comerțului) și la articolele 2.7 (Mărfuri reintroduse după reparare sau modificare), 2.13 (Admiterea temporară a mărfurilor) și 25.66 (Măsuri de asigurare a respectării legislației la frontieră în ceea ce privește drepturile de proprietate intelectuală) din prezentul acord se interpretează, în ceea ce privește Uniunea, ca referindu-se la teritoriul vamal al Uniunii Europene. Teritoriul vamal al Uniunii Europene este teritoriul menționat la articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii[144].

[144] Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii, astfel cum a fost publicat în JO L 269, 10.10.2013, p. 1.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, prezentul acord se aplică, în ceea ce privește Mexicul, teritoriului terestru, spațiului aerian, apelor interioare, apelor teritoriale și oricărei zone din afara apelor teritoriale ale Mexicului în care Mexicul își poate exercita drepturile suverane și jurisdicția prevăzute în dreptul său intern, în conformitate cu Convenția ONU asupra dreptului mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982.

ARTICOLUL 33.8

Modificări

(1) Prezentul acord poate fi modificat prin acordul scris al părților. Orice modificare intră în vigoare la data convenită de părți și după îndeplinirea cerințelor și finalizarea procedurilor lor juridice.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1), prezentul acord poate fi modificat în cazurile specificate în prezentul acord printr-o decizie a Consiliului pentru comerț sau a Comitetului pentru comerț pentru a modifica dispozițiile prezentului acord sau anexele la acesta.

ARTICOLUL 33.9

Intrarea în vigoare

(1) Prezentul acord se semnează și se aprobă de către părți în conformitate cu procedurile lor interne.

(2) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi a celei de a doua luni următoare datei la care părțile și-au notificat reciproc finalizarea procedurilor interne necesare în acest scop.

(3) Notificările efectuate în conformitate cu prezentul articol se trimit, pentru Uniunea Europeană, Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Mexic, Ministerului Afacerilor Externe din Mexic, care sunt depozitarii prezentului acord.

ARTICOLUL 33.10

Relația cu alte acorduri

(1) Titlurile III - V din Acordul de parteneriat economic, de coordonare politică și de cooperare între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Statele Unite Mexicane, pe de altă parte, adoptat la Bruxelles, la 8 decembrie 1997, se abrogă și se înlocuiesc cu prezentul acord. Deciziile Consiliului mixt sau ale Comitetului mixt enumerate în anexa 33 se înlocuiesc cu prezentul acord de la intrarea acestuia în vigoare.

(2) Trimiterile la deciziile menționate anterior din toate celelalte acorduri încheiate între părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.

(3) Prin derogare de la articolul 33.16 (Durata și denunțarea) și exceptând cazul în care părțile au decis altfel, deciziile și recomandările adoptate de organismele instituite prin articolele 33.1, 33.2 și 33.4 din prezentul acord rămân în vigoare și continuă să producă efecte în temeiul Acordului global modernizat. De la intrarea în vigoare a Acordului global modernizat, deciziile și recomandările Consiliului pentru comerț sunt considerate decizii și recomandări ale Consiliului mixt instituit prin articolul 1.2 din partea IV din Acordul global modernizat, iar deciziile și recomandările Comitetului pentru comerț sunt considerate decizii și recomandări ale Comitetului mixt instituit prin articolul 1.3 din partea IV din Acordul global modernizat.

(4) Fără a aduce atingere articolului 33.16 alineatul (1):

(a) măsurile temporare adoptate în temeiul articolului 2.24 alineatul (7) și al articolului 20.4 din prezentul acord care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat rămân aplicabile până la expirarea naturală a acestora;

(b) măsurile de salvgardare bilaterale adoptate în temeiul secțiunii C din capitolul 5 din prezentul acord care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat rămân aplicabile până la expirarea naturală a acestora;

(c) procedurile de soluționare a litigiilor deja inițiate în temeiul articolului 31.6 din prezentul acord se consideră, de la data intrării în vigoare a Acordului global modernizat, ca fiind un litigiu în temeiul Acordului global modernizat și continuă până la finalizarea lor și

(d) rezultatul obligatoriu al oricărei proceduri de soluționare a litigiilor inițiate în temeiul articolului 31.6 din prezentul acord rămâne obligatoriu pentru părți după data intrării în vigoare a Acordului global modernizat.

(5) Prin excepție de la articolul 33.16 alineatul (1), părțile la prezentul acord nu pot iniția proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului global modernizat cu privire la chestiuni care au făcut obiectul unui raport final al comisiei în temeiul capitolului 31 din prezentul acord.

(6) Prin excepție de la articolul 33.16 alineatul (1), perioadele de tranziție deja încheiate integral sau parțial în temeiul prezentului acord sunt luate în considerare la calcularea perioadelor de tranziție prevăzute în dispozițiile echivalente din Acordul global modernizat. Aceste perioade de tranziție în temeiul Acordului global modernizat se calculează de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) Prin excepție de la articolul 33.16 alineatul (1), perioadele procedurale deja încheiate integral sau parțial în temeiul prezentului acord sunt luate în considerare la calcularea perioadelor procedurale prevăzute în dispozițiile echivalente din Acordul global modernizat.

ARTICOLUL 33.11

Anexe, protocoale și declarații comune

(1) Anexele, inclusiv apendicele, protocoalele și notele acestora, precum și declarațiile comune la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

(2) Fiecare anexă la prezentul acord, inclusiv apendicele acesteia, identificată printr-un cod care începe cu un număr arab face parte integrantă din capitolul din prezentul acord care este identificat cu același număr arab și în care se face trimitere la respectiva anexă.

(3) Anexele I-VII la prezentul acord, inclusiv apendicele acestora, care sunt identificate printr-un număr roman fac parte integrantă din capitolele 10-19 ale prezentului acord. Cu excepția cazului în care se prevede altfel, definițiile prevăzute în capitolele 10-19 se aplică în egală măsură și anexelor respective.

ARTICOLUL 33.12

Aderarea unor noi state membre la Uniunea Europeană

(1) Uniunea Europeană informează cu promptitudine Mexicul cu privire la orice cerere a unei țări terțe de aderare la Uniunea Europeană.

(2) Uniunea Europeană notifică Mexicului intrarea în vigoare a oricărui tratat privind aderarea unei țări terțe la Uniunea Europeană (denumit în continuare „tratatul de aderare”).

(3) În cursul negocierilor dintre Uniunea Europeană și țara terță care solicită aderarea, Uniunea Europeană:

(a) furnizează, la cererea Mexicului și în măsura în care este posibil, orice informații cu privire la orice chestiune reglementată de prezentul acord și

(b) ia în considerare orice motive de îngrijorare exprimate de Mexic în legătură cu chestiunile reglementate de prezentul acord.

(4) Comitetul pentru comerț:

(a) examinează, cu suficient timp înainte de data aderării, orice efecte ale aderării asupra prezentului acord și

(b) înainte de intrarea în vigoare a aderării țării terțe la Uniunea Europeană, abordează efectele aderării asupra prezentului acord și convine cu privire la orice modificări, adaptări sau măsuri tranzitorii necesare referitoare la prezentul acord, pentru a permite aplicarea sa de către părți, în măsura posibilului, de la data aderării noului stat membru la Uniunea Europeană.

(5) Deciziile Comitetului pentru comerț se adoptă în conformitate cu articolul 33.2 (Comitetul pentru comerț) alineatul (6).

ARTICOLUL 33.13

Aderări viitoare la prezentul acord

Prezentul acord este deschis aderării oricărui stat care este pregătit să respecte obligațiile prevăzute în prezentul acord, sub rezerva termenelor și condițiilor convenite între statul respectiv și părți și în urma aprobării în conformitate cu procedurile juridice aplicabile ale fiecărei părți și ale statului care aderă.

ARTICOLUL 33.14

Drepturi private

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca acordând alte drepturi sau ca impunând alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului internațional public sau, fără a aduce atingere legislației interne a Mexicului, ca permițând invocarea directă a prezentului acord în sistemele juridice interne ale părților.

ARTICOLUL 33.15

Texte autentice

Prezentul acord se redactează în dublu exemplar în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare din aceste texte fiind în egală măsură autentic.

ARTICOLUL 33.16

Durata și denunțarea

(1) Prezentul acord rămâne în vigoare până la intrarea în vigoare a Acordului global modernizat.

(2) Uniunea Europeană sau Mexicul poate notifica în scris celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord. Denunțarea produce efecte la șase luni de la data primirii notificării respective.